

NESFÓLKJÐ VIÐ SELTJÖRN

**KRISTÍN ÓLAFSDÓTTIR
OG
GUÐMUNDUR EINARSSON**
Σ
**ÁSGEIR GUÐMUNDSSON
OG
FRIEDE PÁLSDÓTTIR BRIEM**
**BRÉF
OG AÐRAR HEIMILDIR**

Eggert Ólafur Ásgeirsson tók saman
Reykjavík 2001

**Samantekt þessi er gefin
út sem handrit í
15 tölusettum
og árituðum
eintökum
til heiðurs
Páli Þóri Ásgeirssyni
sjötugum
22. aprílmánaðar árið 2001.
Hann á eintak nr. 1**

Eintak þetta er nr.

Forsíða: Olíumálverk eftir Jón Helgason

EFNISYFIRLIT

	Bls.
I.	
KRISTÍN OG GUÐMUNDUR Í NESI V. SELTJÖRN	4
Lögréttá 2. maí 1906: Guðmundur Einarsson í Nesi	4
Bréf:	
Ásgeir Guðmundsson	
Kristín Ólafsdóttir	
Lóa Vennerström	
Ólafur Guðmundsson	
II.	33
ÁSGEIR GUÐMUNDSSON OG FRIEDE PÁLSDÓTTIR BRIEM	33
Bréf:	
Ásgeir Guðmundsson	
Friede P. Briem	
Sigurður Jónasson	
Viðtalsbrot og frétt í Morgunblaðinu	
Minningarorð:	
Theodór B. Líndal	73
Tómas Jónsson	73
Gústav Jónasson	74
Kvæði:	
Stefán Jóhann Stefánsson	34
Gústav A. Jónasson	58
Hrakföll	76
III.	77
Frúin í Nesi við Seltjörn: Kristín Ólafsdóttir	77
Minningar Sigurðar frá Syðstu-Mörk	79
Sigurður í Görðunum	79
Búendur á Seltjarnarnesi	80
Minningar Thor Jensen	81
Minningar Einars í Lækjarhvammi	82
Í kompaníi við allífið	82
Halldór Kiljan Laxness og Nes	83
Endurminningar Erlends á Breiðabólsstöðum	86
Af Seltirningabók	87
Bréf Guðmundar í Nesi til Eiríks Magnússonar í Cambridge	93
Minningar Stefáns Jóhanns Stefánssonar	95
Dabbi í Nesi	96
Brynjólfur Þórðarson og Dabbi í Nesi	97
EFTIRMÁLI	98

I

KRISTÍN OG GUÐMUNDUR Í NESI V. SELTJÖRN

Kristín Ólafsdóttir (1860-1945) og Guðmund Einarsson frá Bollagörðum (1858-1906) gengu í hjónaband 21. maí 1881. Þau sátu föðurleifð Kristínar, Nes við Seltjörn, og stunduðu búskap og útveg. Þau áttu níu börn, Valgerði (1882-1957) í Mýrarhúsum, Guðmund (1883-1962) skipstj., síðast bóna í Móum, Önnu 1886-1941) í Ráðagerði, Ólafiu (Lóu) Vennerström (1889-1984) í Svíþjóð, Einar (1891-1971) skipstj. í Bollagörðum, Guðrún Bergström (1893-1988) í Svíþjóð, Ástu (1895-1976) húsfr. Reykjavík, Ólaf (1896-1978) ráðsm. í Nesi og Ásgeir (1899-1935) lögfr. Kristín ól upp Eygló Kristinsdóttur (1899-1960) og Unni Óladóttur (1913-1998) fótaaðgerðakonu, húsfreyju á Bakka.

Lögréttu 2. maí 1906

? Guðmundur Einarsson í Nesi.

Hér við Faxaflóa fækkar óðum þeim mónum er stunda fiskveiðar á opnum skipum. Ungu mennirnir leita allir á þilskipin. Gömlu bátaformennirnir týna tölunni, sumir fara í grófina, summar í sjóinn. Sjósókn er erfið á Flóanum, fiskimið langt undan landi og afþrep lítil. En erfiðleikarnir efla dugnaðinn. Meðan bátaútvegurinn stóð í blóma voru annálaðir formenn á öðrum hverjum bæ, hraustir menn og hugdjarfir. Guðmundur í Nesi var einn þeirra manna. Og nú er hann farinn í sjóinn. Það var síðastliðinn fimmtudag. Hann var á leið sunnan úr Leiru¹ á stórum mótorbát við annan mann, með fullfermi af saltfiski og hafði í eftirdragi

¹ Megin útgerðarstöð Guðmundar var í Leiru, skammt vestan Keflavíkur.

fjögramannafar og á því tvo menn. Um náttmál skall á ofsaveður og voru þeir þá staddir útundan Hraununum. Slitnuðu skipin sundur, settu bæði upp segl og héldu undan veðrinu. Gekk betur fjögramannafarið; sáu þeir félagar það síðast til mótorbátsins að hann létt síga meir undan vindi.; en þeir stefndu beint til lands og hleyptu upp að klettum nálægt Kúagerði; hlupu þeir² upp úr skipinu upp á Klappirnar, en það brotnaði þegar í spón. Sá hét Ólafur Ólafsson³, sem þar fórst með Guðmundi, ungr maður og efnilegur, átti heima í Reykjavík.

Guðmundur Einarsson var fæddur 1858 í Bollagarðakoti⁴ á Seltjarnarnesi. Einar faðir hans er fyrir skömmu dáinn, en móðir hans, Anna Jónsdóttir, lifir enn; hefur hún nú í vetur átt að baki að sjá sonum sínum tveimur, Guðmundi og Sigurði bóna í Seli, er dó af taugaveiki⁵ og ennfremur dóttursyni sínum, er hún hafði alið upp, Lofti Loftssyni, þeim er féll útbyrðis af fiskiskipinu "Milly". Guðmundur giftist ungr Kristínu, dóttur Ólafs bóna í Læknis-nesi. Reistu þau bú í Nesi og eru á lífi 8⁶ börn þeirra, flest uppkomin.

Guðmundur var mesti atorkumaður til lands og sjávar og mjög vel kynntur, enda var hann mjög viðkynningargóður, gleðimaður mikill, en þó hverjum manni stilltari í skapi.

G.B.⁷

² Þeir voru Davíð Sigurðsson vinnum. í Nesi. Sjá gr. EÁ: *Dabbi í Nesi*, Lesbók Mbl. 1989 og *Brynjólfur Pórðarson og Dabbi í Nesi*, Mbl. 1993. Hinn var Guðmundur Jónsson á Bakka, fóstri Kjartans manns Unnar Óladóttur.

³ Faðir Katrínar öðmu Árna Geirs og Kára Pálssonar.

⁴ Rétt: Bollagarðar.

⁵ Síðasti taugaveikifaraldurinn. Varð til þess að Gvendarbrunnaveita 1909 var lögð og bæjarbrunnar aflagðir.

⁶ Rétt: Niú.

⁷ Sennil. Guðmundur Björnsson, síðar landlæknir. Barðist fyrir vatnsveitumálinu í bæjarstjórn. Skrifði undir nafninu: Gestur.

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Guðmundsdóttur
Nesi 31/8 1919¹.

Elsku góða Ásta mín.²

Kærar þakkar eiga þessar línar að færa þér fyrir þitt góða og elskulega bréf og var ég farin að þrá að fá fréttir af bréfinu sem ég sendi þér peningana í, en það fór allt vel. Nú um daginn sendi ég þér peninga í bréfi en það er lagabrot að senda út peninga nema með leyfi póststjórnar og fleiri nefnda sem ég kann ekki að nefna ef upphæðin er yfir 50 kr. Um dagann sendi ég þér peninga í bréfi og í böggli og hef verið hálft geðveik út af því, því Anna systir þín sagði að það væri skoðað í alla böggla og ég eða þú fái sekt, eða gert upptækta. Það er enginn leikur með peninga. Nú vill enginn sjá íslenska seðla og ekkert gefið fyrir þá, en danska seðla fær maður ekki lengur svo ég veit ekki hvern á að biðja í Höfn að láta þig fá peninga til heimferðar nema ég geti fengið utanáskrift hans N.B. Nielsens³ því hann er í Höfn, ég ætla að minnsta kosti að meina það, og skrifa honum svo og biðja hann að láta þig fá peninga og skrifa þér svo hvar hann býr.

Ég ætla nú að hætta þessu leiðinda peninga rugli og fara að segja þér heimanað. Það er búið að slá og hirða, nema hána, en hún er mjög lítilfjörleg, en það er heldur lítið heyið, en það er gott og vel verkað og þar er bót í máli.

Ég var að verða fyrir dálitlum skaða á sunnudagsmorguninn þegar búið var að mjólka á meðan Dabbi og Páll gengu heim með mjólkina. En þegar Dabbi kom í fjósið aftur lá Stóragráhyrna steindauð á flórnnum og var ekki hægt að koma kúnum út fyrr en búið var að draga hana út. Svo var dýralæknirinn sóttur og hann sagði hún hefði fengið hjartaslag. Það er frá okkur að segja að við erum öll við góða heilsu og er það mikil Guðs gjöf. Ekkert hef ég frétt af Geira⁴ bróður þínum og nú er fæðingardagurinn hans í dag.

Það er eitt sem veldur mér mikillar áhyggju að ég á enga stúlku vísa til vetrarirns og býst við

að verði erfitt að fá stúlku fram á Nes og ekki síst til að mjólka en allar stúlkur ætla að fara að mennta sig, en hér heima er sú mesta dýrtið sem nokkurntíma hefur verið, sykurfundið á 2,25 og hveiti um krónu pundið, en fólkidóman ekkert eftir því.

Kristín í Nesi

Það er komið upp í Reykjavík voða stórt þjófamál og eru það mest unglingsdrengir fyrir innan 20 ára aldur sem verkið hafa unnið en forkólfar félagsins eru eldri og reyndari menn. Það er altalað að Viðar Vík sé einn af forkólfunum en hvort það er satt veit ég ekki og hegningaráhúsið er svo fullt að það hefur orðið að koma nokkrum á Herinn. En það má búast við að þetta verði, eins og hvítar þrælasalan, kveðið niður. Nú á Bryndís í Nýjabæ⁵ að fara að sigla og á hún að fara á eitthvert hússtjórnarheimili en nú er Halldóra⁶ frá Fiskilæk komin heim og Kristín sem með henni fór.

Ekki er Gvendur⁷ bróðir þinn enn búinn að kaupa hús og er hann alveg húsnæðislaus. Það eru mikil húsnæðisvandræði. Er búið að selja húsið sem hann er í og hann á að fara. Alveg nýlega voru þau engan bústað búin að fá og er ég mjög leið yfir að hann skuli ekki vera búinn að kaupa sér hús, en þau hafa aldrei

¹ Kristín hafði þá um sumarið heimsótt dætur sínar í Svíþjóð ásamt Ásgeiri. Anna var með þeim hjá Lóu.

² Ásta dvaldi um ársbil í Svíþjóð hjá systrum sínum.

³ kaupmaður sem leigði hjá Kristínú í Veltunni.

⁴ Ásgeir sonur hennar var var á sild og um það bil að hefja nám í lögum.

⁵ Guðmundsdóttir síðar húsfreyja þar.

⁶ Sigurðardóttir frá Fiskilæk í Borgarfirði.

⁷ Skipstjóri á Skallagrími.

verið dýrari en nú. Helga í Mýrarhúsum¹ hefur skrifað heim og henni líður ágætlega. Stína² hefur verið ári dugleg í sumar. Hún hefur þvegið þvottinn í sumar en svo er hún af liðagiktinni í úlnliðnum að hún má ekki snerta á hljóðfæri. Gvendur³ hefur verið í vinnu í Melshúsum. Nú er ég orðin breytt að skrifa og fer því að hætta og bið innilega að heilsa Gunnu⁴ og þakka henni mjög vel fyrir myndirnar og er ég mjög lukkuleg yfir hvað þeir eru myndarlegir (strákarnir) og skilaðu kærri kveðju til Karls.

Yngstu systkinin: Ásgeir nýferndur, Ásta, Ólafur og Guðrún

Hann gerir hér mikla lukku doktor Sen maður Oddnýjar⁵ frá Breiðabólssstöðum. Hann hélt hér fyrirlestur um Kína og þótti afar vel fluttur og maðurinn bráðgáfaður og menntaður og hann þykir mjög laglegur, en ekki hef ég séð hann.

Ég ætla að láta innaní þetta bréf 100 krónur, en það er ekki mikill peningur þegar það kemur til þín. Glóa⁶ biður innilega að heilsa þér og allir í húsinu. Nú er Fía⁷ í Reykjavík, hún er nú oft bág til skapsmunna.

¹ Helga Ólafs dóttir Valgerðar Guðmundsdóttur. Hún átti síðar Stefán Jóh. Stefánsson og félaga Ásgeirs.

² Kristín Ólafs dóttir Valgerðar. Hún átti síðar Jón Steffensen læknaprófessor.

³ Guðmundur Ólafs sonur Valgerðar; síðast bankasti.

⁴ Guðrún dóttir Kristínar kona Karls Bergström, ritstj. og þingm. í Helsingborg í Svíþjóð.

⁵ Erlendsdóttur. Oddný var skólasystir Guðrúnar úr Kvennaskólanum og giftist kínverskum háskólakennara K.T. Sen og bjó um árabil í Kína.

⁶ Eygló uppeldisdóttir Kristínar.

⁷ Soffia Sveinsdóttir (1860-1941 vinnukona í Nesi, fóstra Ásgeirs.

Elsku Ásta míni. Guð varðveiti þig frá öllu illu og Guð og lukkan veri með þér. Það mælir þín móðir

K. Ólafsdóttir

Ásgeir Guðmundss. til Guðrúnar Bergström
Nesi, 28. des. 1919

Kæra systir míni!

Pakka þér kærlega fyrir síðast og einnig Karlinum. Mamma skrifar Ástu⁸ en segist ekki mega vera að að skrifa til þín, bessvegna ætla ég að skrifa þér nokkrar línum til úrlausnar.

Héðan er það að fréttat að tíðin nú í kringum jólum hefur verið mjög stírð og ómógulegt að vera úti, í dag er öskrandi rok á norðan og grenjandi gaddur og þá manst þú nú hvernig umhorfs er hér og hvort hægt er að ganga út sér skemtitúra eins og þarna hjá ykkur hinumegin. Og fyrir jólum var rok og austurs rigning og ekki hundi útsigandi; hugsaðu þér nú mismuninn og hjá þér.

Jæja þó að svona sé nú hér þá er ekki svo slæmt að vera hér því allir okkar slægtningar eru ágætt fólk og gaman að vera með þeim og heimsækja þá. Nú er Ásta komin til þín eftir langa þrá frá þinni hendi og er ég feginn að þú getir haft ánægju að henni því það er sannalega hægt því “það er nú drottning sem dansandi er við”. Mest saknaði ég Ástu á aðfangadagskvöld, mér (fannst) eitthvað vanta, og þegar ég fór að aðgæta, þá var það Ástu sem í hópinn vantaði. Það vantaði hana til að taka ofan í við mann þegar ég kom fram með einhverja fjarstæðu. Nú fær orgelið og píanóið hvíld, því nú snertir það bara enginn sem nokkuð kann og skammast ég míni svo mikið fyrir það að nú ætla ég að fara að læra á orgel eftir jólum.

Ég ætla ekki að skrifa Ástu nú en segðu henni fréttir frá mér sem hljóða svo: Ásta⁹ í Grótum og Haraldur¹⁰ í Mörk eru opinberlega trúlofuð; og skilaðu síðan kveðju frá mér til hennar með ósk um gleðilegt nýtt ár. Bróðir vor elskulegur, Gvendur, var þarna á næstu grösnum við þig um daginn og létt samt hjá líða að líta inn til þín þó hann væri í Höfn í ½ mánuð. Hann var í Höfn til að láta lækna þar úti líta á sig og fundu þeir ekkert að honum en

⁸ Ásta var þá hjá Guðrúnú í Helsingborg.

⁹ Þorvarðardóttir.

¹⁰ Jónsson. Þau giftu sig og bjuggu alla tíð á Nesinu.

samt gengur eitthver fjandinn að honum og skýri ég það “hystery”.

Ég skal láta þig vita það að heimilislífið hér hjá okkur hefur gjörbreyst síðan Ásta fór, er allt svo miklu daufara hér og leiðinlegra, það er nú kanskí vitlaust að vera að skrifa þetta því Ásta verður svo fjandi “upp með sér” og hugsar “vissi ég ekki.”

Fer ég nú að hætta því Anna systir¹ bíður eftri mér, því ég ætla að fylgja henni inneftr; var hún hér í nótt því það var jólatré hjá Framfarafélaginu² í gærkveldi. Datt mér í hug þegar mamma var að leiða barnabörnin í kringum jólatréð að gaman hefði verið ef þínir angar hefðu verið hér líka. Trúir þú því (að) ég man lang best efstir Árna³ þínunum af öllum systkinabörnunum í Sverige.

Vertu nú blessuð og skilaðu kveðju til Karls og barnanna ykkar. Gleðilegt nýtt ár.

Þinn

Geiri.

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Guðmundsdóttur Nesi 28/12 1919

Elsku Ásta mín!

Ég ætla nú að pára þér fáar línur til þess að láta þig vita hvernig við höfum haft það um jólin. Það er þá fyrst að við erum öll frísk. Ég er reyndar hálfslæm í hendi, það er einhver kúla á handarbakinu á mér og ég finn að ég er hálfmáttlaus í handleggnum, en ég ætla að fara til læknis eftir hátiðarnar. Það var að gefa mér, eins og vant er, jólajöf. Bræðurnir heima gáfu mér ljóðabókina Þyrna, aukna og endurbætta í afar finu bandi⁴. Anna gaf mér nýútkomna ljóðabók eftir Davíð í Fagraskógi sem heitir Svartar fjaðrir og eru mörg gullfallegr kvæði í henni. Valgerður gaf mér íslenskt langsjal, voða fallegt. Lítið hefur verið um skemmtanir hjá okkur. Ásgeir spilaði á aðfangadagskvöldið.

¹ Anna kona Kristins Brynjólfssonar frá Engey skipstjóra á Ethel. Þau sátu lengst að búi sínu í Ráðagerði.

² Ólafur Guðmundsson bróðir þeirra mun hafa verið formaður Framfarafélagsins. Systkinin Anna og Ásgeir áttu bæði eftir að verða formenn þess.

³ Síðar sjúkrahússtjóri í Helsingborg

⁴ Bók þessa á ég og er í útgáfuni 1918. Áritun: *Til mömmu með ósk um gleðileg jól frá Ninna, Óla og Geira.*

Nú fer ég að hætta. Ég óska þér gleðilegra jóla þótt þau séu liðin. Og svo óska ég þér gleðilegt nýtt ár og þakka þér fyrir gamla árið og bið Guð algóðan að varðveita þig frá öllu illu. Ég bið að heilsa Gunnu og Karli og óska þeim gleðilegt nýtt ár og þakka þeim fyrir alla þá gleði er þau veittu mér á liðna árinu og mér verður minnisstætt meðan ég lifi. Ég ætla að verða dugleg og skrifa Gunnu næst en þá verður þú að gera þig ánægða með að fá ekkert bréf.

Allir á heimilinu biðja að heilsa þér en ekki býst ég við að Glóa skrifí þér mikið með þessari ferð. Sjálfa þig kveð ég hugarins innilegasta kossi og bið Guð að styrkja þig í öllu góðu. Kysstu litlu drengina frá mér. Í Guðs friði. Þín móðir
Kristín Ólafsdóttir

Ég bætti þessu við:
Nú á jólatréð að vera í kveld og ætlar Anna að spila undir jólatrénu. Gvendur bróðir þinn kom heim aftur á aðfangadag en ég er ekki farin að sjá hann. Stína⁵ gaf mér sessuborð mjög fallegt. Gvendur kom á Rán og skipstjórin var svo veikur og var borinn upp á spítala og dó í gær. Hann hét Anton en ég þekkti hann ekkert en mesti efnismaður 27 ára gamall og er það mikill mannskaði. María⁶ í Knútsborg⁷ kom og var í hálfa viku en fór aftur fyrir jól, hún er ansi sælleg.

En heyrðu Ásta mín. Nú er Ásta í Gróttu búin að opinbera með Haraldi í Mörk⁸ og mikið urðu nú allir hissa. Og mikið er ég búin að stríða strákunum (með) hvað þeim hafi brugðið. Fleiri fréttir man ég ekki að segja þér. Stína í Mýrarhúsum var þriðja í sínum bekk.

Elsku Ásta mín.

Ég fékk bréf í gær frá ykkur systrunum og er ég ykkur innilega þakklát fyrir að muna svo vel eftir henni mömmu sem var svo oft vond. Nú er jólatréð búið að vera og var þar margt um manninn. Anna mín spilaði undir meðan tréð var og svo kom enginn spilarinn. Var verið að neyða Stínu og Helgu til að spila og Önnu, svo kom spilarinn og var dansað til 5 og sagðist (Anna) hafa skemmt sér vel.

⁵ Kristín Teitsdóttir kona Guðmundar.

⁶ Vilhjálmssdóttir, flutti til Eyja.

⁷ Hjáleiga frá Nesi.

⁸ Ásta Þorvarðardóttir og Haraldur Jónsson.
Þau bjuggu ávallt á Nesinu, lengi í Litlabæ.

Ég bið Gunnu að fyrirgefa að ég nenni ekki að skrifa henni núna, en skal gera það næst, en þá færð þú ekkert bréf. Vertu nú blesuð og sæl.
þín mamma
Kristín Ólafsdóttir.

Hjá Lóu í Sollefteå 1919. Anna, Brynja, Kristín, Guðmund, Ásgeir, Lóa með Else-Mari

Ólafur Guðmundss.¹ til Guðrúnar Bergström.

Nesi, 26. jan. 1920

Elsku systir!

Pakka þér fyrir bréfið og allt gamalt og gott. Fyrirgefðu hvað ég var slæmur að fylgia þér ekki til skips í haust, sá eftir því á eftir. Héðan er fátt að fréttta, nema mér líður vel og okkur öllum. Hér var "ball" fyrir hálfbum mánuði og var það afar gaman. Vildi óska að þú hefðir verið komin dálitla stund. Var ansi hreint skemmtilegt fólk. Fór allt fram með spekt og prýði. Við urðum fyrir skaða við Berti² í Gróttu, á ballinu. Var stolið frá okkur "koníaksflösku". En höfðum dálitið annað, vorum ósköp lítioð hýrir. Þar var Siggi í Seli með "Jova" og Gyðu³. Þeir voru báðir í "sumarfrii" eins og við Berti.

Ég hef haft fremur rólegt það sem af er þessum mánuði, en nú er ég byrjaður að aka sandi heim í fjósið, sem vonandi verður reist að sumri. Fer á morgun upp í holt að aka

¹ Ólafur var síðustu árin bústjóri hjá móður sinni þar til hún dó og jörðin var seld. Eftir það var hann lengst fiskvinnslumaður í Ísbirninum og bjó í Odda á Seltj.

² Albert Þorvarðarson í Gróttu, síðar vitavörður.

³ Sigurður Sigurðsson síðar kaupmaður, systur hans Gyða sem átti Jón Otto Vigfús Jónsson (Jovi?). Sigurður og Gyða voru tvímenningar v. bréfritara, börn Sigurðar Einarssonar.

grjóti fyrir Thor Jensen⁴ á sleðum, það er mikill snjór núna. Hefur verið slæm tíð undanfarið, alltaf á útsunnan annað slagið. Hef oft verið að skjótast með byssuna fram í "nes"⁵ (og) gengið bærilega.

Ég skipti um daginn á honum "Jarpi" fyrir gráa hryssu ljómandi fallega. Hún er ættuð vestan af Mýrum af ágætu kyni. Heitir "Gála", að verða reiðhestamamma, ef heppnin verður með.

Folda í Háholti er komin á fætur. Sá hana um daginn inn frá með kærastanum og Sigga bróður sínum.⁶ Hún lítur vel út. Var hún komin í kjól. Talaði ekki við hana, veit ekki hvort hún er orðin vel frísk.

Sína Runka er gift, gifti sig um daginn þessum Davið sem hún átti barnið með. Ekki er hún vel góð ennþá greyið, hún kom á síðasta "ballið" og maðurinn með henni. Hann varð að fara með hana rétt strax, hún var alveg "mold". Davið þessi átti að fara til útlanda með barkinn sem mannsefnið hennar Foldu kom upp með í sumar. Þeir komust suður fyrir land. Þar fauk allt ofan af honum. En enskur togari bjargaði mönnunum og kom með þá hingað. Skipið rak upp í Ölfusárós og fór allt í mola. Heppni að þeir drápu sig ekki.

Berti í Gróttu er ekki vel ánægður með Halla í Mörk fyrir mág. Þau opinberuðu um jólin. Ég var alveg hissa og eiginlega allir.

Má til að fara að hátta, þarf að vakna kl. 6 í fyrramálið. Mamma biður að heilsa ykkur öllum. Ég bið að heilsa Gunnu og hennar fólk.

Það mælir þinn elskandi bróðir

Óli G.

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Guðmundsdóttur

Nesi 9/4 1920

Elsku góða Ásta mín!

Kærar þakkir eiga þessar línum að færa þér fyrir þitt góða og elskulega bréf. Ég var orðin afhuga bréfi frá þér því ég var fyrir nokkru búin að fá bréf frá Gunnu og Geiri

⁴ Hann hafði fiskvinnslu í Melshúsum á Seltjarnarnesi og vann m.a. að bryggjusmið sem enn eru leifar af.

⁵ Suðurnes á Seltjarnarnesi.

⁶ Folda í Háholti var Ísafold Einarssdóttir Einarssonar í Háholti bróður Guðmundar í Nesi. Kærastinn var Einar Jónasson skipst. og síðar hafnsögumaður í Reykjavík. Siggi var Sigurður Einarsson verkstjóri í Reykjavík.

bréf frá Lóu en af því að Geiri var heima sá ég hans bréf og þar sá ég að þú varst komin með heilu og höldnu til Lóu.

Hér er óttaleg vesöld á öllu, allir skólar hættir og allar samkomur bannaðar vegna þess að það er komin inflúensa í Reykjavík og er þar allt í uppnámi. Það átti að stemma stigu fyrir henni, en það hefur ekki tekist og er hún sem óðast að breiðast út.

Það er af okkur að segja að okkur líður vel ennþá. Ég hef verið mjög lasin í vetur af gigt í handleggjunum en núna er ég (svo) slæm að mér verður svo illt af því sem ég borða, en það batnar allt með vorinu, ef maður lifir það. Ég hef þó haft það gott í vetur því síðan Glóa fór hefur Palla¹ verið mér ágæt, tætt og stikkað og hugsað um kaffi þegar einhver hefur komið. Það lítur út fyrir að nú verði ekki gott að fá fólk og hef ég ekki von með neina vinnukonu en Palla verður hjá mér í vor og sumar, en svo þarf ég að fá aðra stúlku í sumar. Það er boðið svo mikil í kvenfólkið til að fá þær til að verka fisk því það er kominn svodan hópur af nýjum togurum og enginn stenst við að bjóða það kaup er þeir bjóða.

Nú er Guðmundur bróðir þinn kominn heim með nýjan togara sem heitir Þórólfur, afar fallegt og stórt skip. Hann kom frameftir í gær og var að sækja litla Gvend² því hann var hjá mér um páskana. Hann vill ekkert taka Glóu með en er að biðja mig að taka litla Gvend í sumar ef ég get fengið stúlkur.

Kýrnar eru allar bornar nema Laufa og hafa heppnast heldur vel en ég hef orðið að gefa mikil mjöl því það mjólkur ekki af heyinu. En Óli keypti vél til að mala með þorskhausa. Mig langar til að senda þér blöðin en þú verður að fyrirgefa þó þau séu sum hálf velkt, því það er ekki hægt að fá blað keypt því það er ekki prentað nema handa áskrifendum, en Palla hefur haldið saman blöðunum.

Elsku Ásta. Nú er þessi blessaður veturnar á enda og hefur hann verið mörgum afar erfiður, einlægir byljir og svo miklir stormar að elstu menn muna ekki annan eins. En nú er snjórinn horfinn hér að miklu leyti. En nú er norðanrok og kuldi sem búinn er að standa í viku og útlit fyrir mjög slæma afkomu í sveitinni ef ekki batnar bráðlega. Inflúensan er ekki komin til

okkar en Litlabæjarsysturnar³ liggja og Helga í Mýrahúsum. Hún er ansi slæm. Nú kom Ísland með einhverja pest og voru allir farþegar settir í sóttkví og þeir voru margir veikir.

Nú fer ég að hætta því þú er búin að fá nóg af þessu rugli. Ég ætla að leggja fáa aura innaní þetta bréf handa þér til þess þú getir haft þá til að gleðja þig á sumardaginn fyrsta en það er verst að peningar sem við höfum eru einskis virði er þeir koma til þín. Ég ætla að biðja þig að fyrirgefa allt þetta rugl. Vertu svo kvödd hugarins innilegasta kossi og guð algóður varðveiti þig frá öllu illu og mundu að biðja Guð. Í Guðs friði.

Þín mamma

K. Ólafsdóttir

Allir biðja innilega að heilsa. Það er altalað að Valtyr hafi farist með allri áhöfn 29 menn og var Pétur Mikkel⁴ skipstjóri, allt valinn mannskapur. Það hafa farið í sjóinn yfir 40 menn það sem er af þessari vertið

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Guðmundsdóttur
Nesi 5/5 1920

Elsku góða Ásta mín!

Kærar þakkir eiga þessar línum að færa þér fyrir þín góðu og elskulegu bréf. Veit ég það að ég á góða og elskulega dóttur þar sem þú ert en ég hef ekki ástæðu til að kvarta undan börnunum mínum ennþá. Óli hefur verið mér mjög góður í veturnar og viljað hugsa um allt fyrir mig, en ég er nú eins og þú þekkir ykkur ekki nógum þakklát.

Það er frá okkur að segja að okkur líður öllum vel og ég hef nóg handa mínum skepnum. Í allan veturnar hefur verið svo mikill snjóavetur að elstu menn muna ekki annan eins, afar vandræða horfur og síðan sumarið kom hefur verið sífellt norðanrok og stormar og allagðir gluggar á hverjum morgni, svo það er ekki glæsilegt últitið. Engan kolamola er hægt að fá því þau eru ekki til. Það lítur út (fyrir) að sumir togararnir verði að hætta vegna kolaleysis. Guðm. bróðir þinn hjálpaði mér um 3 poka. Hann hefur fiskað afar vel síðan hann kom heim, en honum veitir ekki af því

³ Litlibær var hjáleiga frá Nesi í Knútsborgarþyrpingunni. Guðmundur og Kristín bjuggu þar um skeið. Ásgeir notaði húsið sem sumarbústað 1932-5. Eftir það bjuggu þar Ásta frá Gróttu og Haraldur frá Mörk m. börnum sínum.

⁴ Sigurðsson.

¹ Pálína Sigurðardóttir.

² Guðmundur Guðmundsson var lengi skipstjóri, síðar yfirverkstjóri í Ísbirninum og loks útgerðarstjóri hjá Hafró.

nú eru afar þung álög í Reykjavík. Hann á að borga 48 hundruð krónur í sveitarútsvar og er það ekkert smávegis fyrir utan önnur útgjöld. Það eru svo mikil útgjöld í Reykjavík að það þarf að jafna 2 milljónum á bæinn og þá varð þyngst á sjómönnunum, eins og vant er. Yfir höfuð er hér vont útlit. Nú er búið að setja hér á stofn nefnd er nefnist viðskiptanefnd og má enginn senda út peninga nema með hennar leyfi og ekki fara út með sína eigin peninga nema með hennar leyfi og leyfi póststjórnar svo það er erfitt að fá senda peninga og ekki fæst keypt ávísun á neinn banka í útlöndum.

Þú biður mig um að senda þér peninga en (ég) veit ekki hvernig gengur að koma þeim. Ég hef samt von um það. N.B. Nielsen ætlar að sigla núna með Íslandinu en það fer aðeins til Leith vegna verkfallsins en hann fer til Hafnar. Bað ég hann að senda þér 5 hundruð krónur og gaf ég honum utanáskrift þína til Gunnu og vona ég að þú fáir þá áður en langt um líður. Það er leiðinlegt með þetta verkfall í Danmörku, því nú fara engin skip á milli og er það ekki gott en Lóa míni ætlar að koma heim eins og hún ráðgerir, en máske hún geti fengið ferð frá Gautaborg en það er hætt við að það verði enn dýrara.

Þú spryrð mig að hvort ég sakni þín ekki. Ég get svarað þér því að ég var að kvíða fyrir því í vetur ef ég legðist í rúmið væri enginn til að hjúkra mér og þá hugsaði ég til þín að það er erfitt að hafa átt mörg börn en hafa ekkert til að hjálpa er manni liggur mest á. En maður verður að hugsa sér að maður er fæddur fyrir börnin en börnin ekki fyrir mann. En guð sé lof að þessi blessaður vetur er liðinn og guði einum er kunnugt hvað eftir er af vegferðinni. Ég vildi óska að ég yrði ekki mjög gömul því það er vist ekkert sældarbrauð að eiga við mig. Ég vildi óska að Guð vildi gefa mér styrk til að bera ellina vel svo ég glataði ekki þeirri velvild og kærleika er þið elsku börnin hafið borið til míni seint og snemma.¹

Kristín með öll bömin nema Lóu: Guðmundur, Ásgeir, Valgerður, Ásta, Kristín, Guðrún, Anna, Ólafur, Einar

Þú beiddir mig um í vetur að senda þér vottorð frá séra Jóhanni² en ég hef alveg gleymt því og þú ekki ítrekað það í bréfum þínum. En nú beiddi ég Önnu systur þína að ná því og vona þú fáir það með þessu bréfi. Ég fer nú að hætta og er orðin þreytt að hugsa og skrifa. Allir á heimilinu biðja að heilsa þér elsku barnið mitt og ég vona að þú munir eftir henni mömmu þinni. Þú mátt trúá því að ég fagna því að þér sé ljúft að hugsa heim, hvort sem þú ætlar að koma heim í haust eða ekki. Mér þætti skemmtilegast að það yrði sem fyrst. Ég er hrædd um ef Lóa kemur heim að ég geti ekki gert dvölinna eins skemmtilega eins og ég vildi því það eru svoddan vandræði með fólk. En maður verður að gera það sem hægt er en ég treysti Önnu til að hjálpa mér en Valgerður ætlar jafnvel að sigla. Nú á að kristna Stínu og Gvend 16. maí og það er verst að Björn³ verður ekki heima.

Nú er Einar⁴ bróðir þinn í Englandi og á vist að sigla upp nýja Maí en ekki mun hann gefa sér tíma til að koma til Gunnu.

Elsku Ásta míni, nú er ég að slá botninn í bréfið og óska þér gleðilegs sumars og bið algóðan guð að styðja þig og styrkja í öllu góðu. Í guðs friði.

Þín elskandi móðir

Kristín Ólafsdóttir

Ég ætlaði að skrifa Gunnu líka en í gærkvöldi kom Kristinn og Anna og fóru ekki fyrr en 12. Ég ætla að biðja þig að skila kærri kveðju til Gunnu minnar og hennar ágæta eiginmanns

² Porkelsson dómkirkjuprestur.

³ Björn Ólafs skipstj. í Mýrarhúsum.

⁴ Guðmundsson skipstjóri og síðast bóndi og fiskmatsmaður í Bollagörðum á Seltjarnarnesi þar sem Guðmundur faðir hans fæddist og ólst upp.

¹ Ath.: Kristín var 59 ára.

og þakka þeim inni og ógleymanlega fyrir síðast og ætla ég að skrifa henni með Gullfossi.

Nú fer ég að hætta elsku Ásta mín og bið þig að fyrirgefa. Ég er orðin svo löt og ónýt að skrifa en þú verður að taka viljann fyrir verkið. Allir á heimilinu biðja innilega að heilsa þér og sjálfa þig kveð ég hugarins innilegasta kossi og bið guð að varðveita þig frá öllu illu. Í Guðs friði.

Þín móðir

Kristín Ólafsdóttir

PS

Kysstu litlu drengina vel og innilega frá mormor.

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Guðmundsdóttur
Nesi 13/7 1920

Elsku góða Ásta mín!

Nú ætla ég að reyna að manna mig upp í að skrifa þér fáar línum. Það er það fyrsta að ég þakka þér innilega fyrir þín góðu og elskulegu bréf sem ég hef verið svo löt að endurgjalda. Það er frá okkur að segja að við erum öll við bærilega heilsu og heima gengur allt sinn vanagang. Síðan um hvítasunnuna hefur hver dagurinn verið öðrum bliðari, logn og hiti marga daga út í gegn, gullfallegr morgnar og skínandi kveld svo maður hefur ekki séð eins fallegt vor lengi. En þó er gras með rýrara móti ennþá.

Hér er allt á ferð og flugi. Anna systir þín er nú í Englandi með manni sínum og líka Stína¹ mágkona þín. Hún fór með manni sínum en Gvendur litli er hjá mér en Gunna systir hennar er ráðskona á Vesturgötunni með barnastúlkum!! Þetta er áhyggjulítil æfi og er það gott.

Nú er Ásgeir bróðir þinn farinn til Englands með Maí og er búinn að fá þar einhverja vinnu á skrifstofu sem hann máske getur lifað af í sumar. Hann tók heimspekipróf og fékk 1. einkunn. Svo var hann í vinnu í Melshúsum í hálfan mánuð og svo dreif hann sig út á Maí. Allir töldu hann af að fara, hann fengi ekkert að gera, en hann fór samt. Hann ætlar sér að reyna að verða enskumælandi, hvernig sem það gengur. Ásgeir hefur hug á að komast eitthvað áfram.

Ég er búin að láta rífa báðar litlu hlöðurnar og bæta ofan á stóru hlöðuna og er það heilmikið

hús en ekkert er ég farin að gera við fjósið og veit ekki hvort ég get það í sumar. Sementið er helmingi dýrar en í haust og allir er ætuðu að byggja eru hættir við það en nú er Egill Jacobsen farinn að byggja á brunarústunum en yfir höfuð eru litlar byggingar í Reykjavík því allt er svo framúrskarandi dýrt, bæði aett og óætt og alltaf að verða dýrara og dýrara. til dæmis er molasykurinn á 2,50, en fæst ekki, en kandís á tvær krónur.

Ég sé á bréfi er þú hafðir skrifað N.B. Nielsen að hann hafði sent þér peningana sem ég beiddi hann um en þeir eru nú ekki lengi að fara í Svíþjóð, það er grátlegt að þurfa að brúka danska peninga þar. Sigurður Heiðdal² kom til míni þegar hann kom frá Höfn. Hann sagði ekkert dýrt að lifa í Höfn. Hann var glaður eftir ferðina. Það er svo margt sem ég hef að segja þér í fréttum en ég endist ekki til að skrifa það. Nú eru presthjónin á Sandfelli³ að öllum líkindum búin að eignast erfingja og svo hef ég heyrt að frú Guðrún Pétursdóttir⁴ væri komin langt á leið og hef heyrt að henni gangi ekki vel að halda stúlkum. Gunna Brands kom frá henni um miðjan veturnar en hún er nú víst mesta rall---. Ég ætla nú að reyna að senda þér blöðin og þar stendur margt er ég nenni ekki að skrifa. Það hafa dáið tveir menn á besta aldri sem maður vænti eftir að ættu margt ógert. Það var Böðvar Kristjánsson⁵, hann varð bráðkvaddur frá sinni blindu konu. Og nú kom sú frétt að Jón Aðils prfessor hefði dáið úr hjartaslagi í Norvegi. Hann fór út til að vera á fornfræðingafundi í Norvegi og að grúska í gömlum skjölum og var þar mikill mannskaði fyrir íslenskar bókmenntir.

Það er hér heilmikið af útlendu ferðafólki og landar sem eru að heimsækja vini og vandamenn hér. Pétur Jónsson og Páll

² Sonur Þorláks Ó. Johnson, hafði verið kennari á Nesinu. Síðar skólastjóri á Stokkseyri, forstöðumaður. Litla-Hrauns og rithöfundur.

³ Séra Eiríkur Helgason frá Eiði á Seltjarnarnesi og kona hans Anna Oddbergsdóttir voru heimilisvinir, sérstaklega Ásgeirs. Hann var síðast prestur í Bjarnarnesi.

⁴ Guðrún Pétursdóttir frá Hrólfskála á Seltjarnarnesi. Hún átti Sigurgeir Sigurðsson síðar biskup.

⁵ Var lengi menntaskólakennari og síðar forstöðumaður verslunarfyrtækis. Hann átti Guðrúnu dóttur Th. Thorsteinsons kaupm.

¹ Kristín Teitsdóttir kona Guðmundar í Móum.

Ísólfsson¹ og hafa þeir haldið hljómleika. Og svo er Haraldur og Dóra² nýkomin og hafa haldið 2 hljómleika. Ég fór í gærkvöldi og Glóa og var skínandi gaman. Hún er svo indæl, svo söng hún 4 íslensk lög með þeim snilldarlega framburði að mér fannst ég ekki geta trúð því að hún væri útlendingur.

Svo er Oddný frá Breiðabólssstöðum komin fyrir nokkuð löngu. Maður hennar kom núna á Gullfossi. Ég hitti hana um daginn og bauð henni heim ef hún vildi vera svo lítillát, en ég hef ekki hitt hana síðan maður hennar kom.

Frænkurnar Kristín Ólafs, Ásta í Nesi og Helga Ólafs

Nú er ég farin að verða löt að skrifa svo ég býst við að ég fari að hætta. Ég gleymdi að segja þér að Theódór verður kaupamaður hjá mér, hann er í Mýrarhúsum núna. Valgerður systir þín er mjög lasin. Fyrst var hún svo afar slæm fyrir hjartanu en svo fær hún svo mikinn verk í annan fótinn og hefur legið, en er samt heldur betri. Valgerður hefur ekki nema eina stúlkuna og Helga þvær þvotta með henni en Stína hefur verið að lú. Þær eru báðar góðar og duglegar stúlkur. Ásgeir maður Dóru í Laufási³ fór út í vor og nú er Dóra nýfarin. Þau fara víst til Svíþjóðar og þá fær Gunna gest því Dóra sagðist ekki fara svo að hún finndi ekki Gunnu.

Góða Ásta mín. Ég er að hugsa um að láta peninga innan í þetta bréf uppá guð og lukkuna, því nú fær maður ekki að senda út peninga þó maður sæki um leyfi, nema 500 krónur og ekki nema í eitt skipti. Svo ég veit ekki hvernig fer með peninga handa þér, en okkar peningar eru einskis virði. En þú verður

að fá þá ég ætla til reynslu að láta 100 kr. innan í þetta bréf.

Nú slæ ég botninn í þetta bréf. Allir biðja að heilsa þér og mamma þín kveður þig hugarins innilegasta kossi og biður algóðan Guð að varðveita þig frá öllu illu og greiða þér götu til gæfu og frama. Nú er mamma þín eins og aflimaður fauskur sem engin grein er á græn framar. Nú er blessaður drengurinn minn hann Óli einn eftir heima og verð að láta mér það nægja í bráðina. Glóa míni er mér eins og góð döttir og fyllir hún upp skörðin smávegis.

Ég er að hugsa um að skrifa Lóu fáar línur. En ef það verður ekki af því þá skilaðu yndislegri kveðju til hennar og barnanna og óska ykkur öllum Guðs blessunar í Jesú nafni. Það mælir en elskandi móðir

Kristín Ólafsdóttir

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Uðmundsdóttur

Nesi 24/9 1920

Ásku Ásta míni!

Aðeins fáar línur af því ég sagði í bréfi er áeg skrifada þér síðast að ég myndi biðja N.B. Nielsen að láta þig fá peninga til heimferðar en í gær fór ég innefrir og frétti að hann er á leið heim með Botníu. En svo datt mér í hug að biðja Sigurð Pétursson⁴ en gat ekki fundið hann í gærkvöldi og beiddi Guðmund bróður þinn að finna hann fyrir mig og senda þér 300 krónur til heimferðar.

Peninga til Svíþjóðar sendi ég þér ekki meira því það er sama og að fleygja þeim. Ef að Sigurður gerir þetta fyrir mig beiddi ég Guðmund að láta hann hafa utanáskrift þína til Gunnu því ég býst við að þú sért þar.

Frá okkur er ekkert að fréッta. Við erum öll við góða heilsu. Ég fékk kort frá Helgu Ólafs og er hún afar lukkuleg. Hún segist hafa skrifad þér 2 bréf en fengið þau endursend. Nú er Guðmundur bróðir þinn búinn að kaupa hús uppá Grettisgötu en ég held konan sé ekki ánægð með það. En eithvað verður að gera því þeim var byggt út en Guðmundur hafði ekki geð í sér að sitja en konan vildi það.

Nú eru flestir togarar hættir vegna yfirvofandi kolaverkfalls og er ástandið hér heima mjög

¹ Annar óperusöngvari, hinn tónskáld.

² H. Sigurðss. tónlistarprófessor í Khöfn og k.h. Dóra söngkona.

³ Ásgeir Ásgeirsson kennaraskólakennari, síðar forseti, og Dóra Þórhallsdóttir frá Laufási, bekjkarsystir og vinkona Guðrúnar.

⁴ frá Hrólfskála á Seltjarnarnes, skipstjóri á Gullfossi.

ískyggilegt, engar íslenskar afurðir seljast og enginn getur sent út nokkurn eyri.

Nú ætlar Binna¹ í Nýjabæ með þessari ferð. Hún á að vera hjá bakarafrú Guðríði Sóst (?) í 2 mánuði og fara svo á hússtjórnarskóla. Frú Sóst er systir Þórdísar er var í Bakkakoti. Líka siglir Tóta á Lambastöðum, hún ætlaði í vor að taka gagnfræða(próf) en féll en nú ætlar hún að sama sem ganga í dótturstað hjá einhverri fjölskyldu í Höfn. Binna kom heim í gær að kveðja en ég var ekki heima.

UNIVERSITÉ DE PARIS

Société des Amis de l'Université

CERTIFICAT DE PRÉSENCE

aux Cours de Vacances de la Sorbonne

Monsieur Guðmundsson

a suivi du 1er week. au 31 août 1927.

les Cours de Vacances de la Sorbonne.

Paris, le 31 août 1927.

Le Directeur des Cours,

J. Jachet

Námsskírteini Ásgeirs, París 1921

Ásgeir kom með síld að norðan og hann ætlar að senda Gunnu síldarkút ef hann getur fengið ílát sem ég vona. Hann langaði til að senda það að norðan en gat það ekki. Ég vona að við komum þessu í framkvæmd.

Nú fer ég að hætta og bið innilega að heilsa Gunnu minni og manni hennar og kysstu elsku litlu drengina hennar frá öðmu. Sjálfa þig kveð ég hugarins innilegasta kossi og bið algóðan Guð að varðeita þig frá öllu illu. Guð algóður blessi þig ætíð.

Það mælir þín móðir
Kristín Ólafsdóttir

Mensufélagar: Ásthóðr Matthíssason, Jón Steingrímsson, Gústav A. Jónasson, Kristinn Ólafsson (Ellindur) og Ásgeir.

Ásgeir Guðmundsson² til Kristínar Ólafsd.
Stockholm 24/2 1925

Elsku mamma míin.

Þá erum við³ loksins komin á ákvörðunarstaðinn, komum hingað í fyrrakvöld og tók Lóða á móti okkur á járnbrautarstöðinni. Af ferðinni er það að segja að hún gekk sæmilega; veðrið fremur vont alla leiðina til Bergen; en samt sem áður fann Glóða ekki til sjósóttar; leið henni því framar öllum vonum. Í Bergen stóðum við við í einn dag og skoðuðum þar það sem merkilegast er. Við urðum ekki alveg einsömul, tókst ég á hendur að lóðsa tvo grönskollinga⁴ til Oslo; voru það Guðný Jóhannesdóttir Lynge⁵ og Karl Johnsen, sonur Johnsens bankagjaldkera í Landsbankanum; voru þau fremur leiðinlegir samferðamenn, síundrandi, hlæjandi og slúðrandi um ekkert nema það sem fyrir augun bar, og var það afar lítið interessant. Lögðum við síðan eftir eins dags dvöl frá Bergen, en stoppuðum einn dag í Voss, háskólabæ skammt fyrir sunnan Bergen; gerði ég það aðallega fyrir Guðnýju Lynge, vegna þess að hún átti þar kunningja og bað hún mig svo innilega að fara ekki á undan sér, svo ég létt undan síga; einnig hafði ég heyrta að á staðnum byggju nokkrir íslendingar sem ég þekkti og langaði mig til að hitta þá. Gerði ég það líka; eru það Guðmundur Hagalín skáld og Gvendur frá Byggðarði. Guðmundur

² Ásgeir hafði lokið lagaprófi 11.2. 1924. Eftir það var hann fulltrúi hjá Lárusi Fjeldsted hrl. þar til hann sigldi til framhaldsnáms.

³ Eygló fóstursystir hans var með í för og dvaldist um tíma hjá Lóðu.

⁴ P.e. græningja.

⁵ "Sérfræðingur" Þorbergs í "praktískum ástamálum og erótík" sbr. Eddu hans. Guðný átti Gils Guðmundsson rithöfund.

¹ Bryndís Guðmundsdóttir síðar húsfreyja í Nýjabæ.

Hagalín er í Voss á skóla þar sem hann lærir norska landsmálið; gerir hann nefnilega ráð fyrir því þegar fram í sækir að skrifa aðallega á landsmáli, væntir að það sé fjárhagslega betra en að skrifa á ísl-ensku. Er hann styrktur af norskum prófessor við skólann sem hann er á; en hefur það frekar erfitt þar sem hann er þarna bæði með konu og barn. Gvendur í Byggðarði hefur það hinsvegar ágætt; er hann þar á lýðháskóla og gerir ráð fyrir að verða úti þar til í sumar. Ekki er hann minni “hjerteknuser” erlendis en heima, var mér sagt að hann væri meðal stærstu “flammana” þar á skólanum. Lætur hann mjög vel af sér. Í Voss var afar skemmti-legt að vera, er það með allra fegursta landslagi sem ég hef nokkurn tíma séð. Í Oslo vorum við í 2½ dag; keyptum við þar allt sem við álitum praktískt að kaupa og nauðsynlegt að eiga. Keyptum við kápu handa Glou, sem hún var mjög ánægð með; kostaði hún 145.00 n.kr. og finnst mér hún bara falleg. Ég reyndi af fremsta megni að ná í buxnaefni við gráu fötin míin, en það tókst ekki, gat ég ekkert fundið líkt fötunum. En fót voru hinsvegar frekar ódýr, lét ég slag standa og keypti mér fót, mjög falleg bæði að mínum, Glou og Lóu smekk og kostuðu þau 185.00 n. kr. Eru þau brún að lit og vönduð. Í Oslo eru nokkrir íslendingar og hittum við suma þeirra. Barða Guðmundsson¹, Valþý Albertsson læknir² og Harald Ásgeirsson³ son Ásgeirs Sigurðssonar kaupm. Hafa þeir það sәmilegt, en eru peningalitlir, sérstaklega Halli. Vill faðir hans fá hann heim, en Halli vill ekki. Er hann að reyna að komast að hjá filmfélagi sem leikari en gengur slælega; gerir sér þó von um það þegar fram í sækir, en er líklegt, eftir því sem félagar hans segja, að séu tálvonir. Barði er hinn mesti reglumaður, sækir háskólann í Oslo af dugnaði miklum; hafa prófessorarnir mikið álit á honum, gerir hann ráð fyrir að taka próf eftir 2½ ár og er það miklu skemmri tími en venjulegt er af norskum stúdentum. Valþýr er stúderandi við háskólann og gerir ráð fyrir að verða þar lengi, en ekki sem stúdent, heldur sem dósent, hefur hann sterkar vonir um það næsta ár; er það mjög efnilegur maður. Í Oslo er einn efnilegur íslenskur listamaður, eftir því sem íslendingarnir segja; ekki munt þú getað giskað á það hver það er enda þótt þú kannist

¹ Síðar landsbókavörður.

² Síðar læknir í Rvík.

³ Gamanleikari og revíuhöfundur.

við manninn, því ekki var hann spámaður í sínu föðurlandi; það er hvorki meira né minna en Einar Einarsson⁴ frá Laugarnesi; ætlar hann að debutera við ópreruna í (Kristjaníu) Oslo næsta veturn. Það er víst alveg rétt að hann er fjandi efnilegur.

Þegar hingað var komið var tekið á móti okkur með opnum örmum, Lóa, Ivar og Kalli Bergström⁵; var strax slegið upp stórveislu. Er Lóa sérstaklega indæl gagnvart okkur. Hefur hún það ágætt, virðist hafa nóg af öllu. Vill hún endilega að ég búi hjá sér meðan ég verð hérrna, en ekki veit ég ennþá hvernig það fer. Líklegt er að ég búi hjá henni, en ekki er ólíklegt að ég fái mér húsnaði annars staðar, til þess að hafa það rólegra, því án efa verð ég að stúdera mikið með kontórstarfanum ef að ferðin á að bera fullan árangur. Ekki er ég ennþá tekinn til starfa, geri ráð fyrir að byrja næstu daga. Lifandis ósköp var Else-Mari⁶ indæl þegar við komum, vantaði ekkert annað en málið til þess að vera svo elskuleg við okkur sem áður. Var hún samt sem áður töluluvert lasin, var búin að liggja 2 vikur í kíghósta og er ekki nærri búin að ná sér ennþá, en er samt orðin sәmilega hraust. Biður hún innilega að heilsa *mormor*, því nú ert þú orðin það, ekki amma, kallaði hún til míin og bað mig um að kyssa bréfið fyrir sig, og koma þannig kossinum til þín, elsku mamma míin, geri það hér með. Á laugardaginn kemur er von á Gunnu systur hingað; ætlar hún að verða hér í vikutíma hjá manninum sínum. Geri ég ráð fyrir að þá verði glatt á hjalla hjá Lóu því hún er framúrskarandi gestrisin og stendur húsið opið fyrir öllum hennar kunningum enda líka oft fjöldmennt. Ekki hef ég frétt neitt heimanað síðan ég fór; hvernig fór með togarana sem vantaði þegar við fórum frá Íslandi? Komust þeir af? Í Vestmannaeyjum hafði ég það glimrandi, var tekið á móti mér sem kóngi, var þar í stöðugum veislum (hjá) Ellindi⁷ eða Ástþóri⁸. Hafa þeir það báðir ágætt, sérstaklega

⁴ Systkinin María og hann tóku listamannsnafnið Markan.

⁵ Ivar Vannerström og Karl sátu á þingi. Ivar varð 1932 hermálaráðh. og síðar landshöfðingi í Vermland. Karl var ritstjóri í Helsingborg. Báðir voru jafnaðarmenn og verkalýðsleiðtogar.

⁶ F. 1918. Býr í Karlstad.

⁷ Kristinn Ólafsson sem þá var þar bæjarstjóri.

⁸ Matthiasson lögfr. sem þar starfaði alla tíð, tengdasonur Gísla J. Johnsen konsúls í Eyjum.

Ellindur, býst ég við að líf Adda sé nokkuð þreytandi, er hann ógurlega bundinn og verður að fara eftir öllum duttlungum konu sinnar. Ekki skalt þú samt hafa orð á því þótt ég hafi minnst á það. Af mér er allt ágætt að fréttá, hugsa mjög gott til árangurs ferðarinna. Bið innilega að heilsa Fíu, Ástu og Óla; skrifa Ástu tæplega núna, en minntu hana á samt að muna eftir mér og skrifa mér fréttir. Vertu síðan kært kvödd elsku besta mamma mína og mundu eftir að þú átt son erlendis sem þyrstir í að sjá höndina þína og heyra frá þér.

Lifðu heil og sæl þér og okkur til hamingju! Með sonarkveðju, þinn einlægur

Geiri

P.S. Ég var að enda við að borða og vorum við að minnast á ýmsan mat heima, þar á meðal lúðurikling og kom þeim Lóu og Ivari saman um að það væri meðal þess allra besta sem þau hafa bragðað. Ef ekki væru því meiri erfiðleikum bundið ættir þú að senda hingað nokkur ---; Gunna fékk nokkur frá Önnu systur.

Elskulegustu kveðjur.

Sami

Ásgeir Guðmundss. til Kristínar Ólafsdóttur
Stockholm 23/4 1925

Elsku móðir míni!

Það er ekki langt síðan að ég skrifaði þér, en samt sem áður ætla ég að senda þér stutta kveðju mína. Það er sannarlega mikill vafí á því að hvort kemur í bráð til þín því það er skollið á vöruflutningabann á öllu til og frá Danmörku svo vafalaust verða engar skipaferðir þá leiðina og spursmál hvort við heima verðum ekki hvað bannið snertir taldir með Dönum frændum okkar og verðum því að súpa seyðið af syndum þeirra. Skrifa ég og sendi bréfið af stað í þeirri von að flutningabannið taki sem fyrst enda, sem er von að verði sem allra fyrst, því það getur haft mjög mikil áhrif á hag okkar heima, því hætt er við, að ef það stendur lengi yfir að þá lækki gildi dönsku krónunnar og ekki er ólíklegt að okkar króna fylgi sveiflum hennar.

Fréttir héðan eru mjög fáar og það litla sem það er ekki nema góðar því mér og frændum okkar hér líður mjög vel. Ég er á skrifstofunni svo að segja allan daginn núna, vegna þess að mikið má læra hér ennþá þar sem tækin eru svo ágæt og sjálfsagt að notfæra sér þau svo vel sem mögulegt er, því nú fer að síga á

seinni hluta veru minnar hér. Studera ég heima sjórétt “specielt” og tekur það mjög mikinn tíma; mikið gagn get ég haft af þeim lærðómi þegar fram í sækir. Hef ég reynt að gera mér dvöl mína sem arðsamasta og vona ég að, vinnist mér tími og haldi ég heilsu, að þá muni kostnaður minn fljótlega fást endurgoldinn. Hef ég orðið að kaupa mikið af bókum bæði persónulega handa mér og svo fyrir skrifstofu okkar og geri ég ráð fyrir að kaupa meira síðar meir í Noregi og á leiðinni yfir England, því þar má fá bæði góðar og ódýrar lögfræðibækur sem sjálfsagt er að eiga og hafa stöðugt til taks á skrifstofunni meðal annars hef ég hugsað mér að kaupa þar stórt safn af “sjóréttardómum” sem ég hygg að munu kosta kr. 200.00. En til þess að það verði mér kleift og til þess að hafa einhverja reisupeninga þá verð ég að biðja þig að senda mér nokkra peningaupphæð í síðasta sinn á ferðalaginu. Held ég að umstangsminnsta muni vera að senda mér hana meðan ég er staddir hér því óvist er hver bústaður minn verður í Englandi og hættara við að það fari vilt, þar sem maður þekkir engan, sem maður getur treyst. Hygg ég að nægilegt muni vera að láta mig hafa eins og £40 (40 ensk pund) og eins og 50-100 sánskar krónur, eru það ca. 1150.00 kr. ísl. ásamt öllum kostnaði. Væri þér þægilegra að senda mér það seinna og þá í smærri sendingum þá skalt þú gera það, en við það er að athuga að þá eykst sendingarkostnaðurinn. Þú heldur kannski að nokkuð hljóti ég að eiga eftir af peningum þeim sem ég fór með, þar sem kostnaðurinn við veru mína hér þar sem ég hef búið hjá Lóu, hafi ekki verið mikill. Jú rétt er það að ekki er ég blankur, en tæplega færð þú trúð því hversu miklir peningar fara fyrir lítið endurgjald þegar hingað er komið og allt ógurlega dýrt sem kaupa þarf og eins og þú færð skilið hef ég orðið að kaupa hitt og annað og svo hef ég orðið að sýna þeim hjónunum tilhlýðilega kurteisi með því að taka þau með mér út. Svo áður en ég fer, verð ég að gleðja hana eitthvað, því hún þarf sinna muna eins og aðrir.

Elsku mamma míni, ef þú ættir hægt með það væri best að þú sendir peningana sem bráðast svo ég fengi þá áður en ég fer héðan. Stefán Jóhann¹ mun sjá um þetta allt saman fyrir þig,

¹ Stefán Jóh. Stefánsson síðar forsætisráðh. undirbjó lögmannsstofu í húsi Kristínar að Austurstræti 1 sem þeir ráku svo saman. Húsið var

ef þú aðeins minnist á það við hann. Best er að hafa ensku peningana í ávísun á enskan banka en sænsku ávísunina á hérlandan og senda það síðan í ábyrgðarbréfi.

Þú verður að fyrirgefa betl mitt, en eins og þú sjálf munt skilja er ómögulegt að komast af án vasapeninga og þar að auki sjálfsagt að kaupa þá muni á ferðalaginu sem við framvegis þurfum á að halda. Þegar heim er komið mun ég strax gefa þér kvittun fyrir skuld minni og greiða hana við fyrsta tækifæri, sem ég er viss um að þurfi ekki að bíða lengi eftir að hafist hefur verið handa.

Af Lóu er það að frétt að hún hefur það mjög sæmilegt hvað fjárhaginn snertir, hefur nóg að bíta og brenna; er hún afar hamingjusöm, enda líka Ivar framúrskarandi heimilisfaðir. Lóu hefur verið sagt upp húsnæðinu þar sem þau búa núna, sem er bæði ágætt og mjög ódýrt og eru þau nú fastlega að hugsa um að kaupa hús hér í nágrenninu; er það nýbyggt og vandað og afar þægilegt fyrir þau. Óvist er ennþá hvort nokkuð verður úr þessu, en samt tel ég það líklegra, og geri ég það sem ég orka til þess að ýta undir þau að ráðast í það, því víst er það að hafi þau einusinni yfirtekið hús þá láta þau það ekki fara frá sér og hægara og skemmtilegra er að spara þegar eitthvað verður eftir, heldur en þegar spariféð fer í þá botnlausu hít sem húsaleigan er. Með afborgunum og vöxtum geri ég ráð fyrir að þau þurfi að greiða álíka mikið og þau mundu annars þurfa að greiða í húsaleigu. Með Lóu sem fjármálaráðherra¹ getur það auðveldlega gengið, haldi Ivar heilsu. - Af þessum ástæðum er sjálfsagt að láta hana engan halla þurfa að bera af dvöl minni, því nú er hver peningurinn mikils virði.

Tæplega geri ég ráð fyrir að heimsækja Gunnu, vegna þess að ég þarf nauðsynlega að koma við í Noregi á leiðinni yfir til Englands og þá er óþarfa krókur að fara til Helsingborgar; er hún stöðugt að biðja mig

nefnt Veltan. Þar hafði staðið hús Verslunarfélags Reykjavíkur og voru hluthafar 235. Gengu eignarhlutirnir kaupum og sölum og kölluðust veltuhlutir. Guðmundur í Nesi var sagður hafa eignast húsið þannig að hann var staddir á Hótel Íslandi, hinum megin við götuna. Hann heyroi fyrirgang og spurði þjón hverju hann setti. Það er verið að selja Veltuna á uppboði: "Æ, skrepptu út og bjóddu í hana fyrir mig". Pannig varð það.

¹ Gárungar sögðu að hermálaráðherra Svíahafði um skeið verið íslenskur.

um það að heimsækja sig og sjá villuna sína sem bæði Kalli og hún eru ógurlega stolt af og er það víst myndarlegt og þægilegt hús.

Elsku mamma míin, ég bið þig að fyrirgefa bréf þetta og hafðu það hvað peningesendinguna (snertir) eins og þér er þægilegast; og þú veist hvað mér kemur best. Hafðu engar áhyggjur út af mér, því hér eða hvar sem ég er, hlýt ég að lifa mjög góðu og skikkanlegu lífi. Og síðar meir, þegar kemur heim og sem ég hlakka mjög mikið til, vonast ég til að geta séð vel fyrir mér, því nú er ég fullur af lífsfjöri og starfslögun, því nú hef ég loks fundið það sem gerir mér lífið þess virði að það sé lifað.

Líði þér ætið sem best fæ óskað, elsku mamma míin, og hittumst hraust og glöð á hausti komanda.

Gleðilegt sumar og þökk fyrir veturninn.

Pinn elskandi sonur.

Ásgeir

P.S.

Ég geri ráð fyrir að fara héðan kringum 20. maí; skilaðu kveðju minni till allra ættingjanna heima og að heiman og berðu Fíugömlu bestu sumarkveðjur mínar.

Sami

Ásgeir Guðmundsson til Kristínar Ólafsdóttur
Stockholm 29/4 1925

Elsku mamma míin!

Ég þakka þér ástsamlega fyrir þitt ágæta Ébréf sem ég fékk í morgun og sem var svo fullt af móðurást og umhyggjusemi fyrir framtíð minni. Þú getur ekki trúað því hvað ég gladdist og sá að utanáskriftin var frá Nesi, því hversu mörg og góð bréf sem ég fæ annars staðar en frá þér, þá eru þín bréf, elsku mamma míin, alltaf þau kærkomnustu. En að hafa valdið þér leiðinda - þig sem ég elskar meira en nokkurn annan - gerðu mig svo hryggan og vakti samvisku mína, því það er sannleikur sem þú segir, að alltof sjaldan hef ég skrifað þér. Mér varð alveg eins innanbrjósts og þegar ég kvaddi þig áður en ég fór og það verður mér svo lengi sem ég lifi minnisstætt, því þá fann ég hversu mikið þú ert fyrir mig og að ekkert annað getur fyllt skarðið. Þegar ég síðar meir verð svo ógæfusamur að missa þig - guð algóður gefi mér, að ég fái að njóta þín og þinnar guðdómlegu ástar sem allra, allra lengst. Að ég hafi verið búinn að gleyma þér - hvernig

getur þú ásakað mig um það - er svo fjarri öllum virkileika, því þú getur ekki trúð hversu oft og heitt ég hugsa til þín og hversu mikil gleði mér er í því að fá að tala um þig við hana Lóu systur, því hún er sú eina hér sem ég get trúð fyrir mínum leyndarmálum og sem kann að meta hvað það er að eiga ástríka og umhyggjusama móður, því þú ert henni líka svo óumræðilega hjartfölgin. Ég veit að þú skilur mig og fyrirgefur mér; skal ég svo oft sem mér er mögulegt skrifa þér framvegis og gera allt til þess að bæta fyrir brot míni. Að sú kona sem ég hef trúð þér fyrir að mér væri kær kasti skugga á þig og valdi því að ég gleymi þér er svo fjarstætt hugsun minni og tilfinningum, því ómögulega getur nokkur kastað skugga á þig, hvað þá heldur geti fengið mig til að gleyma, hversu svo kærkomin sem hann er mér. Ástæðan til andvaraleysir míns var að ég hugsaði þig róftast rétta móðurástarinnar sem ómögulegt væri að uppræta, sem þú ert líka, en hinn aðilann nýútsprunginn frjóanga sem væri undir áhrifum vinda og hríða og sem væri skylda míni að hlú sem best að og gæta sem drengilegast svo að hann dæi ekki í höndunum á mér, því hann er mér líka kærkominn. Elsku mamma míni, ég veit að þú skilur mig og lætur mig ekki þunglega þola fyrir brot míni, sem ég sárlega iðrast.

Það var ágætt að þú skyldir ekki neitt fljúga á náðir Önnu systur með það sem ég minntist á við þig í næstsíðasta bréfi mínu, því að ég geri fastlega ráð fyrir því að dvelja í London þegar til Englands kemur; er þar eftir því sem ég heyri hér ódýrast að lifa og þar að auki mest að læra og sjá. Aðalatriðið fyrir mig, þegar ég dvel þar, er að gera mig fullkominn í ensku, en ekki að sitja þar á skrifstofu yfir hásumarið. Ætla ég að fá mér tíma í málínu svo ég geti bæði skrifað og talað og síðan að studera "skipamiðlun og sjóvátryggingar" sem framhald af námi mínu hér. Óþarfi er að tala nokkuð við Ásgeir Sigurðsson konsúl, þótt enginn efi væri á því að hann mundi gera sitt besta til þess að útvega mér pláss á skrifstofu, sem nú sem stendur mun vera afar erfitt. Þarf ég ef til vill á honum að halda síðarmeir.

Hvernig stendur á því að þú heldur að við Glóa séum engir kunningar? Það er svo langt frá því að svo sé; geri ég það sem ég get til þess að hún skemmti sér sem best, reyni ég að gera henni lífið sem skemmtilegast bæði heima og að heiman; hef ég því stundum,

þegar ég hef farið út að skemmta mér, tekið hana með. Er mér mjög annt um að hún skemmti sér sem best, bæði vegna þess að mér er vel við hana og svo veit ég að þér er annt um hana. Kunningsskapur okkar er sá sami og heima var, en eins og þú veist höfum við aldrei verið neitt sérstaklega samrýmd. Það að ég hafi ekki minnst á hana í bréfum mínum kemur eingöngu af því að ég veit að hún skrifar sjálf og mundi sjálf skýra þér frá högum sínum. Að hún ekki minnist á mig kemur efalaust af sömu ástæðu og hjá mér.

Heyrðu mamma, væri ekki reynandi að segja henni Önnu Friðriksson¹ upp leigusamningnum, þar sem þú ert afar óánægð með hana sem leigjanda, ef það á annað borð er hægt samkvæmt leigusamningnum, því það er gjörsamlega óviðunandi að verða í hverjum einasta mánuði að leggja í nýjan kostnað eftir að hafa gert stóra viðgerð á búðinni, því nú er áreiðanlega hægt að fá álíka góðan leigjanda. Reyndar er engin hætta á því að hún vilji fara, þar sem hún er búin að koma sér svo vel fyrir; væri það ágætt meðal til þess að hræða hana, svo að hún væri ekki eins kröfuhörð; mundi ég svo semja við hana þegar heim kæmi.

Hvernig í ósköpunum stendur á því að viðgerðin hjá honum Ásgeiri Gunnlaugssyni² kostaði rúmar 700,00 kr. þar sem samkvæmt samningunum eingöngu átti að kosta, að mig minnir, ca. 350,00 kr. auð veggföðurs á kontórinne, öðruvísi fæ ég það ekki skilið. Þú skalt halda reikningum til haga, því ef til vill verður hægt að lagfæra þetta síðar meir þegar ég kem heim, því það (er) ófært að þola það bótalaust.

Nú er afráðið að Lóa og Ivar kaupi húsið, sem ég talaði um við þig í síðasta bréfi; er það gullfallegt hús, alveg nýtt á yndislegum stað hér í nýju villukvarteri fyrir utan Stockholm. Það er vitanlega afar erfitt fyrir þau í fyrstu, þar sem peningaútborgun er mjög mikil og lítið er af reiðupeningum. Annars komast þau mjög sómasamlega af og eiga allt það sem þau hafa innanhúss, sem er mjög mikils virði; hafa þau furðanlega fljótt losnað úr skuldum þeim, sem Ivar varð að borga sökum ábyrgðar

¹ Anna Friðriksson var dansk kaupkona, gift um tíma Ólafri Friðrikssyni rithöfundi og stjórnálfaringja. Anna bjó í húsinu og rak þar Hljóðfærahús Reykjavíkur.

² Ásgeir var mörg ár með vefnaðarvöruverslun í austurenda Veltunnar. Hann var giftur Ingunni Ólafsdóttur frá Mýrarhúsum.

sem hann var í fyrir blað hans¹ og sem féll á hann. Vona ég að það gangi nú sem best fyrir þeim, þar sem svo margir eru sem vilja hjálpa þeim hér úti.

Það gleður mig mjög að þér fellur vel við Stefán Jóhann og að hann stendur vel í sinni stöðu; er það ekki nema eðlilegt því að hann er vandaður, ábyggilegur og greindur maður. Gerir hann nú allt sem hann getur til að undirbúa framtíðarstarfsemi okkar og hefur honum þegar tekist að ná í heilmargt, svo að strax er hægt að hefjast handa eftir að ég er kominn heim. Er ekki nokkur vafi á að með dugnaði, reglusemi og framtakssemi, leggjumst við á eitt, getum við skapað okkur mjög arðvænlegan framtíðarvatvinnuveg, komi ekkert óvænt fyrir, sem óþarfi er að hræðast. Horfi ég mjög björtum augum á framtíðina og fullur af áhuga og starfspreki.

Í dag er síðasti apríl og hátíð og --- hvert sem litið er, er mjög tignarlegt að sjá það. Glóa er úti núna, ásamt íslenskri vinkonu sinni, einhver staðar að skemmta sér; er hún mjög ánægð með lífið, enda líka gerir Lóa allt sem hún getur til þess að gera henni það sem ánægjulegast.

Elsku mamma míni, fyrirgefðu mér hugsunarleysi mitt og mundu að þín ástkværu bréf eru mér svo ákaflega mikils virði. Það var svo gott að þú skyldir segja mér sannleikann svo að hægt verði að bæta fyrir brot sín, sem er mér svo mikils virði.

Skilaðu kveðju til frændfólksins og vina minna heima og heiman. Vertu síðan kært kvödd elsku mamma og guð varðveiti þig fyrir mig.

Þinn elskandi sonur

Ásgeir

Við situm tvö heima við Mari og ég á að kyssa þig frá henni.

Ásgeir Guðmundss. til Kristínar Ólafsdóttur
Stockholm 14/5 1925

Elsku mamma míni!

Ég þakka þér hjartanlega fyrir bréfið þitt, E sem ég fékk í gær og gladdi mig það svo innilega að þú hefur fyrirgefíð mér fyrri syndir mínar, sem ég vonast til að ekki þurfi að koma fyrir aftur og að þér líður vel. Guð

minn góður gefi það að þú megin njóta sem lengst lífsins, þér og öllum sem þú umgengst og ekki síst okkur þínum nánustu til blessunar. Einnig þakka ég þér fyrir peningasendinguna sem ég um leið tók á móti, heilu og höldnu í bréfi frá Stefáni Jóhanni. Hefur þú maklega gripið við, þegar þú hafðir fengið bréf mitt, eins og þín var von og vísa, elsku hjartkæra mamma míni. Þú ert stöðugt söm við þig og mig. Geri ég ráð fyrir að þetta muni nægja mér fyrst um sinn í Englandi, nema því aðeins að ferðin þangað og dvölin þar fari fram úr áætlun minni. Í Oslo, eins og ég hef áður tekið fram, þarf ég að kaupa svo mikið af bókum sem við þurfum að halda á skrifstofunni, því þar eru þær svo mikið ódýrari en heima og þar að auki ekki nema lítið af juridiskum bókum fánalegt heima. Stefán Jóhann sendi mér lista yfir það nauðsynlegasta og var það ekki svo lítið, reyndar hef ég þegar keypt sumt af því og studerað; yfirlöfuð féllo svo einkennilega vel saman það sem Stefán vildi að ég keypti og það sem ég hafði ákveðið að kaupa. Svo er það margt þeirra sem sjálfsagt er að kaupa hér eða í Englandi svo sem dyraspjöld og ef til vill pappír. Svo er ætlun míni að koma auglýsingum hér í sænsk og ensk blöð, sem einnig dregur dílk á eftir sér. Já, það er margt sem í kostnaðinn þarf að leggja í upphafinu, en vonandi tekst að fá það endurgreitt og meira til.

Er búið að segja Lárusi & co.² upp húsnæðinu? Hvað sagði hann við því? Varð Theodór³ ekki úfinn?

Anna systir hefur skrifaoð til Englands til þess að skyggast eftir stað handa mér þar og sendir þú mér afrit af því bréfi. Ætlaðist hún til þess að kerlingin hennar skrifaoði mér, henni eða hvort tveggja. Eftir bréfinu, ef það er alveg eins og hún sendi það verður ómögulegt fyrir ensku konuna að skrifa mér, vegna þess að heimilisfang mitt hér er hvergi nefnt á nafn, annað en að ég dvelji nú um stund í Stockholmi og þó að Anna viti að ég sé þekktur víða um lönd bregst henni bogalistin að halda að ég sé svo þekktur að bréf komist til míni í 800,000 (ib.) bæ þar sem eingöngu er adressað með bæjarnafninu; að minnsta kosti verður hún að hafa feikna ríkt "fantasi" til slíkra hugsana.

¹ Hann var lengi ritstjóri jafnaðarmannadagblaðs í Sollefteå áður en hann var kosinn á þing.

² Lögmansstofa Lárusar Fjeldsted.

³ Theodór B. Lindal lögmaður og síðar próf. væntanlegur mágur Ásgeirs.

Sleppum þessu, Anna gerði það sem hún hefur getað og vitanlega hefur það bara verið gleymska. En áður en ég fer héðan getur bréf frá henni, eða þér, þar sem þið greinið mér svar ensku konunnar, tæplega náð mér og þar sem ég, sem allra fyrst eftir að komið er til Englands, vil koma mér niður, verður mjög erfitt að eiga við þetta atriði, nema því aðeins að þið sendið mér svar hennar með símskeyti hingað fyrir 28. maí eða til Englands eftir að ég hef í símskeyti gefið ykkur upp bráðabirgðaadressu mína þar og spurt um þetta. Gæti þetta verið mjög stutt skeytí, bara annaðhvort játandi eða neitandi, eftir svari hennar, adressa Mr. Eaxton og adressan mína. Verði svar komið fyrir 28. maí ættir þú að senda mér um það símskeyti hingað og sé það játandi, þá einnig adressu Mr. Eaxton. Og sendi ég þér adressu mína í skeytí frá Englandi þá ættir þú að svara því sem fyrst eins og áður er getið.

Héðan er fátt að frétt - allt gengur hinn ágæta vanagang - nema eins og ég hef sagt þér er Lóa búin að kaupa sér "villu" fyrir utan bæinn og verður flutt þangað í kringum 20. maí, ætla ég að hjálpa henni til með flutninginn, sem ekki er svo lítt skal ég segja þér, því ótrúlega margt eru þau búin að krækja sér í.

Ástæðan til þess að ég fer ekki héðan fyrri en viku eða 14 dögum síðar en ég gerði ráð fyrir er sú að Lóa og Ivar ætla að fara til Noregs um mánaðarmótin, ætlar Ivar að halda þar fyrirlestra á socialdemokratiskum konngress og vilja þau endilega, þar sem ég ætla sömu leið, að ég bíði og verði þeim samferða. Er ef til vill langt þar til ég fæ tækifæri til þess að vera með þeim og þau eru mjög skemmtilegt samferðafólk, hef ég afráðið að bíða eftir þeim. En ekki verður það nú langt sem við eignum samleið þar sem ég fer ekki lengra en til Oslo, en þau halda norður til Bergen.

Glóa verður eftir heima með krakkana úti í nýja húsinu; er það ekki svo erfitt vegna þess að þau eru orðin svo stór og Brynja¹ er orðin ágætis vinnukona. Aðalverkið er að koma þeim í skólann á morgnana og gæta Else-Mari sem alltaf er úti að leika sér. Er ég mjög hrifinn af Brynju, er skrambans ári mikil kraftakerling; hins vegar segir hún að ég sé "dumm" enda þótt að vinir séum við góðir; er hún föst fyrir og viljasterk og næstum því stöð, kippir því í kyn sitt á okkar hlið.

EKKI SKIL ÉG Í ÞVÍ AÐ LÓA GETIR FARIÐ SVO MÖRGUM DÁSAMLEGUM ORÐUM UM MIG EINS OG ÞÚ SEGIR AÐ HÚN GERI Í BRÉFUM SÍNUM, ÞVÍ SLIKTT Á ÉG ALLS EKKI SKILIÐ OG EKKI SKALTU LÁTA ÞAÐ Á ÞIG FÁ, ÞVÍ ÁN EFA SEGIR HÚN ÞAÐ EINGÖNGU TIL ÞESS AÐ ÞÓKNAST ÞÉR, EINS OG ÞÚ SVO RÉTTILEGA GISKAR Á. HINS VEGAR ERUM VIÐ ÁGÆTIR VINIR OG SKILJUM HVORT ANNAÐ MJÖG VEL, PRÁTT FYIR ÞAÐ AÐ EKKI SÉUM VIÐ ALLTAF Á SAMA MÁLI.

Á morgun er sumarhátið stúdenta í Uppsöldum og ætlum við Glóa þangað; hefur okkur verið boðið þangað af sánskum magister þar við háskólan, sem er mjög góður vinur Lóu og Ivars.

Skilaðu kveðju minni til vina minna og ættingja. Guð veri með þér mamma mína og gæti þín svo að við megum sjást heil og hamingjusöm við heimkomu mína og lengur.

Þinn elskandi sonur

Ásgeir Guðmundsson

Ásgeir Guðmundss. til Ástu Guðmundsdóttur Fleetwood 4/6 1925

Besta Ásta systir.

Þökk fyrir kveðjuna í bréfi mömmu. Ég er nýbúinn að fá bréf frá mömmu, þar sem hún segir mér að eftilvill eigi hún erfitt með að senda mér peningaupphæð þá sem ég bað hana um, £30. En þar sem, hvernig sem allt veltist, ég þarf að borga fæði og húsnæði og ég þarf að komast heim, þarf ég nauðsynlega á þessari upphæð að halda, hið allra minnsta, og einhvers staðar þarf hún að koma frá. Verð ég því að biðja þig að gerast umboðsmaður minn heima og reyna að slá þá peningaupphæð sem vantar á 30£ þegar mam(ma) hefur sent mér. Er mér sama hvert þú ferð til sláttar nema ekki máttu fara til Gvendar, Valg. eða Önnu því þau hafa nóg við sína aura að gera, þurfa frekar að auka við en minnka gull sitt. Þau halda sig við sama heygarðshornið þegar um mig er rætt, þegar ég er hvergi nærrí. Góða besta reyndu þetta nú fyrir mig. Því nú liggur mikið á; vil ég ógjarnan þurfa að verða fluttur hreppaflutningi heim, enda þótt sumum mínum systkinum mundi ekki taka það sárt. Þú átt kannski erfitt með að skilja þessa reiði mína, en mamma minntist í bréfi sínu á ýmsar "raddir" sem væru á sveimi um "ómegð" mína og vil ég ekki þurfa að venda mér til höfundu þeirra. Þú getur ekki trúð því hvað mér tók þetta sárt og veit ég að seint muni ég gleyma

¹ Brynhild (1913-1936) dóttir Lóu og Ivars.

því. Því hvers á ég að gjalda? Láttu ekki mömmu vita neitt af þessu.

Ég vona Ásta mín að allt verði komið um 15 ágúst því þá fer ég að hugsa til heimferðar.

Bestu kveðjur

Pinn bróðir

Ásgeir Guðmundsson

Ásgeir Guðmundss. til Ástu Guðmundsdóttur Fleetwood 14/6 1925

Ágætasta Ásta systir!

EKKI máttu misskilja það þótt lítil hafi
bréfaskipti okkar verið síðan ég fór
heimanað; hefur það einvörðungu komið af
því, að ég hef haft mikil að gera og mörgum
þurft að skrifa og sumum oft eins og (þú)
getur skilið.

En nú ætla ég að taka mig til og senda þér
kveðju, þótt auðvitað verði hún bara stutt. Er
ég loksins kominn fyrir viku til Stóra-Bretlands
og farinn að láta ljós mitt skína eða réttara
sagt, láta það skína á mig. Ferðin hingað gekk
ágætlega og var mér tekið hér á staðnum með
kostum. Það var búið að útvega mér verustað
þegar ég kom. Er það hjá stórríkri gamalli
ekku, sem býr í sinni eigin villu í
bæjarkantinum við sjóinn. Er mjög sæmilegt
að vera hjá henni og ekki skortir tækifærð að
æfa mig í enskunni, því hún er símalandi og
auðvitað verður maður að conversera við hana
til þess að móðga hana ekki. Sagði gamli Mr.
Eaxton einusinni að á hennar heimili heyrði
maður meiri ensku talaða á einni viku en á
mánuði á venjulegum heimilum. En hvort ég
held það út að vera hjá henni í $2\frac{1}{2}$ mánuð skal
ég ósagt láta, því það er annað en gaman að
þurfa að vera síkjafandi eins og kjaftakerling,
guðslangan daginn. En við sjáum til hvort hún
breytist ekki. Yfirleitt lýst mér vel á að vera
hér í sumar, bæði hvað fólk og staðháttu
snertir; er bærinn um 25-30 þús íbúar að
stærð, afar notalegur og þægilegur fyrir
útlendinga; vil ég miklu frekar búa í litlum bæ
en stórum, svo sem London, til lengdar. Hér
rétt hjá þar sem ég bý er indælis baðstaður
með mygrút af fólk og er ekki svo leiðinlegt
að væta sig í sjónum í hitanum, sem um stund
hefur verið afarmikill (89 gr. F.). Síðan er
Blackpool aðal bað og skemmtistaður
englendinga 20 mín. sporvagnskeyrslu héðan
frá, svo vel er hægt að skemmta sér ef maður
vill og hefur efni á því. Var ég þar í gær
“motoring” eins og englendingar kalla að aka

í bíl – ásamt syni Mr. Eaxtons fiskikaupmanns
hér og systur hans, indælis stúku – sleppum
því -; var það skemmtilegt nema hvað ég held
að Blackpool sé helst til “Tivoli-like”, þegar
til lengdar lætur. Hér hef ég kynnst mörgu
ágætis fólk gegnum kunningja Önnu og á hún
þakkir skilið að hafa komið mér í kynningu
við þá. Ég sendi þér eina framkallaða filmu
sem ég tók í Svíþjóð hjá Lóu áður en ég fór
þaðan; er hún frekar góð sem þú færð að sjá
við copieringuna. Lét ég framkalla og copiera
hana hér í Englandi og sendi ég Lóu eitt
eintak af hverri copiu; en tímdi ekki að
copiera meira, því ég vissi að þú myndir gera
það. Hús það sem þú sérð á tveimur
myndunum er “stuge” Lóu, sem ekki var
alveg fullgerð þegar flutt var í hana, var ég
þar aðeins í 2-3 daga, er hún í alla staði mjög
skemmtileg, nema hvað mér fannst hún helst
til dýr; en hjá því var ekki komist því hús eru
almennt í Svíþjóð afskaplega dýr, sérstaklega
í nágrenni Stokkhólms. Ég skildi myndavélina
mína eftir hjá Lóu, mér til töluverðra leiðinda,
því fjári væri skemmtilegt að hafa hana hér,
því ég geri ráð fyrir því framvegis að vera
boðinn “motoring” nokkuð oft og á maður því
engar minningarmyndi síðarmeir. Bað Lóa
mig um það og gat ég ekki neitað henni um
svo lítinn greiða; ætlar Glóa að koma með
hana síðarmeir heim. Einnig sendi ég mömmu
passamynnd af mér, sem ég varð að taka hér, af
því hún er ekki sem verst.

Kynni ég mér hér skipamiðlunarstarfsemi og
hef ég komist yfir ágæta bók því viðvígjandi,
svo það er afarauðvelt; einnig hef ég kynnst
manni sem vinnur hér hjá

skipamiðlunarkontor og er mjög lærður í sínu
fagi og hefur hann lofað mér að gefa mér þær
upplýsingar sem ég þurfi að halda.

Höfum við St. Jóh. afar mikla löngun til þess
að koma upp, við hliðina á málaflutningnum,
skipamiðlunarstarfsemi, því það er afskaplega
intressant og auðveldlega, verði það
skipamiðlun að nokkrum mun, mun hægt að
græða drjúgan skilding; ég fékk mér í Noregi
bækur þessu viðkomandi, sem ég ætlað að
kynna mér þegar heim er komið; nú snerti ég
ekki annað en enskan litteratúr. Stefán er afar
interesseraður og starfar af karfti að
undirbúningi skrifstofunnar við hliðina á starfi
sínu hjá Jóni Ásbj. Og trúlofunarstandinu.
Gengur það ekki ágætlega milli hans og
Helgu? Er hún ekki alltaf jafn skotin í
honum(!)? (Þegiðu). Þó ekki sé ég búinn að

vera hér lengi, hefur mér töluvert farið fram í ensku og með þessu áframhaldi verð ég ágætur eftir 2½ máan.

Ásta á Lítlabrun

Hvað segirðu í fréttum? Taktu þig nú til einhvern rigningardaginn þegar þú ekki vinnur úti og skrifaðu mér sannarlegt fréttabréf, ekki blaðafregnir, heldur privatsagnir um nágranna og kunningjana, því það er svo brennt fyrir að mér hafi borist slíkt til eyrna (réttar sagt augna) í langan tíma; ekki síðan Helga skrifaði síðast, sem var í mars.

Hefurðu oft hitt Fríðu síðan við kvöddumst? Þú ættir nú að taka þig til og bjóða henni Brún þinn einhvern sunnudaginn og fá einhverja aðra truntu (æ fyrirgefðu þetta, ekki var það meining míni að hafa slíkt nafn um þinn ágæta hest) handa Eggert bróður hennar. Þér er óhætt að bjóða henni Brún, því hún þiggur hann tæplega, af því að hún ríður mjög sjaldan. Gerðu þetta nú fyrir elsku litla bróður þinn, því ef til vill getur hann gert þér greiða síðarmeir. Hvað segirðu um það?

Ég átti að skila bestu kveðjum frá Lóu og Gunnu. Fékk ég í gær bréf frá Lóu þar sem hún segir mér og er yfir sig lukkuleg, að mamma hafi boðið sér 1000.00 kr. Í haust; kom henni þetta afar vel og ætlað hún efalaust að þiggja það.

Skilaðu bestu kveðjum til vina og kunningja. Kysstu elsku mömmu frá mér.

Heil og sæl, besta Ásta systir.

Pinn

Geiri

P.S.

Reyndu, ef mamma er ekki búin að senda mér aurana sem ég bað hana um í síðasta bréfi, að láta hana gera það sem allra fyrst, því ég er að verða alveg blankur og hafa það t.d. 30£ því það verður mér með sparsemi nóg, komist ég heim með trawlara. Sendu mér einnig þegar fram líða stundir upplýsingar um Englandsferðir ísl. togaranna í haust, einnig ættirðu að senda mér millilandaferðaáætlunar ísl. Og dönsku póstskipanna svo að ég geti nokkurn veginn komist að því hvenær þau fara frá Leith.

Pinn

Sami

Ásgeir Guðmundss. til Kristínar Ólafsdóttur Fleetwood 4/7 1925

Elsku mamma míni!

Innilegustu þakkir mínar áttu fyrir þitt
Elskulega bréf sem ég fékk frá þér í
morgun, var það svo líkt þér, svo þrungið
móðurást og umhyggju um framtíð mína. Ég
vildi að guð gæfi að ég fengi tækifæri til þess
að endurgjalda allt það góða sem þú hefur
veitt mér og gæfan aðstoðaði mig til þess að
verða góður og nýtur maður þér til sóma.
Ég er nýbúinn að senda þér bréf, mjög stutt og
ófullkomið, sem ég þó vona að þú hafir
fengið; en þar sem nokkurs mjög leiðinlegs
misskilnings gætir í bréfi þínu og þar sem
hann er þér áhyggjuefni ætla ég að skrifa þér
nokkrar línur og reyna að leiðréttu hann. Þú
spryð mig hvers vegna ég hafi ekki reynt að
leita mér atvinnu og hvort ég geti haldið það
út að ganga iðjulaus í allt sumar.

Eins og (ég) bæði skrifaði þér og Ástu systur
kynni ég mér skipamiðlunarstarfsemi hér,
bæði bóklega og praktíska og er það alveg
nægilegt starf og meira en það sé það krufið
til megjar þann 2½ mánaðartíma sem ég ætla
að vera hér. Er ég mjög starfsamur svo að
segja allan daginn, svo ekki get ég kallað það
iðjuleysi.

Hvað atvinnuleitina snertir er alveg óhugsandi
að leggja út í það, því bæði er 100 fyrir inn
sé einhvers staðar atvinnu að fá og þar að auki
er útlendingum harðbannað að gera hér
nokkurt handarvík gegn kaupgreiðslu og er
strax vísað burt úr landi komist það upp.

Eins og þú sérð er því ekki annað að gera fyrir
mig en að hagnýta mér tímann sem best með

námi og samræðum við kunningja mína hér, sem ég einnig geri.

Þú minnr mig á það elsku mamma míni, með hörðum orðum, að það séu ekki þínir peningar sem ég sé að eyða heldur míni eigin. Það var gjörsamlega óþarfí því aldrei hefur mér dottið annað í hug en að það sem þú sendir væri sem venjulegt lán sem ég mundi greiða síðar meir. Það máttu vera fullviss um, að ekki skal ég standa í vegi þeirra "radda" sem þú segir að ennþá á ný séu farnar að kalla mig "ómaga"; höfundar þeirra skulu fá að verða, hvenær sem þeim þóknast, sér til skammar, mér gjörsamlega afskiptalaust og einskis mun ég, fái ég að lifa, krefjast þeim til skaða, mér er nægilegt gott uppeldi og góð menntun, sem ég á þér að þakka og mun veita mér möguleika til þess að berjast áfram framvegis með nægilegum árangri fyrir mig og mína. Baktal þessara ættræknislusu systkina minna hefur fyrr ollið mér sárra leiðinda þó ég hafi ekki nefnt það fyrr og skal ég reyna að gera það sem ég get, til þess að sanna þeim það að "betlari" hafi ég ekki verið. Þú þarft ekki að afsaka neinn sérstakan, ég þekki vel "svörtu sauðina" og er það ekki einkennilegt að það eru einmitt þeir sem lifa í auði og allsnægtum og þurfa aðeins þennan litla ábæti til þess að fylla gullskránið og þar með ágirnd sína?; ekki er það annað sem liggur á bakvið. Þú getur ekki trúð því hvað ég skammast míni þeirra vegna.

Það er satt og orð í tíma talað að hann Óli bróðir er snilldar drengur og á skilið að njóta verka sinna og væri skamarlegt ef hann fengi það ekki. Hafa systur mínar í Svíþjóð minnst á það við mig og var það álit þeirra að annað gæti ekki komið til greina. Hver er mismunurinn á þeim efnuðu og fátæku systkinum mínum? Góða mamma ég vona því að þú gerir ráðstafanir að svo verði, fyrr eða síðar, því þér er það heimilt og vildi ég óska að ég gæti orðið verkfæri til framkvæmda vilja þíns síðar meir.

Skal ég svo fljótt sem ég get greiða þér skuld mína, en krefst einskis nema ástar þinnar og umhyggju, sem ég hef svo oft beðið guð að veita mér af náð sinni sem allra lengst.

Ég álasa þér ekki elsku mamma, þótt þú hafi minnst á þetta við mig, því það gefur aðeins til kynna réttlæti þitt og sanngirni þegar gera á upp milli barna þinna.

Elsku mamma fyrirgefðu mér hversu berorður ég er, en mér er ómógulegt annað þegar ættrækni og samheldni systkina minna er svona fótum troðin af þeim sjálfum.

Eins og ég minntist á við þig í fyrra bréfi mínu skaltu ekki ganga nærrí þér hafir þú lítið af aurum, því verð ég þá að reyna að venda mér til annarra, en vona samt sem áður að til þess þurfi ekki að koma, því ef til vill er gott að eiga hauk í horni annars staðar þegar að hafist verður handa.

Ég þakka þér aurana £3 sem komu að góðum notum. Geri ég ráð fyrir að búast til heimferðar kringum 20-25. ágúst og væri þá gott að hafa fengið einhverjar upplýsingar um skipaferðir.

Vertu örugg að aldrei skal minnst verða á orð systkina minna um mig nema því aðeins að ráðist sé á mig að fyrra bragði.

Vertu síðan kært kvödd, elsku ástkvæða móðir míni og guð gefi mér og þeirri sem ég elskar tækifæri til þess að njóta þín og ástar þinnar sem allra best og að verða þér til gleði, því þér hefur svo oft liðið illa míni vegna og vildi ég reyna að geta bætt það upp.

Með innilegri sonarkveðju

þinn

Ásgeir Guðmundsson

P.S.

Skilaðu kveðju til kunningja og frændfólks og vona ég vina míni að þú láttir til þín heyra sem allra fyrst því mesta ánægja míni er að lesa hugsanir þínar því þú meinar allt svo vel. Það er alveg sama hvaða adressu af þessum tveimur þú notar.

Sami

Ásgeir Guðmundss. til Ástu Guðmundsdóttur
Fleetwood 16/7 1925

Besta systir!

Aðeins stutt kveðja til að láta þig vita að mér líður vel og ég man vel eftir ykkur. Þakkaðu mömmu mjög vel fyrir peningasendinguna og biddu hana að fyrirgefa bréf það sem ég sendi henni síðast. Ég varð svo reiður, ég gat ekki skrifnað öðruvísí, því mér fannst sum systkina minna svo naglaleg og ófrændrækin og ókurteis. Kysstu mömmu frá mér og segðu henni að ég muni skrifa henni með næsta skipi; ég hef fengið áætlunar íslensku skipanna og veit því hvenær póstur fer og kemur frá Íslandi.

Þú óskar þess að ég væri kominn heim til þess að leysa úr vandamsömu spursmáli viðvíkjandi "anonymu" bréfi sem þú hefur fengið. Hvernig er bréfið, er það kurteist, fullt af ást og von um framtíðarkunningsskap eða jafnvel meira. Gaman þætti mér að vera kominn heim til þess að leysa leyndardómsfulla bréfið með þér. Er afar falleg hönd á því? Sé svo grunar mig hvaðan það sé, eða jafnvel þótt það sé vélritað. Það var nefnilega mjög merkur collega minn, sem afar oft á sérstökum tækifærum opnaði hjarta sitt fyrir mér sökum ástar sinnar til þín. Ég skal segja þér hver það var, hvort heldur er að ég giski rangt eða rétt; máttu aldrei minnast á það við hann eða aðra að ég hafi sagt þér þetta. Hann sagði það eingöngu mér vegna þess að hann hafði engan annan betri til þess að kynna ykkur. Maður þessi er Þórður Eyjólfsson.¹ Ásta! Þú mátt til með að láta sem þú hafir aldrei heyrт frá mér. Grunar þig engan? Ég er nærrí því viss um að það er hann. Fyrir honum vakir ekkert annað með bréfi þessu en að kynnast þér, því hann hefur svo göfug dæmi hve ættin er stabil!!! Og hefur ekki komið sér til þess á annan hátt, þar sem hann er maður feiminn. Vaði ég reyk bið ég þig að fyrirgefa, en sé svo ekki óska ég þér til hamingju.

Annars skal ég aðstoða þig þegar heim kemur, verði það ekki uppklárað fyrir þann tíma og allt fallið í ljúfa löð.

Ég geri ráð fyrir að leggja af stað héðan eftir 3-4 vikur og dvelja hjá kunningja mínum, verksmiðjueiganda nálægt Preston í nokkra daga, hefur hann margbeðið mig að koma. Kynntumst við á "boardinghouse" því er ég bý í. Síðan tek ég trawlara í Hull eða Grimsby.

Bestu kveðjur til mömmu. Heilsaðu Fíu og yfirleitt öllum á heimilinu, ekki síst Óla bróður. Fyrirgefðu síðasta bréf mitt og þetta ekki síður.

Ætíð heil og sæl

Pinn

Geiri

Ásgeir Guðmundss. til Kristínar Ólafsdóttur
Earby 23/7 1925

Elsku mamma míń!

Á starþakkir á bréf þetta að færa þér fyrir Apeningasendinguna sem ég fékk frá þér fyrir nokkrum dögum síðan og kveðju þína í bréfi Ástu systur. Komu aurarnir í góðar þarfir, því satt að segja var ég orðinn mjög blankur og nokkuð skuldugur; en lánstrauð mitt er svo mikið að kerlingin míń sagði að það gerði ekkert til þótt það drægist nokkuð að borga fæðið og húsnæðið. En glöð var hún þegar hún færði mér ábyrgðarbréfið frá þér, því þá hélt hún að hún nytí góðs af sendingunni, sem einnig var.

Elsku mamma, ég bið þig að fyrirgefa bréfið sem ég sendi þér síðast, því það var ekki eins og ég hefði átt að skrifa um systkini míń, enda þótt þau hefðu sært mig með mælgji sinni og sínum illkvitnislegu orðum í minn garð. En ég varð svo reiður og mér leið svo illa, að í reiði minni skrifaði ég þetta bréf. Meira að segja, var ég að hugsa um að senda kveðju mína og þakkir á hlutaðeigandi staði, en hamingjunni sé lof að ég gerði það ekki. Leiðinlegast þykir mér ef þú hefur tekið orð mínn nærrí þér, því síðast og síst vil ég verða orsök í að þér líði illa. Ég skal segja þér sannaleika, að mér hefur ekki liðið sálarlega eins illa um langan tíma eins og þá er ég fékk bréf þitt, því mér fannst sem ég væri yfirgefinn af öllum ættingjum mínum, og að ég væri að missa þig, þótt ég vissi að það gæti aldrei komið fyrir.

Eins og þú sérð ó staðsetningu bréfs míni er ég ekki staddur í Fleetwood. Ég er staddur í smábæ nálægt Manchester. Dvel ég hjá verksmiðjueiganda hér á staðnum, sem ég kynntist í húsi því sem ég bý i í Fleetwood. Var hann þar í sumrafrii og vorum við mjög mikið saman og gerðumst ágætir kunningjar. Var ekki hjá því komist að þiggja heimboð hans og fór ég því með honum hingað, þegar hann kom úr sumarfrínu. Býr hann í yndislegu húsi skammt fyrir utan bæinn og á ágætis heimili. Er hann mjög vel efnun búinn og á bíl, sem ekki dregur úr skemmtuninni að vera hér. Er ég búinn að vera hér í 3 daga og geri ráð fyrir að vera í nokkra daga ennþá. Fer ég síðan aftur til Fleetwood og verð þangað til að ég fæ einhverjar upplýsingar frá þér um ferðir trawlara heim. Er enginn trawlari sem siglir stöðugt til Englands núna? Mér þykir nokkuð langt að biða þangað til um

¹ Ekki er neitt vitað sem staðfestir þessa skemmtilegu kenningu.

miðjan sept. eftir trawlurunum, því það þarf ég að gera leggi þeir ekki af stað á ísfiskiveiðar fyrr en seinast í ágúst. Vona ég að þú láttir mig vita nákvæmlega um það seinna, því það gæti sparað mér nokkra peninga.

(Niðurlag vantar).

Ásgeir Guðmundss. til Ástu Guðmundsdóttur

Fleetwood 4/8 1925

Besta Ásta systir!

Allar bestu bakkir áttu fyrir þitt síðasta og ágæta bréf. Ég bið þig að skila mínum bestu kveðjum til elsku mömmu og kysstu hana fyrir peningasendinguna sem ég, heilu og höldnu, hef tekið á móti, þrátt fyrir tölувart aðgæsluleysi frá þinni (ágætu) hendi. Þú hefur alveg gleymt því að kaupa ábyrgð á bréfinu, enda þótt það hafi inni að halda £20. Það er komið í mínar hendur og því gleymt. Ég geri ráð fyrir að þú hafir nagað þig í handarbökin nægilega, hafi þér dottið það í hug eða munað eftir því, svo óþarfi er að minnast á það frekar. Frá mér er allt ágætt að fréttta, er nýkominn ofan úr sveit, eins og hér er sagt; var í 14 daga hjá ágætum vini mínum James Halstead bómullarverksmiðjueiganda í Earby 10.000 bæ, nálægt Manchester, stórefnuðum manni og bráðskemmtilegum og self-made. Kynntist ég honum þar sem ég bjó, þegar hann var í svokölluðu sumarfríi sínu. Á hann mjög fallegt heimili og skemmtilegt, og bíl, sem eins og þú munt skilja var ekki svo lítið notaður og dró ekki úr skemmtuninni. Fórum við um allar trissur um nágrennið, sem er yndislegt, ýmist á bílnum, sem ég lærði að stýra með hann við hlið mér, eða fótgangandi. Er hann framúrskarandi göngugarpur og smitaði mig. Hef ég aldrei á æfi minni fyrr gengið svo mikið og langt sem þar. Gengum við einu sinni, ásamt syni hans, 25 mílur eða 50 kílómetra á 6½ tíma og getur þú skilið hversu hratt var farið. Oft fórum við skemmri vegalengdir. Vildi vinur minn láta mig dvelja hjá sér mikið lengur en af því gat ekki orðið þar sem (ég) þurfti að gera ýmislegt í Fleetwood áður en ég færi heim. Fór ég því héðan eftirséður og syrgður af öllum. En hann tók af mér það loforð áður en ég fór, að lægi leið míni til Englands síðar meir, mætti ég til að heimsækja hann og dvelja þar nokkra daga, hvort heldur sem giftur eða ógiftur.

Hef ég aldrei hitt fyrir nokkurn mann sem hefur verið eins hjartanlega hrifinn af mér sem Mr. Halstead, nema ef vera skyldi kærastan. Mér er það gjörsamlega óskiljanlegt af hverju það kemur. Einu sinni gerði ég hann undrandi og um leið stórhrafirinn. Vorum við einu sinni meðan hann var í Fleetwood í Blackpool og skemmtum okkur, þú mátt ekki misskilja það, við vorum mjög skikkanlegir; rákumst við þá á franskan mann og konu í vandræðum og sem enginn skildi. Gaf ég mig á tal við þau og skrafaði við þau um stund og leiðbeindi þeim. Kom ég þeim á hótel og kvaddi síðan. Varð hann svo undrandi og hrifinn af mér að ég skyldi geta talað frönsku, án þess að hafa sagt honum frá því áður, þar sem við vorum búinir að vera saman í viku tíma. Fannst honum þetta svo dásamlegt yfirlætisleysi og ólikt því sem hann hefði vænst af englendingum. Ef satt skal segja var ég alveg alveg undrandi hve litlu ég hafði gleymt af frönskunni og hve auðvelt ég átti með það að breyta um tungumál – þótt bæði væru erlend. Yfirleitt er þessi vinur minn ágætis drengur, sem á fáa sína líka og sem ég seit mun gleyma.

Þú biður mig í bréfi þínu að takast á hendur mér mjög erfitt verk, sem er kápukaupin. Er mér ánægja að því að gera það fyrir þig, en ósagt skal ég láta, hversu vel það fer mér úr hendi, en fullviss máttu vera, að það besta af fegurðartilfinningu sem ég á til skal lagt til málanna. Er ég að hugsa um að kaupa hana hér í Blackpool, því þá get ég notið aðstoðar Miss Eaxtons, dóttur kunninga míns og Önnu systur; er hún mjög smekkleg í klæðavali og er á “stærð og breidd” við þig. Ég þakka þér mjög vel fyrir tilboðið “um afganginn ef einhver verður” en ekki skaltu kvíða að ég spari svo að minn hlutur verði sem mestur; þurfi ég ekki á því að halda, kaupi ég eitthvað fallegt handa þér. Þetta tilboð mun mér lengi verða minnisstætt, því það sýnir svo vel mismuninn á systkinum mínum, og skal það verða notað þurfi ég einhvern tíma síðarmeir að svívirða upphafsmennina, þú skilur, sem ekki er ólíklegt. Ég er mjög farinn að jafna mig núna, en reiður var ég úti þau í byrjuninni.

Fari ég heim síðast í ágúst eða fyrst í sept. Og fái far með trawlara verð ég ekki svo illa staddir peningalega; en lengi hef ég hugsað um það að komast til London og sjá Wembley og nú í síðasta bréfi sagði Fríða mér að Helgi bróðir henna mundi vera í London síðast í

þessum mánuði og langar mig og hann mjög mikið að hittast. Fari svo að ég drífi mig þangað verður "klént" um auraráð, en við sjáum hvað setur. Vinur minn Mr. Halstead hefur boðið mér oft að lána mér svo mikla peninga sem ég þyrfti á að halda, en ég vil ekki stofan frekari skuldir en nauðsynlegt er; verður mér nægilega erfitt að borga skuld mína við hana mömmu, sem ég við fyrsta tækifæri mun gera. Brenndu þessu bréfi og láttu engan sjá það.

Þú ætlað að muna eftir því að senda mér skeyti viðvígjandi englandsferðum trawlaranna, svo fljótt sem þú færð eitthvað ákveðið upplýst. Skaltu adressera það – Guðmundsson, 62, London Street, Fleetwood, því þar bý ég nú. Ég flutti þegar ég kom úr sveitinni. Þú skalt taka fram togaranafnið, daginn sem hann kemur út ca. Og hvort heldur það er Hull eða Grimsby. Þú gerir þitt besta.

Ég hef, eftir því sem þú segir farið all ..., viðvígjandi anonyma bréfinu. Er mér það allt hulin ráðgáta, en hún skal verða leyst þegar heim er komið.

Vertu ætíð blessuð. Kysstu mömmmu.
Heilsaðu Fíu og öllum þeim sem kveðju mína eiga skilið.

Þinn bróðir

Geiri

Kristín Ólafsdóttir til Ástu Guðmundsdóttur
Nesi 23/3 1927

Elsku góða Ásta mín!

Ég ætlað að skrifa þér eina línu til að láta þig vita að ég er ekki búin að gleyma litlu telpunni minni og láta þig vita hvað ég var orðin leið er ég fékk ekkert bréf er Gullfos kom og ég var orðin svo áhyggjufull að ég hringdi til Sig. Péturssonar og spurði hann um þig og hann gerði mig rólega. En svo komu bréfin þin með --- og þá varð ég svo himinglöð og þakka ég þér innilega fyrir þau. Það er frá okkur að segja að okkur líður vel og tíðin hefur verið góð síðan þú fórst að það hafa einu sinni frosið gluggar. Óli bróðir þinn hefur núna í hálfan mánuð verið að ganga í ljós við --- en honum finnst það ekki ganga vel, en ég vona að hafi allt góða vegi.

Ekki gengur Dóru¹ konu Einars vel að batna

eftir þennan botnlangaskurð og er hún búin að vera 3 vikur á spítalanum og er ekki víst hún komi heim þessa viku. Hún er ákaflega hrædd sem er nú líka von þar sem hún er ekki kona einsömul og svo fór henni að blæða til kviðarins og það er svo hættulegt. Ég býst helst við að hún verði mjög lítilfjörleg meðan hún gengur með þennan burð því hana hafa fengið svo mikla ---. Glóu verður svo lítið úr verki því hún fer alltaf annan daginn inn á spítala. Dóra er svo ergileg ef ekki er komið eins oft og hægt er til hennar, og það vil ég ekki vinna til.

Gvendur² litli er hjá mér og allra indælasti piltur og orðinn sólrjóður af útiveru. Magnús gamli og hann eru þessir finu vinir og hann er alltaf að vasast í fjósinu með honum en hann lítur ekki alveg eins vel út og stofurnar í Bollagörðum.

Það var mikið að gjöra þegar Sveinbjörnsen³ var jarðsunginn. Allar konur sem skautbúning áttu voru í honum og gengu í flykingu 50 að tölu. Hafði það verið mjög tígulegur flokkur. Ekki fór neinn frá okkur en ræðu og söng var útvarpað úr Dómkirkjunni og var hann mjög fallegur eins og þú getur nærri.

Heima fyrir gengur allt með sínu gamla lagi. Einu sinni hefur Glóa farið á Brún með Halla⁴ og var mjög stirð í gumpinum eftir. Og á skauta fór hún einu sinni með Óla og var mjög hrifin af því, en svo hefur ekki komið skautasvell síðan og nú langar mann ekki eftir því.

Nú er stóra Grána nýborin og ég hringdi til dýralæknis og hann sagði ég skyldi reyna að opna ekki veika spenann en það myndi koma bólga í hann fyrst. Svo gengur allt vel og hún er komin í 13 merkur á þremur spenum. En í fyrradag veiktist hún og bólgaði upp júfríð en enginn dýralæknir því hann sigldi sér til læknингar og Lárus⁵ sonur hans með honum því hann var búinn að fá áfall aftur. Hann er víst búinn að vera því það kvað ganga að honum kölkun í heilanum. Manni má bregða

sinn mánaðargamla stúlkum 1922. Henni reiddi vel af og eignaðist soninn Hafstein í júlí.

² Guðmundur Einarsson (1924-42) dó á síðasta ári í Verslunarskólanum.

³ Sveinbjörn Sveinbjörnsson tónskáld.

⁴ Haraldur Jósepsson varð síðar bóndi að Sjávarhólum á Kjalarnesi.

⁵ Dýralæknirin var Magnús Einarsson og Lárus var Einarsson síðar prófessor í líffærafræði í Árósum.

¹ Halldóra Eyjólfssdóttir frá Bollagörðum. Hún missti fóstrið sem hún gekk með. Ekki að furða þótt hún væri óróleg, hún hafði misst frumburð

við að hafa ekkert að venda, þótt hann þætti ekki góður.

Já svona gengur það Ásta míni, þar er mörg búmannsraunin. Nú fer ég að hætta því ég veit þú ert orðin leið að lesa þetta rugl en það verður hver að fljúga eins og hann er fiðraður og svo er minn vísdómur ekki meiri en þetta. Allir á þeim biðja að heilsa þér.

Elsku Ásta míni. Ég kveð þig hugarins innilegasta kossi og bið Guð algóðan að varðveita þig frá öllu illu. Heilsaðu öllum heima í þessu húsi og kysstu Tryggva¹ frá ömmu. Biddu Gunnu að fyrirgefa mömum letina að skrifa. Ég ætla að reyna að manna mig upp í að skrifa henni seinna.

Þín mamma

KÓ

Lóa Vannerström til Ástu Guðmundsdóttur
42, Fyrby Street, Winnipeg, 31.8. 1928

Ásta míni ágæta!

Mér finnst nú absolut það vera orðin heil Meiliföld síðan ég skrifaði þér síðast, en það er þó ekki nema mánuður, því að mig minnir skrifaði ég þér áðu en ég fór frá Gautaborg.

Hugsa sér að ég er hér út í nýrri veröld, ný fyrir mig, en eiginlega að flestu leytí lík öllu öðru, ekki þess minna gaman að því. Ég skrifaði Manzi² frá New York svo ég tek ekki upp það aftur, nema hvað bærinn gaf ógleymant legt inttryck af nýbyggðum bæ og ógurlegum óhreinindum. Á skipinu var fullt af ríku fólk. Er það hérumbil eins hvar í heiminum maður hittir það. "Sig selv nok" og eiginlega intressulaust. Eina familíu ríka festi ég mig við, maðurinn var eins og íslenskur sjómaður og konan eins og íslensk bónakona en ekki af skörungskonusortinni, heldur elskaði blóm og las mikið og hafði lært af lífinu og óx eins og mamma með aldrinum. Hún var ljómandi. Þegar hún var 56 ára lærði hún að synda. Börnin voru framúrskarandi yndisleg, en stelpurnar reyktu of mikið. Töluðu öll sánsku þrátt fyrir að þau væru fædd í U.S.A.

Við vorum viku í New York og get ég ekki sagt að ég sneri (við henni) bakinu með söknuði. Svo komum við eftir 10 tíma ferð til

Montreal (sem er) fransk-kapólskur milljónarbær, verkaði (sem) borg í Evrópu, svo hrein. Vel byggt var þar yfirleitt. Mikið af kirkjum - bara 83 - og 3000 prestar.

Fengum nú fyrsta sjokkið. Öll hótel voru upptekin af fastandi ameríkönnum (hér er ekki bann, en ekki má drekka sterkt áfengi úti á restaurationum, en inni á heimilum og hótelum svo mikið sem helst) svo okkur hafði verið skaffað herbergi á því sem við köllum "rum för resande". Fínt og hreint og ágætt, en prísinn var 5 dollarar per person og þá bara eitt rúm. En hvað var að gera, þegja og líða. Vorum við þar í þjú dægur, en vistin kostaði okkur ekkert, (út í) eitt boðin alltaf. Fyrst bauð generalkonsúllinn svenski upp á lunch, m.a. grilluð froskalæri og annað ágætt.

Karlinn vissi ekkert um Kanada, sat og pumpaði Ivar allan tímann. Meðal annars var útnefndur hér í fyrradag sánskur maður sem ráðherra í federalstjórninna (en) hann vissi ekki að hann væri til og fékk nafn og heimilisfang hjá Ivari. Hann var jú ekki útnefndur þá, en hann vissi ekki að maðurinn existieraði. Sama dag vorum við á finnska immigrantheimilinu og var boðið upp á miðdag með immigrantarna og prestinum og var intressant.

Daginn eftir bauð chefinn fyrir Canadian National Railway okkur í lunch í finnska klúbbnum í Montreal. Svo keyrði hans næsti maður okkur í fleiri tíma um og fyrir utan borgina - og fleiri og fleiri. Meðal annars vorum við í te hjá Bøggild³ - vildi hann bjóða upp á frúkost en við urðum að fara um kvöldið. Hann var hinn indælasti og hafði hann hjá sér sinn gamla íslenska seppa. Var ekki frítt (við) að (mitt) gamala nationalistíská hjarta hrærðist, þrátt fyrir að hundskrattinn kannáðist alls ekki við mig sem landa sinn; en gelti og hamaðist - en hann var kannski örðinn of mikið danskur og of langt síðan hann og ég höfðum verið heima.

Frá Montreal fórum við till Winnipeg - 47 klukkutíma ferð sem við (í) þessum hita fórum svefnvagnslaus. Ivar hélt nefnilega að ég myndi kvarta og kveina yfir þessum löngu járnbrautarferðum, svo ég með mínum þráá ætlaði bara að sýna honum að íslendingar geta líka verið seigir. Þar tóku á móti okkur indælu Hermannshjónin og tóku okkur heim (með

¹ Bergström f. 1922.

² Else Mari (Manzi) dóttir hennar var í Nesi tæprar 10 ára.

³ J.E. Bøggild fyrri sendiherra dana á Íslandi.

sér) og þar spjölluðum við til kl, 1½ um nóttna. Fengum við að vera hjá þeim fyrstu fjóra dagana og vorum boðin að vera þar áfram, en ég sem er alltaf hálfrædd við að níðast á vinsemdu vildi heldur fá herbergi úti í bæ. Maður er jú frjálsari (þar). Svo nú búum við í litlu garðhúsi efst upp á hanabjálka en svona precis sem ég vil hafa það. Ég hef litla gasmaskínu sem ég get lagað kaffi og frúkost og svo borðum við eitt mál úti í bæ. 15 dollars á mánuði. Hér höfum við miðstöð okkar, þrátt fyrir að við ferðumst hingað og þangað. Skal ég nú segja þér að þörf var á að ég gæti "kokað" kaffi sjálf - því aldrei á minni æfi hef ég séð eða reynt svona kaffi sem svíar og islendingar hafa hér og í Staterna. Bara er mér dettur það í hug fer um mig hrollur -pardon- á einu sánsku kaffihúsi var gott kaffi - var boðin á það af Svenska Kanadatidningen. Í herberginu hef ég eitt borð, kommóðu, ruggustól, two aðra stóla og rúm sem er 1½ metri á breiddina - "ámu" kalla ég það. Það er nú aldeilis voða rúm (sem) fólk heldur sig með hér, mig hefði ekki getað dreymt um þvílikt og slíkt. Við erum bráðum búin að vera hér í tvær vikur og fyrst í gær gat ég fengið tíma til að skrifa. Ég bý hér ein svona í tvær vikur. Ivar fór vestur með Jakobi Kristjánssyni¹ til British Columbia að stúdera skóga og atvinnuforhold þar. J.Kr. er hjá B.N.R. járnbrautarco. og bauð honum með sér og nú á ég að sitja bísperrt og skrifa af gömul rit. Er nú ekki byrjuð enn, má til að skrifa ykkur og svona sofa út eftir allt slarkið og súnna mig svolítið. Hér hafa verið einlæg boð fyrir okkur síðan við komum. Ég spurði Önnu systur eftir adressum til vestur-íslendinga - ég hef enn ekki þurft heirra með því Einar Páll Jónsson ritstjóri Lögbergs og Sigfús Halldórs² (Blöndal frá Höfnum) hafa introducerað okkur, svo sífellið boð (eru) öll kvöld. Meðal annars eitt kvöld hjá séra Birni Jónssyni; hitti þar líka systur hans Valgerði frá Ási í Ásbyrgi, ljómandi gáfuð og intressant kona - bóna-kona. Pau komu hér fyrir 52 árum svo hún hafði margt að segja frá. Svo hjá Ragni Jónssyni, kona hans er systir Ragnheiðir heitínnar frá Engey. Í fyrrakvöld hjá Gísla Jónssyni bróður Einars Páls., aldeilis ljómandi familía, þrjár yndislegar dætur og var sungið

¹ Hann var áður mektarmaður á Akureyri en mun hafa hrökklast úr landi - en spjarað sig - sem fleiri.

² Ritstj. Heimskringlu, síðar skólastj. á Ak. og ritstj. í Rvk.

og spilað allt kvöldið, var mikið söngfók saman komið. Sigfús Halldórsson og hans kærasta³, hún er söngkona, sungu bæði, Sigfús syngur ágætlega. Svo Einar Páll með sína yndislegu dimmu músikolsku rödd. Yndislegt kvöld og var ekki frítt að frú Hermannsson yrði impóneruð yfir íslendingunum. Hún hafði ekki kynnst þeim persónulega fyrr, sjálf er hún afskaplega músikaliskt intresseruð. Svo hef ég hitt Ragnar Kvaran⁴ og séra Rögnvald Pétursson - prestur, prestar og sífellt prestar. Hér er "kamp om själarna"⁵ vertu viss og hér ætla ég nú að synda á milli svo neutral sem mögulegt er "því hvers og eins guð er sá eini saliggörande"⁶. Á ég nú eftir að fara til þessara síðustu en er með miklum virktum boðin og beðin að koma. En hugsaðu þér sem hefur komið fyrir. Ég hef reynt bæði gegnum presta og aðra að leita uppi adressu Rúnu fóstru minnar, systur hennar Friðu sálugu. En ég vissi ekki hvað hún hét sem gift og enginn gat gefið mér neina upplýsingu. En hvað skeður. Einar Páll skrifar í Lögberg um Ivar og nefnir mig "Lóu frá Nesi" - hef enn ekki séð það. Fyrir þrem dögum fæ ég bréf frá Rúnu minni og heimsóknarboð. Hún býr ca. 75 mílur hér fyrir utan - og 9 mílur frá járnbrautarstöðinni, svo nú hefi ég skrifaoð til hennar að ég geti komið til hennar hvenær sem hentar best fyrir hana, og býst ég við að ég fari meðan Ivar er fyrir vestan. Ekkert hefði getað glatt mig meira og máttu trúa að Einar Páll var glaður þagar hann færði mér bréfið, sem hafði verið sent til hans, því hann skildi undir eins að þetta væri konan sem ég hafði verið að grennslast eftir. Svo gaman er nú að þessu öllu saman.

Mikið er veðrið gott, himininn og heiðskíran eins og heima í norðanveðri og slík og þvílik jörð. Aldrei hefði ég getað trúað að jörðin væri svo feit og svo svört.

Við fórum á laugardaginn til sánsks stórfarmara, nærmare bestämt skåning⁷. Hann átti 1150 acres preriú - 26 hesta og tvö folold - veit ekki hve margar kýr. Stóran köksträdgård sem var svo vanræktur að sveið í minni sál en allt óx - óx - óx. Fjórir synir heima og

³ Þorbjörg var menntuð í pianóleik í London og kenndi síðast í Kvennask. í Rvk.

⁴ Prestur í Winnipeg 1922-28. Síðar "landkynnir" Íslands.

⁵ Stríð um sálar.

⁶ Veiti hjálpræði.

⁷ Nánar tiltekið skánverji.

húsbóndinn, en svo sóðalegt útifyrir og húsín og allt í mestu niðurniðslu, var sem enginn skifti sér af hvernig liti út kringum heima. Hefði viljað sjá hana mömmu mína á þessari jörð, þá liti öðruvísi út - eða bó það hefði ekki verið nema ég sem hefði verið þar. Karlmannir voru að "tráska säden" í eigin tráskmaskin. Áttu hestar og 8 karlmenn keyrðu og mótuðu tráskmaskinen sint og eilíft og höfðu þó ekki við.

Á sunnudaginn keyrði Hermannsson okkur til Selkirk og Gimli, borðuðum lunch með --- og keyrðum allan daginn. Við keyrðum veg á sléttunni sem var þrábeinn og sléttur, 35 enskar mílur. Það var eins og að keyra beint inn í himininn. Fórum alla leið til Winnipeg Lake (þar) sem fjöldinn allur af íslendingum lifir af farming og fiski. Hitti engan íslending þar nema Einar Pál og nokkra með honum, hafði hann leitað að okkur fyrri part dagsins til að fá okkur með sér til Gimli. En þegar við hittumst vorum (við) öll á heimleið. En við fórum náttúrlega eitthvert kvöldið þangað út, til prestanna.

Í gær kom Sigfús Halldórs og drakk kaffi, svenskt gott kaffi með rúsínuköku. Kom kl. 1 - og sánum og kjöftuðum sman bara allan daginn, kl. var 8 þegar við litum á hana. Er nú margt ævintýralegt sem á dagana hefur drifið - en fjandi er strákurinn orðinn að reglulegum manni. Hann hefur vaxið á alla kanta og er í miklu álíti í það minnsta hjá Svíum hér. Gengur beint og beygir sig ekki fyrir neinum; er afgerður socialdemokrat. Hann bauð upp á kvöldmat úti í bæ og höfðum við selskap frá 1-11 e.m. Ég veit mig aldrei hafa setið og skrafað og hlustað svona lengi og svona intresseruð.

Einar Páll er sá sami, jafnmikill poet og romantiker - og eins mikill vermlendingur sem hann hefur alltaf verið. Mikið vilja þeir allt fyrir okkur gera báðir blessaðir drengirnir. Þeir eru svo miklir íslendingar báðir og hanga með ¾ hlutum af sálu og hjarta við Gamla Ísland. Blessun yfir þeim fyrir það.

Fékk bréf frá Gvendi.¹ Nokkrar línar eftir hann sjálfan en slutklämmen: Skaffa frimärken!²

Nú fer ég bráðum að vonast eftir bréfi að heiman. Ekki af því (að) ég sé neitt óróleg, en

alltaf er gaman að heyra af ykkur og titunum mínum. Mundu nú eftir að skrifa mér ótt og títt, sérstaklega núna þegar ég er svo mikið með íslendingum er það gaman - og svo um stelpurnar. Fæ ég aldrei nóg að heyra um Else-Mari og ef þú tekur mynd sendu mér hana. Á enga með nema sem er tekin af Manzi þegar hún var síðast á Íslandi.

Heilsaðu mömmu innilegast og skrifa ég nú fljótt aftur þegar ég er búin að heimsækja Rúnu mína, fóstruna mína gömlu. Vertu nú blessuð Ásta mína og klappaðu litla Brún frá frænku hans í Kanada. Ég sé þig svona í huganum þeysast á gæðingnum og nú heyrði ég að Brynja hefði verið á hestbakí líka. Datt hún ekki af baki og mölvaði klárinn um leið?

Heilsaðu öllum. Minntu Gvend á að senda blöð, hann gleymir því annars.

Blessuð, blessuð

Þin Lóa.

Lóa Vannerström til Ástu Guðmundsdóttur
Winnipeg 18. sept. 1928

Ásta mína, fyrtaks!

Pakka þér nú afar (vel) fyrir bréfið og allar myndirnar og alla pistlana um Manzi mína, þar eru nú sálmrar fyrir mömmusálina. Og er nú ekki leiðinlegt að heyra að hún kemur sér vel þó hún sé orðin þetta stór og ekki litla barnið lengur. Ég get nú séð hana fyrir mér, þar sem hún gengur á milli góðbúanna, það er nú ekki amalegt fyrir litla krúttið mitt. Og myndirnar! Þær voru ágætar, en þú mátt til að senda mér copiu af stelpunum í garðinum og þér og Glóu,³ og máttu nefnilega til að gefa henni Rúnu minni þær, svo hún geti fengið að sjá hana Glóu. Mamma hennar var já besta vinstúlka hennar.

Ég er reglulega stolt af ykkur innanum öll blómin og þetta allt vex. Brynja hefur já sagt mér frá öllum þessum undrum í garðinum hennar Glóu. Brynja er hrifin af öllu vaxandi, en er nú heldur löt við að hjálpa til, en ég held að Else Mari verði til í að hjálpa til að hreinsa og reyta ógresi, hún vill svo gjarnan hjálpa henni mömmu sinni. Á meðan ég man eftir; segðu Brynju að hún fái ekki að fara heim til Svíaríkis og til sinna kunningja fyr en hún kunni íslensku, ég kem henni fyrir uppi í sveit

¹ Guðmundur sonur Lóu mun hafa verið eftir í Svíþjóð, 16 ára gamall. Hann varð síðar bóndi á Glænne, jörð sem Lóa og Ivar keyptu til ellíaranna.

² Niðurstaðan var: Útvegaðu frímerki.

³ Eygló ræktaði frægan blóma- og grænmetisgarð í Nesi.

sem smalastelpu og þá verði hún að læra íslensku, og að mér er fyllilega alvara. Nú hefur hún svo gott tækifæri og ég vil að hún læri íslensku og það vel. Þegar fer að vетра, gætir þú ekki kennt henni svoltíð að lesa og skrifa; það er erfitt að læra málið nokkurn-veginn ef hún kann ekki að lesa það. Þetta þótti mér leiðinlegt að heyra, hún sem var svo dugleg síðast í íslensku. Skýrðu nú þetta fyrir henni vel og segðu að mamma sé alvarlega leið yfir þessum “case” sem íslendingar segja hér. Það er nú grín fyrir fjóra málið hjá gömlu íslendingunum hér. Og það mesta grínið er að þeir hlæja að því sjálfir.¹

Ég var nú úti hjá henni Rúnu minni í 5 daga í afskaplegu yfirlæti og hefði ég beðið hana að ganga á höndunum fyrir mig hefði hún áreiðanlegar reynt það. Já það var nú meiri dæmaleysan. Og frá morgni til kvölds í bíl akandi milli góðbúanna í þessu yfirlæti. Hvar (sem) ég kom var (ég) eins og ættingi heimt úr helju. Þangað komu svíar gangandi og keyrandi að heilsa upp á mig og heyra “frá gammellan”². Ég mátti einungis fara heim til svíanna “því” sem Björn Thorvaldsson maður Rúnu sagði “íslendingarnir eru svo margir og ef þú ferð til 3-4 þá verða allar hinar familiurnar fornermaðar og ég hef sagt þeim það sé ómögulegt að þú getir komist yfir að heilsa upp á alla”. Þetta var ákveðið fyrirfram, ég fór með eins og viljalítið kolly, því ég hefði helst þurft (bess) með að fá að sofa til 11 á morgnana og hvíla mig, ganga út á “filunum” (ökrunum) og “resta mig” (hvíla) og umgangast kýr, hesta, kindur og hänsni. En þarna fékk ég ekki eitt augnablik annað en tala, tala, og tala við fólk. En mikið var nú gaman að því öllu saman. Segðu mómmu að ég hitti hana Siggu, kölluð stóra, var vinnukona hjá Ólafi í Mýrahúsum og giftist Hreini Hreinssyni, sem réri með pabba í Leirunni og varð ég nú heldurenekki að segja fréttir heimanað. Þau heita nú Goodman og eiga mesta myndarheimili, sem sonurinn hefur nú Og tók ég nú ráðin af og heilsaði upp á hann og fékk kaffi og þönnukökur. Rúna hélt stóreflis veislu (30 manns) og hélt þar Sigga Stóra ræðu fyrir mér: fyrir hefðarfrunni frá Stokkhólmi, hm!!! Rúna er hér mesta myndarkona, á ljómandi mann og tvær stelpur og einn dreng, sem ekki er heima, mesta sómafólk. Rúna tekur á móti öllum heldri mönnum sem

koma í kauptúnið og þegar ég kom þar bjó þar presturinn sem átti að predika í samkomuhúsini. Eins og gott guðs barn fór ég í kirkju með þeim öllum. Og vil ég segja að ekki var það heppilegt fyrir prestinn. Það var í fyrra skipti sem hann átti að predika fyrir þessum söfnuði og hér, eins og annars staðar, er striðið um sálfirna snarpt. Og - hann var kominn inn í húsið - en enginn skipti sér af prestinum, allir flokkuðust saman kringum mig, heilsuðu og spurðu endalaust og þó presturinn hefði aldrei sagt neitt hefði enginn tekið eftir því. Og heima hringdi telefóninnum allan daginn að bjóða og spryja - og kl. ½9 komu karlarnir keyrandi og töku mig bara með sér. Rúna hafði jú bíl líka en hún réð ekkert við þessa bylgju sem hún hafði sett á stað, því viku áður en ég kom vissi öll sveitin af því, að ég ætlaði að koma.

En guð minn góður hvað ég var þreytt. Trainið til Winnipeg frá kl. 7 um morguninn og ég sofnæði á augnablikinu og ég settist og svaf til togíð var frammi í Winnipeg. Í two daga lét ég engan vita af mér og svaf og skrifaði, en á laugardaginn, þá var Ivar kominn vestur, vorum við boðin í lunch með enska socialistchefanum hér. Á supé hjá miss Thompson, sem var í Stokkhólmi í fyrrasumar. Sunnudaginn: á svenskum silfurtóufarmi - 675 silfurtóur - og þar var fullt af svíum. Um kvöldið hjá frú Brand (systurdóttir Ólafíu Jóhannsdóttur) með Sigfúsi Blöndal og hans kærstu - en Ivar var svo uppgefinn svo hann fór heim og lagði sig. Í dag á miðdag hjá svíá, á morgun lunch hjá miss Thompson og einhverri annarri social-woman og að ég held premierminister, heyrðist hún segja eitthvað um slíkt í telefon. Og svo er Ivar á einlægum audiensem hér og hvar og svo kemur hann heim með bækur fullar af “anteckningar”³ og svo skrifa ég þær upp fyrir hann, svo hefur hann allt á sama stað. En það er intressant - en þreytandi. Í næstu viku förum við til Kyrrahafsins, 3 dægur í togí - en við kannski stönsum eitthvað á leiðinni keyrum við ekki alla leiðina í einu. - Hætti nú um stund.

19. sept.

Kem nú mett og góð frá lunchinum með þessari “social woman” og miss Thompson. Premierministeren hitti Ivar áður og talaði og pumpaði í klukkutíma. Mikið er nú gaman að

¹ Lóa hló ekki að eigin máli.

² Sænsk mállyska: Gamla landinu.

³ Minnispunktum

miss Thompson og hvað hún vill fyrir mig og okkur gera. Í gærkvöldi er við komum heim stóð við dyrnar stóreflis blómvöndur með gladiolus og ylanbaunir og bréfi. Maður verður nú alveg að smjöri yfir öllum þessum vinalegheitum. Á laugardaginn og sunnudaginn tekur hún mig alveg að sér, þá fer Ivar út til Fling-Flong námanna, og honum finnst best að ég sé heima en svo erfitt er að komast þangað. Þá ætlum við út í göngutúr til lítils franks bæjar sem liggar nokkrar enskar mílur frá Winnipeg og þar á að vera líttill yndislegur restaurant. Já hún er sem sagt nokkuð makalaus og svo gaman að henni. Jú ég skrifaði þér víst langa og marga pistla um hana í fyrra og hún er eins ef ekki enn meira makalaus nú.

Jæja litla krúttið mitt hún Manzi þykir gaman að ríða. Ætli hún sé ekki eitthvað í aett við okkur kannski. Brynja mín er eins og sáta á litla Brún. Hún situr og liggar náttúrlega alltaf og hreyfir sig ekki. Ég ætla að senda hana til Kanada hvað líður og láta hana studera þar og koma henni áfram í heiminum og slíta af sér fitunni. Sjálf hefði ég ekkert á móti að setjast hér að og fara hvergi heim aftur. Svona er ég. Hef aldeilis voða fína idé að slá mér fram ef á þyrfti að halda. Hér er allt í sínum ----. Allt er að vaxa og þroskast, allt statt í utveckling. Og það intresserar mig nefnilega aldeilis sérstaklega. Finnurðu að ég er að fá Ameríkufeber og það eftir að vera komin hingað. Það gengur náttúrlega yfir eins og annað hjá mér.

Hvað eignum við að gera við Brynju og hennar íslensku? Ráddu eitthvað út úr því Ásta mín. Mér þykir þetta alvarlega leiðinlegt. Hélt og vonaðist til að hún myndi áreiðanlega verða flugfær eftir svo marga mánuði. En hvernig gengur fyrir litla hjartanu, hún er auðvitað farin að slampast áfram, hún sem alltaf er með börnum sem ekki kunna annað. Hún er fin hún!!

Heilsaðu nú öllum og þakkaðu fyrir hana, bæði hinum megin¹ og þeim innfrá og svo ykkur öllum saman. Þessi vera hjá ykkur mun hún eiga sem yndislegustu minningar í æsknni. Ljómandi idé að leggja hitaleiðslu og steypibaði ætti að vera hægt að koma fyrir í það minnsta. Gefstu bara ekki upp. Stattu!!

Heilsaðu öllum heima og taktu Brynju og skammaðu hana frá mér! en kysstu hana líka, því hún er væn og góð litla krúttið, lofaðu

¹ Vestari hlutinn af Nesi.

henni að koma á bak uppáhaldinu þínu. Væri gaman að hún lærði að sitja hjá ykkur. Hún þarf ekki að skrifa mér, annað en þegar er slæmt veður.

Vertu blessuð

Þín Lóa

PS Hvað heitir Svenni² í eftirnafn? Segðu mér það næst. Kem til Saskatchewan og ætla að reyna að leita hann uppi. Spyrl eftir Svenna frá Nesi.

Lóa Vennerström til Ástu Guðmundsdóttur

Winnipeg 12 nóv. 1928

Ásta míð ágæt!

Þúsund þakkir fyrir stórt og kærkomið bréf sem ég fékk er ég kom til Winnipeg, og var mig nú heldurenekki farið að lengja eftir fréttum frá ykkur heimanað - og sérstaklega frá litlu stelpunum og hestunum (um sorgina þína og heimilisins þori ég ekki að fara út í því þá fer ég líka að gráta). Ég stórgrétt er ég las bréfið þitt Ásta míð. Ég skil þig meir en vel. Eitt er bara víst að hestur sem er vinur manns er orðinn hluti af manni sjálfum. Og því ættir þú ekki að syrgja hann eins og vin.

Guðmundur á Stóra-Brún

Ásta! Eitt langar mig til að biðja þig um. Ef þú átt nokkra góða amatörmynd af þér á Brún þínum, þá láttu stækka hana svolitið handa mér, ég vil hafa ykkur bæði á veggnum við

² Sveinn Sveinsson, f. 1911 í Reykjavík var eitt af þeim börnum sem Kristín tók að sér. Hann fluttist ungr til Ameríku. Var alltaf rætt um hann sem systurson Kjarvals. Hann tók þátt í síðari heimsófriðnum og barðist á Ítalíu, Hollandi og Þýskal.

hliðina á gamla Brún og Gvendi bróður. Þú færð nýjan hest, indælt og ég samgleðst þér Ásta míð, mamma er frú sem skilur þetta svona vel - en hún missti jú Brún einu sinni og hann var jú hennar tíunda barn, svo það er náttúrlegt að hún skilur. Þér kemur (til með) að þykja eins vænt um hann, en ekki vænna. En nú hefði verið heppilegra að þú hefðir verið í Stokkhólmi í vetur, þá hefði ekkert dregið þig heim svona hraparlega eins og síðast. En það skildi ég líka vel, því hvað er að vera í þeim innanum allan gauraganginn á móts við (það að vera) heima og hafa hest. Ekkert getur jafnast á við hest (égg undansk. Ivar og krakkana mína). Hvað hefði nú verið gaman að vera með í reiðtúrum með Manzi minni, hvað hún hefur haft gaman og hvað hún hefur gaman alla daga litla krúttið mitt, og á það nú við hana að hafa alla í vasanum, því systkini hennar eru ekki svo sérlega svag fyrir henni, og égg býst ekki við að hún sakni þeirra svo sérstaklega. Hún er jú mömmubarnið í Álsten. Og þegar égg er nú að ráðgera fyrir Brynju og Gvendi í framtíðinni - er Manzi aldrei með - hún er heima hjá mömmu sinni og á að vera heima hjá mömmu Lóu - það er víst og satt. Manzi krúttið, hún er fin þó hún sé svoltíð mislynd, hún er Lóu-mömmu minnsti ungi og eftirlæti. Gott er að heyra af Brynju minni að hún "uppfærir" sig svona prúðmannlega. Já hvaðan hefði hún það ef ekki frá pabba sínum. Þau eru í sannleika lík í öllu, jafn stillt, jafn væn og góð. Er óskiljanlegt hvaðan þessar persónur eru skroppnar með svo miklu góðu samsafnað í eina. Jæja Brynja míð, kannski giftist hún einhverju misjöfnu eins og pabbi hennar og hún þarf á sínum gæðum að halda. Verður nú ekki smávegis lítið gaman að hitta alla sína unga aftur og koma heim úthvíld og glöð. Þetta var nú nokkuð fyrir mig að fá að koma(st) burtu og fá þetta makalausa "ombyte" áhyggjulaus, lítið að gera, sjá og heyra svo margt nýtt og intressant - og fá að gera þessa ferð með mínum ágæta manni vars studieintresse er óbilanlegt. Alltaf á fartinni bæði nótt og dag, pikkar upp fólk af öllum sortum og sprýr og sprýr. Skil ekki hvernig hann heldur út. 20 nætur hefur hann keyrt á járnbraut og svo unnið á daginn og alltaf jafngóður og jafnglaður. Vesturferðin tók 38 daga, þar af 12 næturferðir. Mikið var það nú intressant alltsaman og mikið fallegt og ólíkt hef égg séð, og margt duglegt fólk, en það er

langt mál sem er betra að geyma (bar) til égg sé ykkur heima. Meiningin er nú að koma heim í vetur. Ivar vill að égg verði honum samferða heim á Kungsholm sem fer frá New York þann 8. Verð heima yfir jól og legg svo á stað heim til Íslands í byrjun janúar. Kem þegar égg kem, spássera fram að Nesi og ber að dyrum. Þessi ferð getur ekki verið hentugri nokkurntíma fyrir mig. Dæturnar að sækja, þessi góðu hjón sem sjá um Gvend og Ivar og húsíð. Ómöögulegt að hafa það betur ordnað. Hugsaði þér þá sorglegu fregn (sem égg) fékk frá Gvendi: kötturinn er burtu. Hann heldur að hundur hafi rifið hann í hel. Hafa leitað og spurst (fyrir) um hann. Nei hann er burtu. Svona fór það, eina skepnan sem égg átti. Kannski hann hafi farið út í heiminn að leita að mér. Hann var nú ekki neitt svo sérlega gáfaður greyið, svo hver veit hvað að honum hafi komið.

Í dag er þessi breski "thanksgivingday" með 2 mínútna þögn og friðar og kirkjuferðir og slíkt. Einar Páll vildi við kæmum með sér í Lúthersku kirkjuna (ekki Unitara - Kvarans) en íslensk þó. Og við erum að hugsa um að sjá þeirra guð líka. Í þessu landi eru margar tegundir af guði almáttugum, og hver fyrir sig er sá eini sanni. Fékk lánaða Kristínu Lavrandsdóttur af frk. Thompson, hef ekkert að lesa. Er byrjuð og hálfnuð með fyrsta heftið. Vil égg segja að stúlkurnar og konurnar lifðu víst frískt og frítt í þá daga, allar voru óléttar þegar þær giftust og flestar með öðrum manni en þær giftust - og svo talar fólk um siðprýðina á fyrri tímum.

Lóa ung

18. nóv.

Ekki varð nú úr að ég kláraði bréfið og er nú komin heil vika síðan ég byrjaði, en ein löng ringulreið alla vikuna. Ég er svo preytt og hálf leið á öllu þessu fólk og tali. Er gott að hugsa til 10 daga ferðar á sjónum og fá að hvíla sig eftir alltsaman. Hefi verið úti með frk.

Thompson á krysantemumsýningu inni í vermihúsi, mikil lifandis ósköp var það nú fallegt. Hundrað eftir hundrað af allavegana tegundum, stórum sem barnshöfuð, og allan daginn stóð fólk í fylkingum að komast að og sjá. Verð að segja þér að ég hafði tekið feil hefti af Kristínu Lavrandsdóttur, byrjaði á því síðasta, en er samt afskaplega heilluð. Kaupi mér hana í Noregi og les hana alla á heimleiðinni til Íslands, ættu það að vera kringumstæður til að njóta hennar fyllilega.

Fékk bréf frá Brynju minni og sagði hún mér heldur en ekki frá afmælisdýrðinni hjá Manzi minni - pampúskurnar og svo paraplyið¹ og svo engin rigning, já er það ekki svo maður ekki getur sagt neitt við slíku og þvílíku. Er sem ég sjá hana, regnhlíf hefur nú alltaf töfrað hana og eru þegar tvær heima sem hún hefur spásserað með svo enginn getur meira notað þær. Þökk, þökk fyrir hana og mig fyrir allt sem þið gerið fyrir hana og Brynju. Sagði hún líka að mamma hefði gefið henni efni í kápu. Þið eruð nú alltaf væn bara og launin fáið þið í komandi lífi, því aldrei verð ég víst maður (til) að launa ykkur. Kysstu mömmu þangað til ég kem og geri það sjálf með þakklæti. Ivar fór í dag til Regina og Calgary og verður 5 daga í burtu og á sunnudaginn kemur förum við líklega héðan.

Þessa viku sit ég með mína maskínu í þinghúsinu í eigin stofu og skrifa af gömul rit. Í gær vorum við í Gimli við Winnipeglake í íslendingasettlementinu. Heilsuðum þar á meðal upp á Elliheimilið, sem er reglulegt óskabarn vestur-íslendinga. Hitti þar gamlan þingmann sem heitir Halldór Danielsson, sem ekki bara þekkti mömmu, heldur þekkti báða hennar foreldra og foreldra pabba líka. Hitti þar 95 ára gamla konu sem spann frá 7-7 um eftirmiðdaginn. Kom hingað 55 ára og (hefur) aldrei leiðst. Sonur hennar er læknir í Glenborn. Talaði við hana lengi og þegar við ætluðum að fara, því allir sváfu miðdegissvefn sagði hún upp á gamaln íslenskan máta: "Nei ekki megið þið fara fyrr en þið eruð búin að fá

kaffi". Með okkur var Jakob Kristjánsson bróðursonur² fjármálaráðherrans heima. Hann hefur tekið Ivar með sér í ferðalög og verið afskaplega hjálpsamur. En hann sagði líka við mig "að Ivar sé sá eini skandinaviski blaðamaður sem hafi viljað kynnast Kanada og nennt að skapa sér meiningu um landið". Ágætis drengur og í fyrirtaks álití hér bæði hjá svíum og kanadensurum.

Vertu nú margblessuð Ásta mín. Kysstu krúttið mit elskulega og kenndu henni það sem þú vilt leggja á hana, vona að hún verði ekki svo lærð er ég kem heim að ég kannist ekki við hana, hjartabarnið.

Blessuð, blessuð og allir kvaddir ástúðlegast!
Þín Lóa systir

Guðmundur Ólafsson - Gvendur í Mýrarhúsum

Mynd tekin við Veltuna, Austurstræti 1 upp úr 1930.
Þá var komin í húsið pekkt bókaverslun Eggerts P. Briem. Afgreiðslustíulkumar eru f.v.: Þórdís Briem, Matthildur Edwald, Áslaug Borg og Fjóla Haraldsdóttir.

Hægra megin var gengið upp á loftið og þar má sjá skilti lögfræðistofu Stefáns Jóhanns og Ásgeirs.

¹ Skólahifar, regnhlíf.

² Bróðir Magnúsar fjármálaráðherra 1927-28.

II

ÁSGEIR GUÐMUNDSSON

OG

FRIEDE PÁLSDÓTTIR BRIEM

Friede P. Briem. Morgunblaðið 4.7.1989

—
Ég lærði vélritun heima hjá Eggert bróður mínum. Eftir að ég hafði lokið námi í Kvennaskólanum fór ég að vinna hjá Eimskip við skrifstofustörf og einnig gerði ég svolitíð af því að kenna stúlkum vélritun. Þegar ég var tuttugu og eins árs fór ég til Danmerkur¹ til þess að læra á píanó hjá Haraldi Sigurðssyni. Mamma byrjaði að kenna mér á píanó þegar ég var áttá ára gömul og svo var mér komið til náms hjá Katrinu Viðar. Með Danmerkurferðinni fetaði ég í fótspör mömmu. Hún fór ung til Danmerkur til þess að nema ýmsar kvenlegar dyggðir, svo sem útsaum, hljóðfærileik og söng. Hún hafði mjög mikla og fallega rödd. Einu sinni í Danmerkurdvöl hennar var hún fengin til þess að fara niður á Fjón til þess að kenna presti þar, sem hét Stahlfest Möller, að tóna. Í þeiri dýr lærði hún margt skemmtilegt. Ég heiti eftir konu þessa prests. Hún bað mömmu að láta heita í höfuðið á sér, ef hún giftist og eignaðist fleiri en eina dóttur.

Í Kaupmannahöfn útvegaði ég mér húsnaði og fæði hjá danskri fjölskyldu og mátti æfa mig að vild á stofupíanóið þeirra. En sjaldan hef ég verið loppnari en sitjandi við þetta hljóðfæri. Ofn var í stofunni ókyntur, svo ég varð að kaupa mér olíuofn til að hita stofuna. Þarna þraukaði ég af veturinn, en naut dvalarinnar í Kaupmannahöfn ríkulega, fór á alla tónleika að ráði Haraldar Sigurðssonar kennara míns og er þessi veturnar mér ógleymanlegur. Svo fór ég í sumardvöl til hjóna sem bjuggu á gömlum ferjustað á Lálandi og Falstri.² Þau áttu fimm syni sem urðu góðir vinir míni. Hjá þessu fólk fóði hafði Þórhildur systir min dvalið um tíma áður. Ég vann einnig ígripavinnu hjá Eimskip í Kaupmannahöfn. Vegna reynslu minnar héðan að heiman spurði forstjórin, Fanø, mig hvort hann mætti leita til mínum þegar mikið væri að gera og ég hélt það nú. Þetta kom sér vel fyrir mig því ég var ekkert of vel fjáð. Ég hafði safnað mér til fararinnar og einnig sendi mamma mér þeninga.

---

¹ Um ársbil 1922-23

² Færgegården het bærinn.

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem.

Rvík 8. jan. 1923

Kæra Fríða!³

Yður mun sennilega þykja það all kynlegt, að ég skuli taka mér það fyrir hendur að skrifa yður bréf. En undravert er það alls ekki, frá mínu sjónarmiði, þar eð hugur minn hneygist stöðugt til yðar, sem einu sinni voruð mér all nálegt; en sem fyrir léttlyndi mitt og rógburð þess manns⁴ sem ég átti ekki neitt slíkt hjá, fjarlægðust mér stöðugt meira og meira, þar til ég var yður líklega gleymdur.

Ég ætla því Fríða að biðja yður að láta það sem þér gegnum yðar slæma heimildarmann hafið heyrt og sem ég veit hvað er og ég mun hrekja, fái ég taekifæri, falla niður og láta kunningskap okkar rakna við.

Með von um að mega sanna yður sakleysi mitt og svari þess efnis fljótlega.

Gleðilegt nýtt ár.

Ásgeir Guðmundsson

Frakkastig 6A, Rvík⁵

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Reykjavík 27. febr. '23

Kæra Fríða!

Með mikilli eftirvæntingu bið þess, að þér svoruðuð mér og því þegar í gaer, sá bréf frá Khöfn með mér óþekktri rithönd, borið til míni, varð ég yfir mig glaður og þar sem þér leyfið mér að kalla yður "kunningja" þá get ég ekki á mér setið að skrifa yður svo að kunningskapur okkar megi aukast en ekki deyja út og jafnvel með tímanum verða að vináttu.

Ég man það vel, þegar við í fyrra vorum á skautum niður á Tjörn og þér höfðuð þessi orð, sem ollið hafa okkur svo mikilla óþæginda, um þá stofnun sem mér er mjög kær og sem ætti með breyttu fyrirkomulagi að verða stúdentum ennþá kærari, þá reiddist ég mjög

³ Þá var hún í Danmörku.

⁴ Átt mun vera við Sigurð Skúlason magister.

⁵ Ásgeir bjó hjá Önnu systur sinni og manni hennar Kristni Brynjólfssyni.

þeim sem þessi orð hefur um "Mensa"¹, ekki yður, því ég vissi að það var utanað komið en gat samt sem áður ekki annað gert en hellt mér yfir þann sem upptökin hafði átt að þessu slúðri. En fiskisagan flýgur, Hefði ég vitað að þetta mundi leiða af fljótfærni minni þá hefði ég þagað. Sökin var hjá mér en ekki hjá yður, því ég mátti búast við að slíkt mundi ef til vill hljótast af.

En reynum að gleyma, er ekki svo. Hvenær fær maður að sjá yður aftur; er glaumur Hafnar og studium yðar alveg gjörsamlega búin að hertaka yður?

Vel gjörið þér að heimsækja Helgu litlu², því það eru líklega ekki margir gamlir kunningjar sem heimsækja hana. Hvernig líður henni að því er best virðist séð, haldið þér að um framfarir sé að ræða? Það er ekki svo að skilja að Helga skrifí mér ekki, en ég held að hún segi ekki rétt frá skoðun sinni, henni veitist það náttúrlega erfitt.

Skilið kveðju frá mér, ef þér eigið leið til hennar, því með þessari ferð má ég ekki vera að því að skrifa henni.

Með kærri kveðju
Ásgeir Guðmundsson

Friede á Færgégárdanum það leyti sem hún tók við fyrsta bréfinu

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Rvk. 4. apríl 1924 Vélritað

Besta Frida!

Fér hafið ef til vill ekki búist við því að ég færi að skrifa yður eftir samtal okkar á dögnum, en ég má til að gera svo endaþótt að langt sé liðið síðan og eftir að hafa mætt yður nokkrum sinnum.

Eftir skilningi þeim sem ég lagði í svar yðar, þar sem þér segið að líkast til munið þér aldrei hafa tíma eða tækifæri til að tala við mig, þá verð ég fyrir kveðju sakir að minna yður á það, að þar sem við höfum verið góðir kunningjar þá má sundurþykka um stundarsakir, enda þótt af ástæðu væri, ekki blinda augu okkar þannig að við getum ekki litið hvort annað

framvegis, því mér finnst það ofur leiðinlegt og um leið misráðið að tvær persónur sem saman hafa verið, leggi fæð hvor á hina, endaþótt þær framvegis ekki vilji ræða sín sameiginlegu áhugamál svo sem áður. Vildi ég því mælast til þess, að við mættum verða sömu kunningjar sem áður og láta þau misklíðarefni sem missætti okkar hafa ollið vera gleymd; því fullvissar megjöld þér vera, að það mun okkur til einskærra leiðinda ef við forðumst hvort annað og það ef til vill að ástæðulausu. Ég óska einskis frekar en að mega vera kunningi yðar sá sami og áður var.

Vildi ég því spyrja yður hvort þér vilduð ekki fitja upp á spánýnum kunningsskap sem því að koma á Framballið á morgun, væri svo, væri mér ánægja gjörð því að þér vilduð hringja í mig upp í númer 1145 á morgun milli 4-5.

Kær kveðja

Ásgeir Guðmundsson

Til Ásgeirs Guðmundssonar lögfræðings í Nesi
þegar hann öðlaðist kosningarétt og kjörgengi.

Reykjavík 31. ágúst 1924

Hal veit ég einn,
sá er horskur mjög,
ræður ríkjum hjá Ránarveldi.
Vil ég lofðung þeim
lof mitt flytja
eftir aldarfjórðung
æfi gengnar.

Hafir fullhugi sá
framast víða,
og valköst hlaðið.
Heimsókt höfðingja
og hetjuval,
kannað Normandí
og Noregsstrendur.

Sókti hann ungur
yfir svalar unnr,
varðist vasklega
á vegum Ægis.
En en heim kom
- að hetju sið -
settist garpur
að gildu búi.

Í æsku bjartri
hann ungur nam,
flóknar listir laga.
Orðstýr sér gat
Ásgeir of þat.
Situr hann nú,
eftir sókn snarpa,
sem langvitur
lögfraðingur.

Hópur fagurra

¹ Ásgeir var í forstusveit Mensa academica.

² Helga systurdóttir hans var um þessar mundir á berklahæli í Danmörku.

friðra bjartra
yngismeyja
að Ásgeiri þyrpast.
Vilja gjarnan,
þann vaska hal
vefja ylhýrum
ástarö
rmum.

Sómi Seltirninga,
sverð og skjöldur,
ríkir ráðslyngur
við rausn mikla.
Mun ei lof linna
né lán minna
á meðan Seltjörn
úr sæfi rís.

Stefán Jóh. Stefánsson

Þeir göfugu arftakar Gunnars Sels,
þið göfugu júristar ungu,
Geiri frá Nesi og Grétar Ó. Fells
og Gústaf frá Sólheimatungu.¹
Gústav Jónasson frá Sólheimatungu.

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Reykjavík 20. nóv. 1924.

Besta fróken!

Afsakið frekju mína. Af sérstökum ástæðum vildi ég mega hafa þá ánægju að hitta yður, ef því verður við komið, frá yðar hendi. Ástæðuna greini ég ekki fyrir en ég persónulega tala við yður; ég vonast til að þér treystið mér. Vænti ég yðar því hjá Kennaraskólanum á morgun föstudaginn 21. þ.m. kl. 9 e.m. Væri yður annar tími þægilegri bið ég yður að láta mig vita það.

Með von um að mega sjá yður á morgun.

Kær kveðja.

Ásgeir Guðmundsson

Friede i Danmörku

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Vestmannaeyjum 12/2 1925

Besta Fríde míni!

Fú verður að fyrirgefa þó þetta verði aðeins stutt kveðja þar, sem hér er svo mikið um að vera allan daginn, að mér veitist ekkert næði til þess að skrifa þér þannig bréf sem ég frekast vildi. Alla dagana sem ég hef verið hér hafa eilif heimboð dunið yfir mig svo að ég hefi aðeins getað sinnt þeim sem nauðsynlegust voru.

Elsku vina mína, mikið lifandi ósköp hefi ég saknað þín síðan ég fór; hefi ég fundið hversu glys og glaumur getur verið lítilfjörlegt án þess að hafa þig með; en þó verður það vafalaust biturra þegar ég fjarlægist þig ennþá meira. Ég man greinilega, þegar við kvöldumst kvöldið þegar ég fór, það sem þú sagðir við mig, það sem ég um langan tíma hefi vonast til að kæmi af þínnum vörum, að nú fyrst þegar ég var að fara burtu fyrdir þú ennþá greimilegar en nokkurn tíma áður, hversu óumræðilega þér þætti vænt um mig og að það mundi aldrei breytast hvað sem fyrir kæmi og fann ég þá, að alveg eins var ástatt með mig. Þessum orðum mun ég aldrei gleyma. Þú átt kannski erfitt með að trúa því, að eins stór og stæltur maður og ég skyldi hafa getað orðið svo barnalegur eins og ég varð, þegar þú varst horfin sýn minni, að gráta svo að erfitt sé að stilla sig svo ekki skyldi bera á því, en það gerði ég; mér var ómögulegt að sýna mig við kvöldborðið, svo leið mér illa, ég sat niðri og kveið ókomna tímans út af fjarlægðinni sem verða mundi á milli okkar um langan tíma. En svo hef ég verið hamingjusamur að tvær nætur hefir mig dreymt

¹ Gunnar Sigurðsson frá Selalæk var kunnur lögfr., ritstjóri, bóndi, hrossakaupm og alþingism. 1919-24 og '27-31. Gaf Íslenska fyrndi út í 28 ár og "apókryfar" vísur. Grétar Ó. Fells var var sonur séra Ófeigs í Fellsmúla, lögfr., síðar forystumaður guðspekinga. Það tengir þá fjóra að þeir fengu allir 2. eink. í lögum. Skáldið hæðist hér að sjálfum sér.

svo yndislega um þig að mér hefur fundist sem þú værir hjá mér, var það ánægjuleg stund; vona ég að sá unaður veitist mér aftur, sem hlýtur líka að verða, þar sem ég hugsa svo mikið um þig.

Elsku besta vina mína, mikið lifandis ósköp ert þú mér mikils virði, allt annað er auðvirðilegt hjóm, vonast ég til þess að hið sama getir þú sagt, og þegar ég veit að þú ert sú sem ég framvegis fæ að hafa við hlið mér og að guð hefur gefið mér það sem ég hef þráð, sem er hjarta þitt, verður lífið mér svo mikils virði og ánægjulegt og að ég fyllist starfslöngun út af að mega vinna fyrir þig. Hamingjan gefi að það mætti takast þannig að það sæmdi þér, því framvegis verður það þú sem ég miða allt við en ekki sjálfan mig, því þú ert mér hjartfólgnari. Ég vona vina minn að ég verði þér ávallt jafn kær og bið þann sem sólina skóp að halda sinni verndarhendi yfir þér og þeim sem þú elskar.

Með ástarkveðju

Pinn

Ásgeir

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 22/2 1925.

Elsku besta Fríða mína!

Ekki getur þú trúuað því hversu hrifinn og hamingjusamur ég varð þegar ég kom hingað til Stockholms og var fengið bréf með hönd þinni á. Það voru bestu móttökurnar sem ég gat fengið þegar hingað var komið. Ég kyssti það marga kossa, besta ástin mína.

Áður en ég fer lengra, vina mína, verð ég aðeins að minnast á bréf það sem ég skrifaði frá Vestmannaeyjum; á því verð ég að biðja þig fyrirgefningar, því ef ég man rétt, var það bæði stutt og heimskulegt; enda líka var það á erfðri stundu tilkomið. Ég skrifaði það nöttina áður en ég fór frá Eyjum, eftir að hafa setið í stórveislu hjá Ástþóri bóna framundir morgun; var ég þá bæði þreyttur og sálarlega afar illa á mig kominn. En ekki datt mér annað í hug, þrátt fyrir bæði líkamlega og andlega skavanka en að senda þér stutta kveðju mína; því það er og verður mér stöðugt gleðistund, því mér finnst þá sem ég hafi þig hjá mér og sé að tala við þig og það er mér meiri ánægja en nokkuð annað, elsku hjartans litla ástin mína. En ég vona því þegar þú þekkir kringumstæðurnar að þú fyrirgefir stilinn á bréfinu, en hvað svo sem stendur í því, þá hlýtur það að vera hreinn sannleikur því nú er ég orðinn svo ólíkur því sem ég áður var, hafi ég nokkuð vin smakkað, því þá man ég langbest eftir þér og er mér svo fjarri skapi að gera nokkuð það, sem ég gæti hugsað að væri á móti

þínu skapi og það því frekar skrifí ég þér á þeirri stundu, þá fær nú bruna ást míni framrás.

Ferðin yfir hafið gekk sæmilega, fengum frekar stirt veður og samferðamenn fáir og þeir fáu óskemmtilegir. Á Merkúr sat ég með Ólafi Proppé¹ og Ingvari Guðjónssyni² kaupmanni af Akureyri og spiluðum og voru þeir, sérstaklega Proppé leiðinlegir, svo ég hætti við þá iðju og tók að lesa ágætis bók "de Profundis" Oscar Wilde, sem ég náði á skipinu og varð mér það framúrskarandi dægrastyting, því sjóhraustur var ég; hafir þú ekki lesið þá bók aettir þú að gera það, því hún er ágæt. Hingað kom ég í kvöld og var þá búinn að fá fullkomlega nóg af ferðalaginu, því ekki voru ferðafélagar skemmtilegri á landi, varð ég að takast á hendur að lóðsa tvo grönskollinga til Oslo auk Eyglóar uppeldissystur minnar, sem stöðugt voru undrandi, glápandi og slúðrandi, sérstaklega var það strákur, Karl Johnson, sonur Johnsons

bankagjaldkera í Landsbankanum, sem fór verst með mig; hafði ég yfir höfuð megna óánægju af að vera með þeim og þóttist heimtur úr helju er ég gat losað mig við þau, var það svo merkilegt að það var búið að hálfeystileggja Eygló. Á leiðinni stoppaði ég einn dag í Bergen og annan í Voss og síðan 3 daga í Oslo. Alls staðar hitti ég kunningja. Í Voss Guðmund Hagalín³ og annan mann utan af Nesi sem þú ekki þekkir.

Hefur Guðm. það afskaplega slæmt, dregur aðeins fram lífið, en er samt sem áður ánægður með það.

Sagði hann mér, eftir að hann var farinn að finna á sér, marga lygina, sem okkur kemur við sem ég síðar mun segja þér. Ég mátti til að gleðja hann eitthvað, því ég kenndi í brjóst um hann, og var því ekki í annað hús að venda en til vínsins, og vildi hann það helst.

Í Oslo hitti ég, og var töluvert með, þá Barða Guðmundsson, Halla Ásgeirs og Valtý Albertsson lækni. Eru þeir með sama markinu brenndir og Guðm. Hagal. alveg staurblankir, var ég úti með þeim og skemmti mér. Fannst mér virkilega gaman að geta glatt þá. Barði er duglegur og stúderar mikið og er í álti. Mikið ósköp finnst mér ég vera kominn langt frá þér, finnst tíminn vera lengst $\frac{1}{2}$ mánuður sem ég hef lifað. Dettur mér í hug smávísá eftir Gest, sem þú vitanlega kannast við, sem mér finnst segja svo vel það sem ég vildi sagt hafa: Dísa mína, góða dísin mína, dapur er hugur minn, hann er að leita heim til þín en hittir þig ekki um sinn, því þú ert handan við höfin blá, handan við höfim blá og þungt er að muna en mega ekki sjá og sár er hjartans þrá. Ég horfi út á

¹ Alþingismaður og forstj. SÍF.

² Síldarspekulant frá Kaupangi í Eyjafirði.

³ Rithöfundur. Hann ætlaði síðar einnig að hasla sér völl sem enskumælandi höfundur en gerði hvorugt.

æginn og hugsa til þín, sem ert dísin míni! Finnst þér ekki það sama.

Ástin míni, ég þakka þér fyrir bréf þitt, sem gerði mig himinlifandi, ekkert gat gert það frekar. Síðan bið ég (þig) að skrifa svo fljótt sem kostur er á, sem vona að verði alltaf. Skilaðu kveðju til Helgu og biddu hana að skrifa fréttir. Vertu síðan heil og hugsaðu fast til míni svo að mig dreymi um þig, sem hingað til hefur ekki verið svo sjaldan.

Hamingjan sé með þér
þinn
Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 5/3 1925

Elsku Fríde míni!

Mikið lifandis ósköp varð ég glaður þegar mér í morgun var borið bréf frá þér. Ég var að leggja af stað til skrifstofunnar þar sem ég vinn og var orðinn nokkuð seinn, mátti ég ekki vera að því að lesa bréf þitt fyrr en ég kom til skrifstofunnar, en til hennar er langur vegur - 20 mín. sporvagnskeyrsla þaðan sem ég bý -, hugsaðu hvað mér leið illa að hafa bréf frá þér í vasanum, en mega ekki eða hafa ekki næði til að lesa það; því ég gat alls ekki tekið upp bréf frá þér og lesið þar sem minnsta ónæði er, þau eru mér of helg og dýrmæt til þess. Þau eru mér lind sem veitir mér bæði gleði og fró í fjarverunni frá þér. Mikið lifandis ósköp mætti ég vera hryggur eða slæmur í skapi svo að ég ekki breyttist á svipstundu við að heyra - ástarjátningar þínar - sem um svo hræðilega langan tíma var míni eldheita þrá að fá að heyra. Og nú þegar ég þekki tilfinningar þínar gagnvart mér er mér það svo mikið gleðiefni að vita og stöðugt að fullvissast um það, að tilfinningar okkar eru nákvæmlega þær sömu, elsku einasta og ævarandi ástin míni. Sannleika segir þú að betra væri að deyja en án ástar (vera), ástar eins og við berum hvort gagnvart hinu - ég fann það svo oft áður en ég hafði nokkra von um að við fengjum að njótast, fundið mig svo einmana og yfirgefinn - enda þótt að menn héldu að lífið brosti við mér - og horfði ég þó svo áhyggjufullur til framtíðarinnar því mér gat aldrei hugsast sú sæla að fá að njóta hinnar hreinu guðdómlegu ástar þinnar; því ég fann að þú vina míni varst engill sem var of hreinn og fágaður fyrir mig, yfirhöfuð of góð og ég ómaklegur þeirrar himnesku sælu að fá að njóta ástar þinnar og það finnst mér stöðugt ennþá þegar ég hugsa um okkur, sem ekki er sjaldan. En bara ef þú treysir mér - sem ég veit að þú gerir - vona ég að einhverntímann megi ég verða þér eins dýrmætur og þú ert mér.

Þú minntist á það í bréfi þínu - því margkyssta bréfi - að þú hafir einusinni í haust horft á mig þar sem ég ásamt Stefáni Jóhanni var staddur í Hafnarstræti fyrir framan gluggann hjá þér á skrifstofunni og hugsað um það hversu ógæfusöm þú gætir verið, að mega aldrei gera þér vonir um að öðlast ást mína, sem þér þá fannst útilokað að gæti nokkurn tíma orðið að veruleika. Ég minnist þessarar stundar svo vel sem það hefði gerst í gær; því hvers vegna heldur þú að ég hafi verið staddur þarna - heldur þú að ég hafi verið svo interessaður fyrir húsabyggingum? - nei langt frá því. Ég var eingöngu að reyna að fá tækifæri til að sjá þig, þó ekki væri nema í fjarska, því mér var kunnugt um það að þú sast þarna við gluggann. Mér var það þá og verður um eilífð nautn að fá að líta þig, þótt ekki fengi ég að tala við þig.

Umrædd passamynnd af Ásgeiri

Elsku vinan míni, ég efast ekki um það að við erum þrátt fyrir fjarvistir hamingjusömustu verur veraldarinnar, eða finnst þér ekki líka? Við höfum þráð að öðlast það sama, um langan tíma, án þess nokkurn tíma að geta gert okkur vonir um að það rættist; og svo áður en okkur varir eru okkar helgustu vonir orðnar að dýrðlegum veruleika; hugsaðu þér veraldarlánið okkar. Guði sé lof. Þér finnst breytingin frá því sem áður var mikil og er það sannarlega eðlilegt; en ekki get ég hugsað mér að þér finnist fortíðin eins ólík nútímanum og mér finnst hún, því það eru tvær andstæður sem ómögulegt er mér að lýsa með orðum.

Guð minn góður, ég er ekki ennþá farinn að þakka þér fyrir þitt yndislega og kærkomna bréf og vona ég að þú framvegis láttir mig njóta fjarlægðarinnar sem er á milli okkar. Því ekkert veitir mér meiri ánægju hér, enda (þótt) mörg séu tækifærin til til þess að verða aðnjótandi gleði, en að lesa þín mér hjartfólgnu bréf,

þó að þau ekki nema með nokkru millibili eru þau mér stöðug fróun við nýjan lestar, alltaf finn ég eitthvað nýtt í þeim sem verður mér yndislegt umhugsunarefni, þegar ég les þau á ný.

Stockholm er mjög skemmtilegur og fagur bær og eru mörg tækifæri til þess að skemmta sér á skikkanlegan hátt. Hef ég komist í kunningsskap við margan ágætan manninn, með aðstoð mága minna og Lóu systur minnar og fer ég því í góðu selskapi bæði í privathús og opinberar skemmtanir.

En stöðugt, sama hvar ég er, er eitthvað sem mig vantar og ég þrái að hafa eitthvað sem ég gæti haft hjá mér, talað við um hjartans málefni míni og sem skilur mig betur en nokkuð annað og sem ég mætti vernda og gleðja. Er það oft mitt í ánægjustundum hér, þegar þeir sem með mér eru leika á als oddi, að þá fæ ég ekki fylgst með í gleðskap þeirra, því þá er ég eins og í "trance" og hugsa um þig og reyni ekkert að fylgjast með þeim, þar sem öll ánægjan er míni megin.

Annars er hér kona sem bætir mikið úr þeim missi, sem ég hef orðið (fyrir) við það, að fara burtu að heiman. Erum við mjög mikið saman, fórum um allar jarðir og skemmtum okkur; er það alveg afbragðs kona, og ofaní kaupið finnst mér hún líkjast þér svo mikið, hef ég sagt henni það; ég vildi bara að þú þekktir hana, mundir þú þá komast að raun um hvort ég fer ekki með rétt mál, og ekki er ólíklegt að svo verði áður en langt um líður. Er það dálitið einkennilegt að ég fyrir nokkrum árum sagði við hana, að ég mundi aldrei staðfesta ráð mitt, fyrr en ég fynni stúlkuna sem líktist henni að meira eða minna leytu; og nú er hún fundin, þar sem þú ert elsku vinan míni. En ekki skaltu neitt hræðast því kona þessi er mér afar nákominn, nefnilega systir míni Lóa Vennerström. Á hún yndislegt heimili, frjálslynt og fjörugt; vildi ég óska að þú værir komin þótt ekki væri nema um stutta stund til þess að staðreyna þennan sannleika minn. Væri áreiðanlega vel tekið á móti þér því henni þykir afar vænt um þig, míni vegna. Tók hún strax eftir hringnum á hægri hendinni á mér, og þar sem hún var afskaplega interessuð spurði hún mig hvað það væri og sagði ég henni það, og varð mjög hrifin af þessum ráðahag. Hvar geymir þú snúrunar mína, elsku vinan míni? Berð þú hana? Ekki skaltu halda að það sé áhugamál mitt að þú berir hana. Nei! Mér er sama um að hvar hún er geymd úr því að hún er hjá þér. Ég veit að ég á þig og því þarf ekkert ytra tákn til þess að tengja okkur saman fyrir heiminum; ósýnilegu tilfinningabönd hjartans eru mér naegileg.

Elsku besta Fríða míni, þú skalt aldrei vera hrædd um mig, því hvar sem ég er og með hverjum sem ég er, ert þú sú sól sem sífellt skín og vísar mér réttu leiðina og sem aldrei gengur til viðar. Þú manst eftir að hvað sem þú skrifar er svo undursamlega vel þegið; allt sem

þér dettur í hug skalt þú segja mér eins og ég geri við þig. Hefur þú nokkuð verið með Helgu síðan ég för. Hvernig heldurðu að barómeterinn standi í þeim herbúðum.¹

Elsku besta vinan míni, að lokum bið ég þig að fyrirgefa bréfið þótt það fari að styttast því klukkan er orðin svo margt og allir sofnaðir fyrir löngu. Góða nött og lifðu heil og sæl og reyndu að skemmta þér eftir föngum; en gefðu þér samt sem áður tíma til þess að hugsa um mig.

Bestu kveðjur, þinn

Geiri.

P.S.

Skilaðu kveðju minni til EB² og biddu hann að fyrirgefa öll þessi bréf.

Ástarkveðjur

sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 8/3 1925

Elsku kærasta Fríðe míni!

Eg þakka þér ástsamlega fyrir bréf þitt sem ég tók á móti í gær, sem var svo yndislegt, sem vænta mátti, þar sem þú hefur hugsað og skrifað það. En um leið og ég gladdist yfir hamingju minni, að hafa fengið 3 elskulegstu bréf frá þér sem bera með sér ást þina, það eina sem ég þrái að eiga og sem stöðugt verður mér nautn að fá að verða maklegur að njóta, hryggðist ég yfir því að hafa látið það undir höfuð leggjast að að skrifa þér með Merkúr eftir að ég kom út. Elsku Fríða míni, fyrirgefðu mér hvað ég létt það dragast, því það var synd. En samt sem áður verður þú að taka mark á ástæðunum sem fyrir voru og gerðu það að verkum enda þótt það hafi ekki átt að gera það, þar sem þú áttir í hlut - að mér fannst ég aldrei hafa nægilega gott tækifæri né næði til þess að setjast niður og skrifa þér, því til þess verð ég að hafa algera ró svo ég fái hugsað um þig, því mér finnst þú svo dýrmæt og hugsanir mínar um þig, að ekkert má trufla þær. Samferðafólk mitt sem aldrei hafði áður verið erlendis var svo ósjálfstætt og hugsunarlaust um alla hluti, að það gat ekkert aðhafst án aðstoðar minnar og alltaf rak hver spurningin hina svo heimskulegar sem frekast gat verið. Til þess því að allt gengi vel varð ég að hugsa og framkvæma það sem gera átti fyrir okkur öll og þú þekkir að margt er að gera þegar maður stöðugt er á ferðalagi.

¹ Hér er rætt um mögulegt tiddragelsi hennar og Stefáns Jóhannss.

² Eggert P. Briem, bróðir Friede, var milligöngumaður þeirra.

Elskan mín, þú verður því að fyrirgefa mér yfirsjón mína og fullviss máttu vera að það að ég er ekki skrifaldi þér kom ekki af því að ég ekki hugsaði um þig, því það geri ég stöðugt. Hvað það fólk, sem með mér var - tvær stúlkur og einn strákur - var leiðinlegt verð ég að nokkru leyti að kenna þér - þótt undarlegt megi virðast - en satt er það, mér fannst þegar ég var nýbtum að skila við þig að þær mörgu og yndislegu hugsanir og minningar sem tengdar voru við þig, mér svo nægilegt gleði og umhugsunarefni að ekkert gat eða mátti trufla eða hindra það, að ég fengi að njóta þess. Mér finnst nefnilega allar stúlkur leiðinlegar og einskisverðar nema þú - hjartans einasta ástin mín og þegar ég var sviftur þér og þurfti að umgangast daglega aðrar stúlkur, þótti mér lífið svo ógurlega leiðinlegt. Ég er viss um að ómógulega fengir þú skilið það hvað mér létti þegar ég loksns, þegar hingað var komið, gat skilið við þær; ég skil það tæplega sjálfur.

Ég vona að þú skiljir sálarástand mitt vinan mín; og gerðu það fyrir mig að láta mig sem oftast heyra frá þér, því bréfin frá þér eru það eina sem veitir mér ánægju; þau draga úr fjarlægðinni milli okkar og stytta burtverutímann; ég legst aldrei svo útaf á kvöldin, hvað seint sem það er, að ég lesi ekki eitthvert þeirra; tæplega munt þú geta skilið hvílíkir dýrgripir þau eru mér.

Gerðu það fyrir mig, vina mín að reyna að láta þér ekki leiðast - ég skal gera mitt til þess - því það veldur mér leiðindum líka. Helga frænka er ágætis stelpa og ég veit að þú hefur gaman af því að vera með henni. skemmtu þér með henni, hún þekkir og skilur svo vel samband okkar. Reyndu að skemmta þér, þar sem þú helst villt, því ég treysti þér - því ég á þig - meira en ég nokkurntíma hef getað hugsað mér að ég gæti treyst nokkurri stúlku. Ég sakna þín og óska einskis frekar en að þú værir komin til mín. Fjarvistir okkar eru það eina sem mig þjáir, því hér í Stokkhólmi hef ég það annars ágætt. Vinn af mikilli interessu 5 tíma á dag og er síðan á skemmtunum eða í privatboðum hérumbil á hverju einasta kvöldi; er ég ef satt skal segja orðinn fullsaddur af þessu eilifa stússi. Þegar ég kom hingað var ég alveg undrandi yfir því, hve ágætis menn það eru sem Lóa systir mín og maður hennar eiga að að kunningjum hér; eru það eintómir "svo ég ekki segi innantómir" broddar. Í gaerkvöldi var ég ásamt Lóu og Ivar í afar skemmtilegu boði, hjá hermálaráðherranum og utanríkismálaráðherranum Undén!!!¹ Eru þetta mjög skemmtilegir menn og eru alveg lausir við dramb og hroka, enda þótt uppi í virðingarmestu stöður ríkisins (séu komnir), frá því jafnvel að hafa verið venjulegir verkamenn, því allt

eru þetta jafnaðarmenn; aldrei er minnst á pólitík, gleyma þeir henni alveg þegar þeir skemmta sér. Í boði þessu var sem gestur sænskur sérstaklega frægur pianóleikari; spilaði hann mikið og var unun að hlusta á hann. Svo þjóðrækinn var hann að hann spilaði eingöngu sænsk lög. Spilaði hann mest einn höfund sem ég aldrei áður hef heyrt neitt eftir og sem heitir Wilhelm Pettersson-Berger; eru kompositionir hans gullfallegar. Skrifaldi ég upp nokkur nöfn á verkum eftir hann og ætla ég að senda þér þau, vona ég að þú getir haft ánægju af því, elsku vinan mín. Geri ég ráð fyrir að senda þau Helgu frænku og mun hún í kyrrþey koma þeim til þín. Væri nokkuð af nótum eða einhverju öðru sem þig langaði til að eignast gerðir þú mér, með engu meiri ánægju, en að ég mætti senda þér það. Góða vinan mín, biddu mig að gera þér einhvern greiða.

Nóturnar góðu

Mikið lifandis ósköp held ég að það sé líkt á komið með okkur, hvað ástina snertir; mér finnst, hvar sem ég er, enda þótt ég ætti að geta skemmt mér vel, stöðugt eitthvað vanta sem hindrar það að ég hafi full not af skemmtuninni; er það að mig vantar þig.

Mikið lifandis ósköp væri það skemmtilegt að þú værir komin hingað, þó ekki væri nema stutta stund. Ó! hvað það væri yndislegt. Lóu systur minni þykir svo óumræðilega vænt um þig og myndi hún allt gera þér til ánægju. Þegar ég sýndi henni myndina af þér og sagði henni frá sambandi okkar, tók hún hana af mér og setti hana á veglegasta staðinn í húsinu, sem sé á borðið fyrir framan mig; ertu því þar núna og verður þar þangað til ég fer héðan, fæ ég því að hafa þig fyrir mér alltaf þegar ég er heima. Lóa spurði mig hvort hún mætti ekki skrifa þér, sig langaði svo mikið til þess að senda þér kveðju sína og kynnast þér svolitið og svaraði ég að án efa myndir þú ekkert hafa á móti því. Eða hvað segir þú? Lóa er alveg fyrirmýndarkona

¹ Utanríkisráðherra lengi, hélt svíum utan NATO.

og er ég fullviss um að gaman hefðir þú að kynnast henni.

Elskulega vinan míni, þú verður að fyrirgefa þótt bréfið fari að styttað, því Lóa bíður míni og er alltaf að kalla og reka á eftir mér, því við eru búnar að ná í aðgöngumiða að Nationalleikhúsini og eru að verða of sein. Mundu eftir mér og hugsaðu til míni.

Vertu heil og sael elsku Fríða míni og guð veri með þér þinn

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 16/3 1925

Elsku Frida míni!

Eg má til með að senda þér stutta kveðju núna, þar sem ég var svo hugsi um að fréttu að "Merkúr" færi til Íslands á finmudaginn, enda þótt ekki sé langt síðan að ég skrifaði þér og ég eigi bréf hjá þér.

Það er svo langt, að því að mér finnst, síðan ég hef heyrt nokkuð frá þér, elsku vinan míni, mér þykir tíminn svo ógurlega lengi að líða þegar ég er búinn að vonast eftir bréfi frá þér, ég tel dagana, og með sjálfum mér miða ég allt við það þegar ég seinast hefi fengið bréf frá þér. Ég veit að þú getur tæplega trúð því hversu mikil sálarleg þróunarlind bréf þín eru fyrir mig, og þau veita mér styrk og lifsgleði til þess að vinna, frekar en nokkuð annað. Þau bréf sem þú ert búin að skrifa mér eru mér sígild og sínærandi gleðiuppsprett. Að heyra það, hvað þú elskar mig og treystir mér og um leið að vita að þú ert míni og einskis annars er meiri gæfa en ég nokkurntíma hefi getað gert mér grein fyrir að ég yrði aðnjótandi; þú ert alltof góð og yndæl til þess að ég, sem hef verið svo vondur, fai að njóta þeirrar guðdómlegu sælu að lifa lífinu með þér.

Ég spái engu illu vina míni, en ég fæ aldrei skilið að ég í reyndinni fái að njóta þín, mér finnst sem eitthvað hljóti að koma fyrir sem hindri það að minnar sælustu framtíðardraumar fái að rætast, því ég á það sannarlega ekki skilið. Guð minn góður hvað ég vildi gefa mikið til þess að við fengjum bæði að lifa og njótast. Án þín er lífið einskis virði. Ég á ómóögulegt með að hugsa hversu einmana og yfirgefínn ég yrði þá. Gerðu það fyrir mig að biðja guð um að ekkert illt komi fyrir og sem gæti hindrað að við fengjum að njótast. Elsku vinan míni, þú skalt ekki hræðast, þetta er bara hræðsla úr mér af því að mér þykir svo óumræðilega vænt um þig.

Elsku Fríða míni, fyrirgefðu mér hvað ég get verið vanþakklátur, hræddur og órólegur, þar sem ég veit að ég á þig og þú skrifar mér svo gott og mikið. En ég fæ samt sem áður aldrei nógu oft bréf frá þér; og hvað ég vildi óska að það væri orðið svolítio styrra á milli

okkar, svo bréfin þyrftu ekki að vera svona lengi á leiðinni. Hugsaðu þér að síðasta bréfið þitt er dagsett 25. febr., það eru 19 dagar síðan ég hef heyrt frá þér og allt er það póstsamgöngunum að kenna. En um fjarlægðina þýðir ekki að fást, henni verður ekki breytt í bráð.

Þú verður að minnast þess stöðugt að viljir þú gleðja eina sál, þá er þér það ómóögulegt að gera það frekar en einmitt með því að skrifa mér. Ég skal gera mitt til þess að tíminn sem ég er burtu frá þér verði þér sem stystur og gerð þú það lika. Þú verður að fyrirgefa hvað ég er hreinskilinn og þú verður að virða mér það til vorkunnar þar sem ástin hleypur með mig; því það er svo sælt að mega segja meiningu sína við þann sem maður á og treystir og sem er boðinn og búinn að hlusta á eða er ekki svo? Ekki er ég í vafa um, að sé nokkur maður í veroldinni hamingjusamastur, þá er ég hann; ég finn það æ betur og betur hversu dýrmæt þú ert mér.

Elsku vinan míni, ekki skalt þú hafa neinar áhyggjur út af líðan minni, því mér líður ágætlega, vantar ekkert nema þig. Hér hefur verið heldur leiðinlegt veður um stund, snjór og gríðar gaddur, allt að 20 gr. Þoli ég afskaplega illa kuldann, líður beinlinis illa þegar ég er úti í slíkum kulda. Það hefur heldur ekki verið alveg laust við að ég hafi haft kvef; er það að batna. Í gær sá ég einhverja allra glæsilegstu filmu sem ég nokkurntíma hef séð; er það historisk mynd gerð af sánskum leikurum og er nákvæmlega tekin æfi Karls XII og aðalherferðir hans. Leikur Gösta Ekman aðalrulluna og gerir það af snilld mikilli. Annars sækji ég frekar lítið bíó, er búinn að fá leið á þeim. Ég hef verið á skautum undanfarin kvöld og er það yndislegt að renna sér í góðu veðri undir músik; mikið lifandis ósköp óskaði ég þess heitt að þú værir komin. Hvernig hefur þú það? Skemmtirðu þér nokkuð? Hefur þú nokkuð verið með Helgu frænku?

Góða besta fyrirgefðu bréf þetta, því nú verð ég að hætta ef það á að komast með brautinni, því hún fer eftir hálfstíma og 20 mín. er ég niður á stöð. Skrifa strax þegar eftirvænta bréfið sem er á leiðinni kemur.

Heil og sael og guð veri með þér
þinn einlægur

Geiri

P.S. Skilaðu kveðju til Eggerts og Dídi
Sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem
Stockholm 28/3 1925

Elsku Frida mín!

Haðu mínar bestu þakkir fyrir þitt síðasta bréf, sem var svo elskulegt, svo líkt þér; það var ekki til einskis að hafa vænst þess lengi, því það fullnægði eftirvætingum mínum og gerði mig svo glaðan að heyra að þú ert glöð og ánægð með tilveruna og að þú skemmtir þér. Ekki getur þú ímyndað þér hversu ánægjulegt það er að mega stöðugt vonast eftir bréfi frá þér, það styttir svo mikið tímann og leiðina milli okkar og hugurinn er meðan á því stendur eingöngu hjá þér. En hversu ánægjulegt sem það er að vona, þá verður hamingja mín tvöföld við að vonin rætist; mér finnst þá eins og þú sért komin til míni og sért í faðmi mínum, sem svo oft áður, og talir við mig og segir mér sem besta vini þínum, þín trúnaðarmál, sem er saelt að verða aðnjótandi og fá að heyra frá þínú eigin vörum. Því hamingjan að hafa eignast einkavin, vin sem stöðugt treystir manni, hversu brotlegur sem maður annars kann að vera, er meðal annars í fólgin, að því er mér finnst, að geta sagt honum allt, hvað sem það er og hinsvegar að vera trúáð fyrir því sem eingöngu var og mundi hafa verið einkamál, nema því aðeins að vinurinn væri til. Þú skalt ekki halda það - enda þótt það eftilvill hafi komið fram við þig - að þetta kæmi af því að ég sé fyrir það að slúðra, nei ég held í sammleika sagt það gagnstæða. Mér finnst svo unaðslegt að eiga vin sem treystir manni betur en sjálfum sér og af þeiri ástæðu er svo göfugt að breyta þannig að maður sé traustsins maklegur. Ég hef síðan ég fjarlægðist þig greinilegar, en nokkru sinni áður, fundið hversu óumræðilega hamingjusamur ég er, að þú skulir hafa hafa fundið hamingju þina í því, frekar öllu öðru, að ég sé til, finnst mér einsog nú fyrst sé lífið einhvers virði; áður fyrir var það svo daufit og dapurlegt að vita af engri sem hugsaði um hamingju manns, öllum var sama um hana. Guð minn góður hve breytingin er mikil. Elsku vina míni, þú verður að fyrirgefa hvað ég get verið sentimental, mér er það næstum óhjákvæmilegt, þegar ég tala við þig í fjarska. Vildi halda mikið lengur áfram í þessum tón, en ég veit ekki nema það þreyti þig; þér leiðist það, enda lika er það óþarfi því að við þekkjum alltof vel tilfinningar okkar.

Í síðasta bréfi mínu minntist ég till allrar ógæfu á, hversu hræddur ég væri um það að eitthvað kæmi fyrir, sem hindraði það að framtíðargæfa okkar yrði að veruleika. Nöttina áður en ég skrifaði bréfið dreymdi mig ljótan draum, var mér hann því svo minnisstæður og gerði hann mig svo hræddan, því hann var um þig og ég var að missa þig. Lifandis ósköp finnst mér það hlægilegt núna að ég skyldi taka hann alvarlega - en

ég gat ekki annað - vegna þess að mig dreymir bæði mikið og oft, en að það sjé nokkur fyrirboði góðs né ills er útilokað, ég held að aldrei hafi komið fyrir að draumar mírir hafi ræst. Góða besta vina míni, brenndu því bréfið, því að á því er ekkert mark takandi.

Þú segir eftir Helgu frænku - hún hefur nú sagt mér það líka bréflega - að mikið sé talað um trúlofun okkar heima; finnst það undarlegt því sannarlega höfum við farið varlega. En það er nú einusinni svo, þegar um slíkt er að ræða og þegar minnsta ástæða er gefin, er svo mikið slúðrað heima, bærinn er svo litill. Hvað mér viðkemur læt ég mér slúðrið í léttu rúmi liggja, því fólkioð sem fæst við sögu þessa, hefur ekki svo lítið til síns máls og svo oft hefur maður verið úthrópaður í Reykjavík algerlega af ástæðulausu, að þetta má heita ágætt. En eins og þú segir er það öllu einkennilegra að sama sagan skuli hafa borist landa á milli, svona á svipstundu, eins (og) ég sagði þér eftir Guðm.

Hagalín. Grennslaðist ég ekkert nánar eftir því eftir hverjum hann hefði söguna, því ég sagði hana fjarstæðu eina og þóttist verða mjög unrandi, en svo mikið fékk ég að vita að annaðhvort hlýtur það að vera samvinnumaður þinn Þórður fulltrúi Eyjólfsson¹ eða Kristján Þorgeir Jakobsson² stud. juris, því þeir skrifast á við Guðm. Hafa þeir greyn verið gjörsamlega uppiskroppa með umræðuefni og því farið að slúðra, það er því full ástæða til þess að fyrirgefa þeim, eða finnst þér það ekki.

Að lokum ætla ég samtkvæmt beiðni þinni að minnast svoltið á starf mitt. Starfa ég hér a "disptach kontor" (sjóskaðaskýrsluskrifstofu) 5 tíma á dag frá kl. 10½ til 4½. Hef ég það framúrskarandi, eru það alveg ágætis menn sem ég vinn með, gera allir sitt til þess að ég verði fulllærður áður en ég fer burt sem verður annað hvort síðast í mai eða fyrst í júní. Efast ég ekki um að þá hafi ég fengið nauðsynlegan lærðom og æfingu svo ég geti starfað sjálfstætt þegar heim kemur. Geri ég ráð fyrir að eitthvað verði hægt að hafa upp úr þessu; enginn vafi að sem aukastarf (*heimastarf*) verði það góður bitlingur.

Nú er ég einnig byrjaður að stúdera sjórétt specielt og tekur það mjög mikinn tíma. Er því mikið heima. En ekki verður hjá því komist að vera í veislum hjá helstu broddunum hér, því engan má styggja þar sem þeir eru svona sérstaklega hortugir! Ég er alveg unrandi hvað þeir geta verið gestrisnir við alókunnugan mann, er alveg eins og þeir væru manni nákomnir. Öðru hvoru fer ég til bæjarins að skemmta mér, því við og við

¹ Síðar hæstaréttadómari og heimilisvinur þeirra.

² Síðar sýslufulltrúi og altmuligman. Lærði rússnesku, ráðinn túlkur á bandarískt flugvélaskip. Fórst með því á leið til Murmans '42.

verður maður að lyfta sér upp þegar kyrrsetur eru miklar. - Það er best að þú munir þetta líka, því ekki veitir af eins miklar kyrrsetur og þú hefur. -

Nú þarfst þú ekki að hræðast að fá svartan blett á vörina þó að ég komi svolítið við hana með minni, því nú er vesalings neftóbakið mitt búið að vera og því hættur að njóta þess "ambrosia"; en í stað þess reyki ég mjög mikið, allt að því eins mikið og Theodór og er þá mikið sagt.

Hér er nú komið sumar og hiti og bíðuveður á degi hverjum. Fór ég ásamt nokkuð mörgu fólk i skógartúr og hafði það mjög skemmtilegt og hressandi. Var það á "boðunardegi Maríu", sem er helgur dagur hér. Í dag er fjölskyldan hér öll á burt, einhvers staðar úti í skógi, nennti ég ekki að vera með, því mér finnst hálf leiðinlegt þegar mjög margt er með, og þar að auki krakkar, þegar ganga þarf langa leið.

Elsku Fríde mína, ég vona að þú minnist þess, að besti vinurinn sem þú átt, vonast stöðugt eftir bréfi og ekkert er honum ánægjulegra í útlegðinni en að lesa og kyssa þau.

Heil og sæl ástin mína

þinn

Geiri

P.S.

Skilaðu bestu kveðju minni til Eggerts og Díði og þakkaðu honum frá mér fyrir greiðann.

Sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 10/4 1925

Elsku Fríde mína!

Eg þakka innilega fyrir þín ágaetu bréf sem ég fékk með tveggja daga millibili og sem voru mér til svo mikillar ánægju. Þú afsakar það að fyrra bréfið hafi verið stutt og leiðinlegt, en er það fullkominn óþarfi, því það gerði sitt gagn, varð mér til ánægju enda þótt þú hafi verið trufluð við bréfaskriftirnar. Það er sama hvað þú skrifar, bara að það sé þín hönd og þínar hugsanir um okkur og framtíð okkar, þá verða þeir dagar sem ég fæ yndislegu bréfin þín mér engu minni sólskinsdagar, en dagar þeir sem þú færð bréf mína. Ó, hvað mér finnst ánægjulegt að vita að þú hlustar á mig, enda þótt að ég sé, eins og mér finnst sjálffum, svo óskaplega leiðinlegur. Kemur það af því að ég vildi segja þér svo margt, en það er svo erfitt í stuttum bréfum og veit ég því ekki hvað er nauðsynlegast og verður þá eingöngu talað um það sem mér er hjartfölgast - ást mína til þín. Elsku vina mína, þú tekur mig eins og ég er.

Þú spryrð mið, hvort þú gerir mömmu þinni ekki rangt til með því að láta hana ekkert vita af þessu og að

farið hefur verið svona meistaralega á bak við hana, þá verður best að halda því áfram. Því ef þú segðir henni allan sannleikann núna, kæmst hún að því hversu stórkostlega við höfum farið á bak við hana og heldurðu ekki að hún mundi reiðast og gera þér erfða daga með skapi sínu? Við getum sem hingað til farið varlega og látið hana ekkert vita af neinu; því ekki eykst ást okkar frá því sem er þó hún fái að vita af henni. Við skulum því halda öllu leyndu fyrir henni þar til ég kem heim, því burtverutíminn fer nú óðum að styttast, og láta hana þá vita það, með opinberun trúlofunar okkar. Vitanlega er það leiðinlegt að fara á bak við móður sína með eins alvarlega hluti eins og þetta, en einskis annars er úrkosta og hún hefur neytt þig til þess. Hafir þú hjarta til að segja henni sannleikann og sért þú viss um að hann hafi ekki slæmar afleiðingar fyrir þig og heimili þitt og viljur þú það, þá væri mér mikil ánægja gerð með því og ekki er ólíklegt að það yrði til þess að undirbúa hinn ófrjóa jarðveg undir það sem gera það fyrri eða síðar. En skoðun mína er nú samt sem áður sú að best sé fyrir okkur bæði að halda öllu leyndu fyrir elsku mömmu þinni.

Þú ert hálf hrædd um það að það kvisist heim að ég hafi hér á skrifborðinu mínu mynd af þér og spryrð mig hvort mig heimsæki margir íslendingar sem geti slúðrað. Þegar myndin þín var sett upp hugsaði ég alveg eins og þú og sagði þessvegna við Lóu að spryrði nokkur að því af hverri myndin væri þá skyldi hún segja að það væri frænka okkar frá Íslandi og lofaði hún því. En hvað heldurðu að komi fyrir? Jú, hingað kemur einn dag íslensk stúlka sem þekkir Lóu systur mína vel og veður strax inn í herbergið mitt og verður strax starsýnt á myndina, því það verður öllum. Skoðaði hún hana í krók og kring og spryr síðan hvort þetta sé ekki Fríða Briem "dóttir Álfheiðar Briem og systir Eggerts hjá Eimskip?" svo ég hafi orð hennar eftir, eins og Lóa sagði mér þau, því ég var ekki heima. Hér var úr vöndu að ráð, hvort var betra að segja sannleikann eða prófa lygina, því bæði gat verið að hún þekkti þig vel og þýddi það þá ekkert, og eins gat verið að hún þekkti þig aðeins sáralítíð og mætti með skipun minni slá ryki í augu hennar. Hvað hefðir þú gert? Lóa segir sannleikann og þar að auki hvers vegna myndin sé hér; og hefur síðan ekki verið reynt að segja ósatt þegar spurt hefur verið um myndina, sem ekki kemur svo sjaldan fyrir. Það er ekki ólíklegt að þetta sé komið heim, vegna þess að stúlka þessi sem heitir Margrét og ég held Guðmundsdóttir¹ er úr Reykjavík og á þar hóp af kunningjastúlkum sem hún

¹ Átt mun við Margréti Einarsdóttur sem bjó lengi í Svíþjóð og komst til mikilla trúnaðarstarfa. Hún var í nánu sambandi við bæði fjölskyldu Lóu, Guðrúnar og Ástu.

skrifast á við, eftir því sem hún segir. Eftilvill þekkir þú hana, var hún á skrifstofu hjá Birni¹ í Björnsbakarí áður en hún sigldi og hefur hún verið utan í 1½ ár. Já það er erfitt að vera ley>nilega trúlofaður þegar báðir aðilar eru “internationellt kunnugar” persónur.

Ég fékk bréf frá Theodór mági þínunum, sem var bæði “stutt og afar ómerkilegt”; segðu honum það, þar sem hann segir mér sömu söguna og þú varst búin að segja mér um Gústav Jónasson². Spyr hann mig hvort það sé satt og sé það svo, sem hann frekar gerir ráð fyrir, þá sé ég skyldugur að misbrúka ekki það traust, sem þú segir mér. Er honum mjög annt um þig, en auðséð að hann skilur ekki og þekkir ekki samband það sem á milli okkar er. Mér væri ómögulegt að gera það því engin kona er og getur nokkurn tíma orðið mér eins mikils virði og þú. Ó, hvað ég vildi óska að ég gæti hlaupið til þín og sannað þér hvað mér þykir óumræðilega vænt um þig og kysst þig þeim heitustu og hreinustu kossum sem ég á til. Mér finnst eiginlega engin kona vera til nema þú. Ekkert skalt þú minnast á þetta við Theodór, er þetta allt gert í góðri meiningu.

Hér er komið sumar og yndislegt veður daglega. Fór ég á sunnudaginn var í langan göngutúr upp um fjöll og firnindi með Lóu og fleira fólk. Vorum við allan daginn úti og nutum veðurblíðunnar og náttúrufegurðarinnar, því hún er hér víða alveg guðdómleg. Vantaði ekkert á það að ég væri alsæll nema þig og það er meira en þú færð gert þér hugarlund um.

Þú ert undrandi og ekki af ástæðulausu að það skuli hafa liðið 3 vikur milli bréfa frá þér. Nei, það er langt frá því að svona langur tími hafi nokkurn tíma liðið á milli bréfa, einu sinni 12 daga. Misskilningurinn stafar af því að þegar ég tala um að ég hafi ekkert heyrt frá þér í 3 vikur, þá miða ég við dagsetningardag síðasta bréfs þíns en ekki móttökudag eins og þú gerir. Fannst mér samt sem áður tíminn vera orðinn afarlangur og mátti ég til með að gera sem mest úr honum. Nei, elsku besta ástin míni, þú átt mínar allrabestu þakkir fyrir hve þú hefur oft skrifast mér og vonast ég til þess að þú fyrirgefir mér vanþakklæti mitt og láttir þetta ekki hafa áhrif á þig framvegis.

Nú fer að styttast vera míni hér, geri ég ráð fyrir að vera í Stockholmi í 5 vikur ennþá. Fer ég þá til Englands, en býst við að koma við í Noregi og Frakklandi á þangaðferðinni. Geri ég það til að afla mér sambanda sem viðast, því nú dugar ekki annað en hafa sem flest vopn úti. Ekkert skalt þú minnast á þetta við Helgu, því það er óþarfi að það berist að

Nesi. Mamma er nefnilega stöðugt hrædd um að ég fari mér að voða, tekur hún mig nefnilega stöðugt fyrir unglung sem hún alltaf þarf að styrkja og styðja með góðum ráðum, en óþarfi er að hún hafi áhyggjur út af þessu ferðalagi. Vonast ég til að það gangi vel.

Þangað til ég læt þig vita hver nýja adressan míni verður skalt þú senda bréfin hingað því Lóa mun koma þeim til skila.

Elsku besta vina míni, ég bið þig að muna eftir mér og senda kveðjur sem oftast því þær eru mér meira virði en nokkuð annað, þegar ég ekki fæ að vera hjá þér. Skilaðu kveðju minni til Helgu og segðu henni að hún hafi alveg brugðist vonum mínum þar sem hún hafi aðeins sent mér eitt afar stutt bréf. Hún er náttúrlega svo upptekin, eða er ekki svo? Annars er óþarfi fyrir aðra að skrifa mér svo lengi sem þú skrifar mér.

Skilaðu bestu kveðju minni til Dídi og Eggerts og þakkaðu honum fyrir ómakið.

Vertu síðan kært kvödd, elsku ástin míni og guð og gæfan fylgi þér. Ég sendi þér ótalmarga kossa, sem þá einu sumargjöf sem hægt er að veita þér.

Gleðilegt sumar og bestu þakkir fyrir þann vetur sem orðið hefur míni lífsgæfa, með von um að mega hitta þig og faðma áður en það er liðið.

Pinn

Geiri

P.S.

Fyrirgefðu hve pappírinn er af mörgum tegundum. Það er alls staðar lokað þar sem í dag er föstudagurinn langi.

Pinn

Sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 22/4 1925

Elsku besta Fríða míni!

Mínar ágætustu þakkir áttu fyrir þitt síðasta bréf eins og öll þín bréf sem eru svo ástúðleg og hreinskilin; eru alveg eins og ég gæti frekast óskað mér. En besta vinan míni, í þetta skipti verður þú að fyrirgefá mér þót ég skrifí aðeins lítið, ég hef svo skrambi mikið að gera. Vinn allan daginn á skrifstofunni og stúdera síðan á kvöldin, vegna þess að nú fer að verða hver minn síðastur í þessari ágætu borg og hér eru framúrskarandi tæki til að fullkomna sig í starfinu og mikið má læra ennþá, enda þótt lærðomurinn sé ekki orðinn svo lítill, þótt ég segi sjálfur frá, án nokkurs rembings!!

En ég skrifast þér, elsku ástin, til þess að láta þig vita að hugur minn er stöðugt hjá þér og hvergi annars staðar og ekkert fær hindrað það. Ég er viss um að þú færð

¹ Björnsson, síðar konsúll í London.

² Gústav varð síðar mikill vinur Ásgeirs og Friede og átti Steinunni Sigurðardóttur Sívertsen, en þær voru systradætur. Erfitt er að ráða í hver sagan er.

ekki í myndað þér hversu dýrmæt þú ert mér og hversu óumræðilega hamingjusamur ég er að stöðugt fá fullvissu mína að ást míni (er) endurgoldin og að ekkert fær okkur sundurskilið, nema það sem alla skilur að. Ekkert veitir mér eins mikla gleði eins og að fá í næði að hugsa um þig; geri ég það oft þegar gott er veður að fara út í skóg með öll bréfín þín með mér og lesa þau, því það er eins og þú sért komin til míni og sért að tala við mig. Já mikið lifandis ósköp hlakka ég til að koma heima og fá að vera með þér. Ég segi þetta ekki af því að mér leiðist hér, langt frá því, mér líður ágætlega, en mig vantar svo mikið þegar þú ert svona langt í burtu.

Það er alveg rétt hjá þér, eins og ég hef áður tekið fram, að leyna henni mömmu þinni, að við séum trúlofuð, þar til ég kem heim í haust, því þar sem hún veit ekkert af því að við skrifumst á er langbest síðar meir að sanna henni ást okkar og tryggð með tímanum og fjarlægðinni. Best er að komast hjá erfíðeleikum ef mögulegt er; en fái hún að þekkja samband okkar hlýtur hún að sannfærast að svona verður þetta að vera. Ég hef aldrei látið mér detta það í hug, eins og þú hræddist, að þú vildir ekki segja mömmu þinni frá ástum okkar af því að þú efaðist hvort þér bætti nógum vænt um mig til þess að giftast mér. Mér datt það aldrei í hug fyrr en þú minntist á það.

Þið ættu að reyna að fá mömmu ykkar til að fara utan í sumar, það er afskaplega gott fyrir eldri konur að breyta um umhverfi og sjá eithvað nýtt, því kyrrseta heimilisins gerir lifið svo tilbreytingalaust til lengdar og eldir þær fyrir tímann. Tækifærið er svo glimrandi meðan Helgi¹ er í Khöfn. Ég veit að þú getur ekki trúð því hversu góð áhrif það hafði á hana mömmu² mína, þegar hún í fyrsta skipti fór til útlanda og dvaldi um 2ja mánaða tíma hér í Svíþjóð hjá systrum mínum. Á þessum stutta tíma yngdist líkaminn og sálín, svo breytingin fannst svo greinilega og er ég viss um að hún byr að því ennþá, hún er svo ung í anda og eldist litið þrátt fyrir aldur sinn, eins og þú vonandi síðar munt komast að raun um. Sömu áhrif mundi ferðalagið hafa á hana mömmu þina og skalt þú því, okkar beggja vegna og sérstaklega hennar sjálfarar, róa að því öllum árum.

Lóa systir míni er búin að skrifa þér, er ekki svo? Hún sagði mér einn daginn að nú ætlaði hún að gera það, en ekki hef ég spurt hana að því hvort orðið hefði af því. Sé svo, hvernig lýst þér á hana og hvað segir hún tiðinda. Þú ættir að svara henni, sé bréfið svaravert, því hana langar mjög til þess að kynnast þér, meira en hún gerir. Lóa er ágætis kona, á tæplega sinn maka og

er mjög intelligent og skemmtileg. Er alveg sérstakt hvað hún er afhaldin hér sökum kosta sinna. Erum við samrýmdari og höfum alltaf verið, en nokkurt annað systkina minna og erum við oft á göngutúrum, ferðalögum og öðrum skemmtunum.

Helga frænka skrifaði mér fyrir nokkru heilmikið fréttabréf úr bænum; þakkaðu henni fyrir það, fyrir mína hönd, því ég má ekki vera að því að svara henni núna. Sagðist hún hafa fengið ágætis móttökur hjá þér, þegar hún kom með nóturnar, enda þótt þú hefðir verið lasin. - Góða besta, farðu varlega með þig þegar þú ert lasin, sem betur fer kemur ekki oft fyrir; gerðu það fyrir mig, vertu svo mikið úti sem mögulegt er, það er svo nauðsynlegt, þar sem þú hefur svo miklar kyrrsetur. - Helga er afskaplega hrifin af þér og á ekki nægilega mörg orð yfir kosti þína. Eftir einu sagðist hún hafa tekið, þetta kvöld og skaut því að mér í “forbigáende” að mikið væri Páll³ hrifinn af þér, hefði hann svo lengi sem tækifæri gæfust stögdugt augun á þér og sagðist hún sárvorkenna vesalings manninum. Geri ég það líka. En er það ekki erfitt fyrir þig að verða (að) þola það daginn út og daginn inn?

Stofan í Tjarnargötu 24. F.v.: Páll Þorleifsson, Þórdís Briem, Helgi P. Briem, Álfheiður Briem, próf. Uppvall, Friede, Jóna Einarsdóttir fóstursystir hennar.

Heyrðu mér, þekkir þú nokkuð samband þeirra Helgu og Stefáns Jóhanns? Þau skrifa mér bæði og minnast á það, en ég fæ ekkert skilið í því, nema hvað ég veit að Stefán er dauðskotinn í henni. En hvernig er með Helgu; ég held að hún sé ekkert hrifin af honum, enda þótt hún sé stöðugt með honum og að hún leiki sér eingöngu að tilfinningum hans. Finnst mér þetta andstygglegt af henni, sé þetta rétt hjá mér og þyrfti að segja henni til syndanna í bróðerni. Elsku besta vina míni, þú skalt ekki minnast á þetta við Helgu. Fyrirgefðu að ég sagði þetta, því ég þekki þig; en ég var búinn að skrifa það áður (að) ég vissi af því og vil ekki vera að gera bréfið ennþá ljótara en það er, með því að strika það út.

¹ Helgi P. Briem bróðir Friede var þar við hagfræðinám.

² Álfheiður var 56 ára gömul. Kristín í Nesi var 58 ára er hún fór í sitt ferðalag.

³ Þorleifsson frá Hólum í Hornafirði og síðar prestur á Skinnastað. Hann var leigjandi og kostgangari í Tjarnargötu 24.

Afskaplega væri það skemmtilegt að vera kominn heim í kvöld og mega vera hjá þér á seinasta vetrardagsstúdentaballinu, það væri "härligt" en allt verður að bíða betri tíma sem ég vona að verði okkur báðum sem fljótast að líða og að gleðin og gæfan verði að lokum tvöföld. Ég vona að þú hafir verið þar og skemmt þér, þó hægri höndina vantaði.

Kær kveðja elsku ástin mín. Gleðilegt sumar

pinn

Geiri

P.S.

Bestu kveðjur til Eggerts og Dídi.

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 3/5 1925

Elsku besta Fríde míni!

I gær var ég svo hamingjusamur að fá póst að heiman og meðal þeirra 6 bréfa sem þar voru var eitt frá þér og annað frá mömmu minni. Hvort bréfið hefðir þú fyrri lesið hefði eins verið ástatt hjá þér og var hjá mér? Ég var í engum efa, því þú ert mér dýrmætust allra og svo var svo ógurlega langt síðan ég hafði fengið bréf frá þér - hugsaðu þér 20 dagar, rétt reiknað, því ég tel dagana þegar ég á von á bréfi - og var því hálfpartinn farinn að hugsa að þú værir víst alveg búin að gleyma mér. En mér til mikillar gleði reyndist sá grunur alveg ástæðulaus og þú söm við þig og mig líka. Ég þakka þér fyrir bréfið eins vel og hægt er að gera í fjarlægð og sendi þér ótal kossa, en geymi samt aðalþakkirnar þar til að ég kem heim til þín. Þú spryrð mig hvort ég sé ekki fullviss um að við verðum eins góðir vinir þegar ég kem aftur heim eins og þegar ég fór.

I gær var ég á "Dramatiska Theatern" og hljóðaði ein "repliken" svona: "Hin hreina og ódauðlega ást fágast og skyrist þegar elskendurnir fjarlægjast hvort öðru, en yfirborðssáttin dofnar og gleymist". Mér finnst svo mikill sannleikur í þessum orðum og náðu þau svo föstum tökum á mér, því fjarlægðin okkar á milli og tíminn hefur sannað mér sannleika þeirra. Hversu heitt og innilega sem ég elskaði þig áður en ég fór finnsta mér nú, eftir að ég kynntist þér betur, ennþá hjartfölgarni, að án þín væri lifið ekki þess virði að það væri lifað. En með þig sér við hlið, í lífsbaráttunni, verða erfidóleikarnir svo auðveldlega yfirunnir að skemmtun ein er að vinna bug á þeim. Ég veit að við verðum svo samhuga að leita gæfunnar og við skiljum svo vel hvort annað að ekkert getur hindrað það að við finnum hana.

Ég hef aldrei verið sérstaklega mikill föðurlandsvinur, en nú hefur það breyst svo afskaplega eftir það að ég fann hve dýrmætan þátt úr lífi mínu það geymir.

Þú verður að fyrirgefa, elsku vinan míni, þótt bréfið verði í brotum og þráðurinn, ef nokkur er, slitinn við og við, vegna þess að hér í herberginu er dynjandi músik og ekki gott að loka eyrum sínum fyrir henni, það eru uppáhaldslögin míin hér, sem verið er að spila "Sommerlied" og "Sonntagsstimmen" eftir Berger. Er það í heftinu sem ég sendi þér? Finnst þér þau ekki "stämmningsfull" - spilaðu þau bara einu sinni enn. Já, Lóa er að spila, náttúrlega mér og sér til ánægju, en þrátt fyrir allt er mér reyndar engin ánægja gerð með því, þar sem ég vil hafa næði og er ég því margbúinn að segja henni að skammast sín og hætta, en hún skytur bara við því skollaeyrunum og segir að geti andinn ekki komið yfir mig núna á meðan ég hlusti á snilling, þá sé ég ekki neitt "musikgeni".

Í dag hef ég verið úti að skemmta mér ásamt 13 ára gamalli dóttur Lóu, var ég búinn að lofa henni að fara með henni í Tivoli fyrir löngu og komst ég loksns ekki undan því. Hafði hún ógurlega gaman af túrnum; dró það heldur ekki úr skemmtuninni að hún var í nýtri kápu og með skinnhatt. Já þar var ekki neitt kotungsyfirlit á okkur þegar við marseruðum um höfuðstaðinn. Þú hefðir haft gaman af að sjá okkur.

Á sunnudaginn kemur ætlum við, Lóa og Ivar til Uppsala. Hefur okkur verið boðið þangað of docent við skólann sem ferðast hefur á Íslandi og var yfir sig hrifinn af því. Hygg ég mjög gott til þeirrar ferðar, vegna þess að bæði er fólkioð sem ég verð með mjög skemmtilegt og ferðalagið til Uppsala yfir "Mälaren" tilkomumikið, auk þess er skemmtilegt að sjá hinn gamla háskólabæ sem maður hefur heyrt svo mikið um.

Ivar mágur minn ætlar í leiðinni að halda einn fyrirlestur við háskólann um Ísland. Er hann stöðugt meðan á þinginu stendur á fyrirlestrarferðum alla daga sem hann hefur frí frá þingstörfunum. Hefur hann aðeins verið 2 sunnudaga heima síðan ég kom hingað; hefur bæði verið utanlands og innan, var hann á páskunum á kongressi í "Riga" í Estlandi. Er Ivar framúrskarandi skemmtilegur og duglegur maður og á án efa eftir að komast í stjórnina, fyr eða síðar.

Gaman er að sjá hvað hjónin geta verið skotin hvort í öðru, enda þótt að þau séu búin að vera gift í 14 ár; hef ég nefnilega hingað til haldið að þegar samlíf hjóna væri orðið þetta gamalt hlyti það að líkjast meira góðum kunningsskap en hveitibrauðsdögum, en ég hef nú komist að annarri skoðun.

Elsku besta Frída míni.

Mundu eftir því að hversu svo mikil gleði sem það hefur verið hér í Svíþjóð að fá bréf frá þér þá verður það framvegis, þegar til Englands kemur mér ennþá meiri ánægja; hér hafa allir sem ég hef kynnt barist um að gera mér dvölinu sem skemmtilegasta og

verður því áreiðanlega mikil breyting þegar til heimsborgarinnar kemur og maður er öllum ókunnugur, sérstaklega fyrst, áður en maður fer að kynnast. Mundu því eftir því vina míni, að engan stærri greiða getur þú gert mér en að skrifa svo oft sem þú hefur tækifæri og jafnvel oftar.

Þegar til London kemur og ég er búinn að fá fastan bústað mun ég senda þér eða Eggert bróður þinum adressu mína með símanum; og ættir þú að koma henni heim til míni, annaðhvort gegnum Helgu eða Stefán Jóhann.

Skilaðu kveðju til Eggerts og Dídi og afsakaðu erfiðið sem ég skapa honum. Heilsaðu Helgu frænku.

Heil og sæl, með von um hamingju okkar tveggja.

Pinn einl.

Geiri

Afsakaðu, ég átti ekki nema hálfra örku í eigu minni.

Sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Stockholm 11/5 1925

Elsku besta Fríða míni!

Ekki skaltu verða undrandi, elsku vinan míni, þótt bréf þetta, ef því nafni mætti nefna það, verði stutt, skrifaði þér nefnilega mjög nýlega, en mundi eftir því þegar ég var búinn á kontónum, að á fimmtdaginn fer "Merkúr" heim og eru því síðustu forvöð að koma bréfi heim með honum. Tók ég mig því til og hripaði niður þessar línum, eingöngu til þess að láta þig vita að ég hef hugann hjá þér og vil ef hægt er gleðja þig af mínum litla mætti.

Nú eru 10 dagar síðan ég hef fengið bréf frá þér en það er auðvitað á leiðinni með "Merkúr". Ég er svo ógurlega bráðlátur og heimtufrekur við þig, elsku vinan míni, þú sem hefur allan þann tíma, sem ég hef verið hér, staðið mikið betur við loforð þín en ég á skilið; en mér er ómögulegt annað, því ég hef hugann svo mikið heima hjá þér og hef því svo mikla löngun og óumræðilega gleði að heyra að hið sama er hjá þér, þeir "póstar" í bréfum þínum þar sem þú minnist á ást þína og okkar beggja eru alveg "uppliesnir" og kann ég þá orðið alveg utanbókar, hef ég verið svo einkennilega fljótur að læra þá, mér til hálfgerðra leiðinda vegna þess að ánægjan er mikið meiri að sjá það "documenterað". Hvert einasta bréf þitt hefur stöðugt, en þó alltaf á ný, sannfært mig um það að þú ert mér dýrmætari en nokkuð annað og án þín get ég ekki lifað, því að ég elsku þig meira en sjálfan mig.

Ég hef frestað því þar til um mánaðarmótin maí/júní að leggja af stað héðan, eingöngu fyrir beiðni Lóu og Ivars. Ætlar hann þá að verða samferða yfir til Oslo,

því hann verður þar á skandinaviskum socialdemokratískum kongressi; gerir Lóa ráð fyrir að fara með honum. Hef ég dregist á það, því skolli er gaman að ferðast með þeim og ekki er ólíklegt að nokkuð langt verði þar til ég heimsæki þau aftur og fái því tækifæri til þess að skemmta mér með þeim. Ja, það er nú reyndar spurning hvort það verður svo langt, því líklega heimsækjum við þau á okkar "forestående" brúðkaupsferð. Hvernig líst þér á það? Heldurðu að hamingjan verði ekki með okkur? Ekki mun ég verða nema 1-2 daga í Oslo, komist ég hjá því. Þaðan mun ég halda yfir til London annaðhvort flugleiðis eða sjóleiðina. Ganga nú fastar flugleiðir milli Oslo og London og langar mig afskaplega að prófa þær; hinsvegar tel ég það mjög ólíklegt, svo þú skalt bara vera óhrædd, vegna þess að það er mjög dýrt (650 no.kr.).

Ég hef frestað því að fara til Frakklands þar til í haust, áður en ég legg af stað heim, vegna þess að fengnum upplýsingum þaðan, er það sem ég ætla að gera þar ennþá ekki tímabært, en verður vafalaust í haust.

Heyrðu mér, hefur þú nokkuð orðið vör við það frá Theodórs hlið að búið væri að segja þeim félögunum upp húsnæðinu og sé svo, hvað sagði hann? Stefán Jóhann átti nefnilega að gera það fyrir hönd mömmu, en hefur ekkert minnst á það í bréfum sínum, en að hann hafi gleymt því á ég bágð með að trúa.

Stefán er afskaplega lukkulegur, bæði með ráðahag sinn og félagsskap okkar (það er að segja Stefáns, hitt hefur hann ekki minnst á) segir hann mér að undirbúningurinn gangi ágætlega, sé hann búinn að fá mörg hæstaréttarmál og mikið af innheimtum og yfirhöfuð líti ágætlega út með að starfið muni heppnast. Er ég mjög ánægður með það og vænti yfirhöfuð alls hins besta af framtíðinni, því það er svo ánægjulega hressandi að mega starfa sjálfstætt og vera sinn eigin herra; það útaf fyrir sig finnst mér alveg ómetanlegt. En þó fyrst og fremst að vita af þér viðbúinni að standa við mína hlið, hvað svo sem fyrir kynni að koma. Ertu ekki það? Annars er ég alveg óhræddur, vegna þess að við erum báðir svo einhuga með starfsemi, reglusemi og áhuga.

Hvernig fór með ráðagerðina um siglingu mömmu þinnar. Varð nokkuð af því að hún færi utan? Haltu þér við efnið og mundu eftir því að ekkert getur haft eins góð áhrif á hana, eins og að fljúga um stund úr hreiðri sínu.

Þú minntist á það í bréfi (sem eins og áður er getið er orðið nokkuð gamalt) þínu að þú sért að lesa Kristínu Lavrandsdóttur (eftir) Sigrid Undset og sért mjög hrifin af henni. Það er mjög vel skrifuð og skemmtileg bók. En til þess að missa ekki það alit sem þú hefur á Undset skal ég vara þig við að lesa "En främmande"

novel og "Jenny" roman eftir hana. Hef ég nýlega lesið þessar bækur og varð alveg undrandi. Gerir hún yfir höfuð kvenpersónurnar svo ómóralskar, tilfinningasjlóar, viljalausar, erotískar og útrýmir allri andlegri ást hjá þeim, svo að undrum sætir. Verð ég að segja að mamma þín fer ekki með svo rangt mál, þegar hún gengur á snið við þennan höfund, en að hún banni þér að lesa Undset nær ekki nokkurri átt.

Fyrirgefðu slúðrið. Skilaðu kveðju minni til Helgu frænku og beiddu hana að senda mér línu, svona við tækifæri, enda þótt hún sé eftir því sem hún sjálf segir "ógurlega upptekin". Segðu henni að bráðlega muni ég skrifa henni.

Heilsaðu Eggert og Dídi.

Heil og sael elsku besta Fríða mína, með von um hamingju og gleðiríka framtíð.

Pinn

Geiri

P.S.

Þú verður að fyrirgefa blyantinn. Ég er hér hjá kunningja mínum, sem hvorki á pennu né blek, ekkert nema blyant og ritivél, sem lika að lokum verður notuð. Ég gleymdi pennanum mínum heima og ekki er tími til þess að sækja hann, því bréfið verður að komast með toginu sem fer kl. 6½ ef það á að komast til þín með því skipi sem ráðgert var. Ég hélt að þú frekar vildir það svona, heldur en ekkert bréf, eða var ekki svo?

Pinn besti

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem
Stockholm 25/5 1925

Elsku Fríða mína!

Aðeins stutt kveðja í síðasta sinn frá Stockholm með þakkir fyrir þitt ágæta bréf sem ég þó svo lengi hef látið dragast að svara.

Héðan geri ég ráð fyrir að fara á föstudaginn og er því í mörgu að snúast, bæði með það að reyna að krækja sér í sambönd hér og svo að kveðja þá mörgu og góðu kunningja, sem ég hef kynnt hér, enda þótt viðstaðan hafi ekki verið svo æði läng. Er ég svo margfaldlega upptekinn hvert einasta kvöld þar til ég fer, að tíminn reynist naumur að setjast niður og skrifa bréf; en aldrei verð ég svo aðþrengdur að ég ekki hafi tíma til þess að skrifa þér því mína er áreiðanlega meiri ánægja að skrifa þau, en þér að lesa það skrifað.

Ég fór til Uppsala á sunnudaginn annan himn var eins og ég sagði þér að ég hefði í hyggju. Þangað var afar skemmtilegt að koma. Vildi svo heppilega til að daginn sem ég var þar, var vorhátið stúdentanna þar

og allskonar skemmtanir á boðstólum. Var mér sem eina íslenska stúdentinum tekið tveim höndum af þeim sem stóðu fyrir hátiðahöldunum, því þar voru stúdentar representeraðir frá öllum Norðurlöndum og tók ég að mér að representera Ísland. Ósagt skal ég láta hvernig mér fór það úr hendi, en vel skemmti ég mér og "nóg öl var á könnunni", var alveg eins og komið væri í hóp íslenskra stúdenta, nema hvað sánsku stúdentarnir voru ekki nærrí eins drykkfelldir. Var afskaplega skemmtilegt að heyra söng "Uppsalastúdentakórsins" sem er 200 manns og er þekktur um allt landið. Einnig sungu tveir stúdentar alveg framúrskarandi vel "Gluntarne", var svo mikið líf, fjör og leikur með söngnum að maður hafði efnið alveg lifandi fyrir sér þó ekki heyrði maður orðin. Undrandi varð ég að sjá hversu mikið var af stúdentum og stúdentskum. Í Uppsölum eru 2600 studerandi stúdetnar og þenna þag voru þar allt að 1000 stúdentar annars staðar frá Svíþjóð og útlöndum. Bærinn sjálfur er mjög einkennilegur, gamaldags og fornþálegur enda líka leggja uppsalabúar stolt sitt í það að halda honum í gamla horfinu og hefur það tekist ágætlega.

Lóa systir míni þakkar þér mjög vel fyrir kveðjuna og á ég að bera þér kveðju hennar. Þú skalt ekki taka mark á því þó að Lóa hafi hafið mig til skyjanna í bréfinu til þín, því það gerir hún eingöngu til að þóknast þér og mér. Eins og hún segir vorum við ágætis vinir enda þótt að oft séum við á andstæðri skoðun og bæði stíf. Er hún afar lukkuleg núna; hefur hún keypt indælis villu fyrir utan bæinn á gullfallegrum stað og er flutt þangað; þykist hún nú hafa himin höndum tekið.

Ég varð mjög ánægður fyrir Stefáns hönd þegar ég heyrði það að Helga frænka hefði trúðað þér fyrir því að þau væru trúlofuð, því hann er svo afskaplega hrifinn af henni. Ástæðan til þess að ég stóð í þeirri meiningu, sem ég skrifaði þér, var það hvernig H. talaði um S. Fannst mér það svo léttlyndislegt og meiningarlaust. En gott og vel, það var misskilningur, því þau eiga svo ágætlega saman, enda þótt að þau séu meira en litið ólik, en það fer oft best að svo sé.

Elsku besta Fríða mína mikið lifandis ósköp sakna ég þín stöðugt og hversu svo ánægjuleg sem dvöl mína hér hefur verið, hve fullkomin hún hefði verið hefðir þú getað verið með mér. Afskaplega hefur mig oft langað til þess að þú hefðir getað orðið aðnjótandi, ásamt mér, alls þess sem ég hef heyrт og séð, bæði af músík og leiklist hér af því ég veit hvað þú ert interesseruð. Ég get svo sannarlega tekið undir með þér þegar þú segir, "að alltaf þegar þú sjáir eithvað fallegt þá óskir þú að ég væri kominn til þess að taka þátt i því með þér." Ekki færð þú skilið hvað mig er farið að langa heim til þín, enda þótt mér í alla staði leiðist ekki, en

ég þrái að vera með þér. Tilfinningabönd okkar eru óslitanleg, ; tækist það að yfirlígt þann ómögulegileika, sæi ég aldrei hamingjuna framar.

Heil og sæl elsku litla Fríða mína.

Þinn

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Helsingborg 31/5 1925

Besta Fríða mína!

Komdu blessuð og sæl á ný; ég verð að segja svo vegna þess að það er svo stutt síðan ég skrifaði þér. En þar sem tækifæri gefst núna, vil ég ekki láta það fara ónotað úr höndunum á mér, því ekki er óliklegt að það dragist nokkuð til næsta bréfs, sem ég þó skal reyna að láta verða sem styrt.

Eins og þú séð ót staðsetningu bréfsins er ég núna í Helsingborg; er ég hjá systur minni, Guðrúnu, sem er gift hér á staðnum. Allar áætlunarínar mínar um að verða samferða Lóu og Ivari til Noregs breyttust, vegna þess að Ríkisdeginum lauk ekki fyrir hvítasunnuna og Ivar gat ekki, sem ríkisdaysmaður, farið frá Stockholm. Hættu þau því við ferðina, eða skutu henni á frest. En ég sem ætlaði til Noregs lagði svolitinn krók á hala minn og brá mér hingað til þess að vera hjá systur minni yfir hvítasunnuna. Var það ekki alveg af ástæðulausu því að hún var alveg snarvitlaus að fá mig, var búin að margskrifa mér og senda manninn sinn, sem einnig er ríkisdaysmaður, til mína með framúrskarandi kostaboð, bara ef ég vildi koma og vera í nokkra daga. Hugsaði ég sem svo að gæti ég gert henni ánægju með því að koma og þar sem ekki eru svo margir sem áfjáðir eru að hafa mig hjá sér, væri rétt að slá til og fara, þar sem líka ómögulegt var að fá skipsferð yfir til Englands hátiðsidagana. Ætla ég að vera hér til annars í hvítasunnuna, því þann 3. eða 4. fæ ég skipsferð frá Oslo til Newcastle. Hér er ágætt að vera, býr systir mína fyrir utan bæinn, í indælli villu, með gullfallegrum "trædgård" í kring. Hafa þau það ágætt og eiga fjögur skemmtileg börn. Samt sem áður þótti mér skemmtilegra að búa hjá Lóu, enda þótt hún sé ekki eins vel efnun búin, hún er svo glöð og fjörug og sérstaklega "intelligent", er maður þar svo frjáls og sjálfstæður og laus við allt "aristokratiskt" skuespil sem hér vill ekki svo lítið bera á. Frá Lóu átti ég að skila ágætis kveðju. Allan þann tíma sem ég hef verið hér hef ég verið skolli slæmur af hósta og kvefi og er ekki orðinn góður ennþá - en það lagast - ofkældist ég í svefnvagninum á járnbrautinni hingað.

Ég þakka þér ástsamlega fyrir þitt ágæta bréf, sem mér barst frá þér daginn sem ég fór frá Stockholm; alger óþarfi að afsaka það þótt að nokkuð langur tími hafi dregist frá því að þú skrifaðir mér síðast, því ég veit

að þú hefur haft fulla ástæðu til þess og að þú skrifar mér alltaf þegar þú hefur tækifæri, sem ég þó vona að framvegis verði mjög tið. Glaður var ég þegar þú skrifaðir mér að mamma þín væri staðráðin að sigla, bæði vegna þess að hún hefur svo gott af því sjálf og svo verða tækifærin þér svo óteljandi að senda mér línu, elsku besta ástin mína og ekkert er mér meiri gleði en að lesa skrif og hugsanir þínar.

Í Helsingborg. F.v.: AG, Else-Marie Vennerström, Asta og Arne Bergström, Guðrún og Karl Bergström.

Það á sannarlega ekki að dragast hjá Stefáni og Helgu að gifta sig, þar sem hún ætlar að fara að læra að búa til mat í haust, því þegar svo er komið má á hverri stund búast við öllu. Hélt ég að það gæti dregist svolitið þeirra beggja vegna; Helga má nefnilega til með að fá sig áður fullkomlega hrausta eftir sin fyrri veikindi, því endaþótt að hún sé orðin sæmilega hraust, með þeirri meðferð sem hún hefur núna, þá getur sjúkdómurinn á ný blossað upp fari hún t.d. að eiga börn, sem svo oft er afleiðing giftingar; og Stefán má ekki að því er mér finnst treysta svo á arð frá "forretningu" okkar á fyrsta ári og hættulegt er að ofspygja frjóanga hennar. Ef það er meining þeirra að gifta sig í veturnar er það álit mitt að þau hlaupi rasandi að ráði sínu eins og börnum særmir, en ekki fullorðnu folki. Vitanlega er S. orðinn nokkuð roskinn¹ og afar ólmur að gifta sig, en hann má samt ekki, fyrir það fórnar ef til vill hamingju bæði sinni og H. Hinsvegar er mér þetta, að mestu leyti óviðkomandi og rétt er að láta það afskiptalaust, en minnast mun ég samt á það við þau í bróðerni þegar ég er kominn heim.

Í dag var ég og systir mína stödd niður við hafnarinnsiglinguna hér í Helsingborg, sátum við og drukkum kaffi; hvað heldurðu að ég hafi séð? Jú Gullfoss á leið heim til Íslands. Mikið lifandis ósköp sendi ég margar kveðjur heim með honum, endaþótt ekkert bréf ættirðu þar; ég hafði ekki hugmynd um að hann ætti að fara heim á þessum tíma. Erfitt munt þú eiga að gera þér hugarlund um hversu gaman ég hef af því að dvelja hér við sjávarströndina; ég var orðinn svo þyrstur að sjá regluglekt haf, að ég fylltist hrifningu þegar ég horfi út yfir það; systir mína er svo undrandi

¹ Hann var þritugur.

að ég skuli alltaf vilja fara til strandarinnar þegar við fórum út.

Ég get trúað því að Hermann¹ hafi haft frá mörgu að segja eftir uppskurðinn, þar sem hann lét ekki svæfa sig og hafi gortað að hugrekki sínu og hreysti. Ef þú hittir hann þá skilaðu kveðju og segðu honum að aldrei hafi ég trúað því um hann að hann þyrði ekki að láta svæfa sig sökum hræðslu um að vakna ekki aftur og að mér finnist hann líkjast of mikið "hysteriskum" kerlingum til þess að ég geti orðið hrifinn.

Oslo, 3. júní 1925.

Elsku besta Fríða míni, ekki varð af því að ég sendi þér bréf frá Helsingborg, því að ég hafði aldrei tækifæri til þess að ljúka við það, en nú ætla ég að gera það. Ferðin gekk ágætlega, það eina sem að mér var hvað þreyttur ég var af því að sitja í járnbraut í 13 tíma. Hafði ég nóg að lesa og er leiðin sem farin er mjög falleg svo það stytti svolitið tímann. En gott var að koma á hótelíð þar sem ég bý, því þar lá fyrir bréf frá þér, elsku yndislega stúlkani míni, sem var svo elskulegt eins og öll þín bréf. En ekki var það svo litlar krókaleiðir sem það var búið að fara. Fyrst hafði það verið sent til gamla bústaðar míns Essingen, síðan til nýja bústaðar Lóu, sem ég áður hef minnst á við þig og að lokum hafði Lóa sent það hingað á eftir mér. Guði sé lof að það komst til skila því það var mér til svo mikillar gleði; þú biður mig að brenna því, en hversu svo mikið sem mér væri lofað til þess gerði ég það ekki því það er svo indælt; ég geymi það þangað til þú ert komin í fang mitt aftur, sem minningu um þá einu veru sem hvenær sem er ég væri fús á að fórnalífi mínu fyrir.

EKKI SKALT ÞÚ ÓTTAST AÐ ÉG FARI AÐ FLJÚGA Í LOFTINU TIL Engl. því ekki ætla ég að gera mig gjaldþrota til þess að komast hátt? því sú ferð er ógurlega dýr. Enn ekki fæ ég því neitað að gaman væri það. Ég fer héðan á morgun til Newcastle, þaðan ætla ég fyrir það fyrsta til London til þess að sjá Wembleysýninguna, en óvist er að ég verði í London í sumar. Mér "kúgar" við því, yfir sumarið að vera í stórborginni, vildi ég mikið frekar vera í einhverjum smábæ þar sem víst er að engan íslending væri að hitta. Sumarmánuðirnir eru svo afskaplega þreytandi í stórbæjum. Nú vill svo til að hjón sem ein systir míni þekkir hafa boðið mér að útvega sér "boarding place" í Fleetwood. Er það fámennum staður og rólegur (30.000) með besta baðstað Englands í nágrenninu. Geri ég frekar ráð fyrir því að þiggja tilboðið, því hjón þessi hafa óskað eftir því að ég komi og lofað að gera mér tímann sem arðvænlegastan með kennslu og konversation. Legg ég aðaláhersluna á að læra málið og get um leið

stúderað mitt fag þegar ég er búinn að fá bækur þær sem ég ætla að kaupa í Englandi. Getur þú því framvegis sent bréf míni til: 127 Swel Street, Fleetwood, England.

Færi þannig að ég búi ekki þar verða bréfin mér send og mun ég þá senda þér adressu mína.

Þú segir mér að Ásta Tomm ætli að gifta sig eða sé gift. Hver er maður hennar? Þú minnist ekki á það ein og ég hafi átt að vitað það; dettur mér hálfpartinn í hug að það sé einhver strákur sonur Flygenrings í Hafnarfirði, því þau voru svo mikið saman, en auðvitað er ómógulegt að giska á það þegar gamla Ásta bekkjarsystir míni á í hlut. Þú mátt ekki móðgast af þessu þar sem hún er náfrænka þín, eða er ekki svo?

Ég legg inn í bréfið mynd sem þú átt að geyma fyrir mig af Guðrúnu systur minni og syni hennar, sem ég hélt svo mikið upp á meðan ég var þar. Er hún tekin í garðinum við villu hennar.

Ég skrifa þér strax við tækifæri.

Heil og sæl. Þinn einlægur og avarandi

Geiri

P.S.

Skilaðu kveðju til Eggerts og Díði. Einnig til Helgu frænku, þótt ég sé hálf reiður við hana, sökum "doppelspils"³ hennar, sem ég komst að hjá Guðrúnu systur minni.

Þinn til eilífðar

Sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Ódagss.

Elsku besta ástin míni!

Pá er ég kominn til Stóra-Bretlands eftir mjög skemmtilegt ferðalag; kom ég hingað á manudaginn var, en hef ekki haft tíma til að skrifa fyrr en núna sökum annrikis við að koma mér niður hér. Fór ég á afarstóru skipi frá Oslo og var aðeins 1½ dag á leiðinni til Newcastle; fengum ágætisveður. Ekki var ég alveg músiklaus á hafinu því telegraphinn var stöðugt í gangi; heyrðum við meðal annars Orpheus og Rigoletto frá óperunni í London. Hefði ég verið ánægður að ferðast miklu lengra með slíku skipi. Síðan gekk ferðin ágætlega með járnbrautinni nema hvað svolitið kom fyrir sem tafði

² Ásta Tómasdóttir og Friede voru systkinabörn. Hún átti Sigurð Flygering verkfæðing Reykjavíkurhafnar.

³ Orðið dobbelpil komst síðar inn í kvæði Gústavs Jónassonar um Ásgeir: "Þar sem aldan allan daginn..." Hvort samband er á milli er óvitað, en líklegt að orðið hafi kvisast.

¹ Jónasson, síðar forsætiráðherra, þá fulltrúi hjá bæjafógeta.

ferðalag mitt. Ég má til með að segja þér það því að þú ert svolitið viðriðin því. Svo er mál með vexti að þegar ég ferðast stað frá stað, eins og svo oft kemur fyrir núna, hef ég alltaf öll bréf þín og myndina af þér í skjalamöppu, sem ég helst aldrei skil við mig, af hvaða ástæðu sem ég geri það skalt þú með þínu hugmyndaflugi finna út. Ég hafði með mér allmikinn farangur og þurfti því að líta eftir, að þegar ég átti að skipta um braut, að hann væri tekinn og settur inn í rétta braut. Svo þegar ég kom til Manchester stekk ég strax þegar brautin er stoppuð af henni til þess að sýsla um farangur minn og þegar því er lokið tek ég eftir því að mappan er hvergi, hef ég þá gleymt henni í brautinni sem ég kom með. Fór ég þangað sem hún er, en finn eigi, spryr ég járnbrautarþjón að henni en hann vissi ekkert. Fæ ég síðan að vita að til sé á stöðinni staður fyrir fundna muni: æði ég þangað, spryr eftir möppunni og hafa þjónarnir fundið hana, guði sé lof. Varð ég síðan að sanna eignarrétt minn á henni og var það ekki svo erfitt eins og þú færð skilið og var mér hún þá afhent. Þú getur tæplega trúðað því hve glaður ég varð, að finna þig á ný, fannst mér eins og heimurinn væri í --- mínum. En ekki voru allir erfiðleikar yfirunnir með þessu; þegar ég kem á harðaspætti og ætlaði að stíga inn í train þá sem ég átti að taka á ný er hún farin - sé ég aðeins í halarófuna þar sem hún rennur svo stríðnislega burt; þurfti ég að bíða í 10 tíma eftir nýrri lest en var ég svo glaður að hafa fundið möppuna að biðin var mér ánægjuleg. Mér finnst allt það sem minnir mig á þig, meðan ég fæ ekki að njóta nærveru þinnar, svo afskaplega dýrmætt að ekkert getur bætt það upp og ekkert of erfitt til þess að varðveita það. Elsku besta Fríðu míni, það vildi ég óska að ég gæti stöðugt verið þér eins mikils virði og þú ert og verður mér; án þín væri gull og önnur heimsins auðæfi mér hefndargjöf.

Hér í Fleetwood, sem er siglingabær á vesturströnd Englands, skammt frá $\frac{1}{2}$ tíma sporvagnskeyrla frá Blackpool aðal sumarskemmtistað Englands, er mjög ánægjulegt að vera hér, því bærinn er mátulega stór og fólkidjúr við felldið. Ég bý ekki hjá kunningjafólkí mágs míns eins og ég gerði ráð fyrir í síðasta bréfi, nei ég bý í villu niður við ströndina hjá stórríkri, gamalli en geðslegri ekku; er eini gallinn við hana, já ef galla skyldi kalla undir þessum kringumstæðum, að hún er afskaplega mælsk og á ómögulegt með að þegja eitt augnablik; tel ég það frekar hollt, því alltaf verð ég að vera að tala við hana og á því læri ég að tala ensku. Á hún stórt bíó í bænum og stjórnar því sjálf, er ég boðinn þangað hvenær sem ég hef tíma og vill hún yfirleitt allt gera fyrir mig. Þú skalt senda bréf til mínu á sama stað og (ég) sagði þér í síðasta bréfi, því þangað kem ég mjög oft; er það ágætis heimili; gömul og æruverðug, greind og menntuð kona, en

hrútleiðinlegur karl, sem sífellt malar. Hef ég kynnst hér ágætis fólk, mjög gestrisnu svo ekki vantar tækifærið til þess að æfa sig í málínu. Var ég miklu betri en ég gerði ráð fyrir; get ég auðveldlega fylgst með viðræðum; að lokum býst ég (vð að) verða mjög sæmilegur. Geri ég ráð fyrir að fá ágæt tækifæri til að kynna mér það sem (ég) hafði í hyggj, sem er skipamiðlun, því skipamiðlari hér í bænum hefur boðið mér að gefa mér tækifæri til þess að kynnast því á skrifstofu sinni. Studera ég það nú fyrst, en fæ síðan praktíska æfingu síðarmeir.

Hversu vel sem mér líður hlakka ég afskaplega til þess að koma heim til þín aftur, elsku ástin míni; sem betur fer styttist fjarverutími minn og vona ég og er fullviss um að þegar ég kem heim verðum við þeir bestu vinir sem í heiminum finnast.

Þú ættir að senda mér ferðaátlanir skipanna, dönsku og ísl., svo ég vissi hvernær best væri að skrifa og svo síðarmeir hvaða ferð væri mér þægilegust heim, komi ég ekki með trawlara. Ætli ég verði ekki að lokum samferða mömmu þinni heim og ég fái þá tækifæri til þess að láta ljós mitt skína? Elsku Fríðu míni, sendu mér línu sem fyrst. Líði þér eins og ég best fæ óskað. Guð varðveiti ástina mína.

Pinn

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Fleetwood 22/6 1925

A ðeins stutt kveðja til þess að láta þig vita að ég stöðugt hugsa um þig. Ég þakka mjög vel fyrir bréf þitt sem mér var sent frá Stockholm og barst fyrst í mínar hendur í fyrradag. Er það dagsett 21. maí. Hefur því seinkað nokkuð mikið af einhverjum ástæðum þar sem það er mánaðargamalt og fékk ég bréf frá ðér þegar ég var í Oslo sem dagsett var 21. og 23. maí. Skildi ég fyrst nú eftir að hafa lesið seinna bréfið hvað þú meintir með því þegar þú baðst mig í bréfinu dags. 21. og 23. maí að brenna bréfum sem þú sendir af stað "í dag", þ.e.a.s. 21. maí; ég gat nefnilega ekki skilið að þú værir svo yndislega góð að senda mér kveðju með eins dags millibili. Það sést á því bréfi að öll ófl stuðla að því að gera þér bréfaskriftirnar til mínu sem erfiðastar, en því meiri gleði er það fyrir mig að sjá þig brjóta þau á bak aftur; ætla ég því að þverskallast við beiðni þinni og eiga þetta bréf til sannindamerkis. Það er alger óparfi, elsku Fríðu míni, að vera að ergja þig út af því þó að þú hafir látið, fyrir löngu síðan, dragast að skrifa mér; því þó ég hafi greinilega fundið til þess, meðan á því stóð þá er sá tími löngu liðinn og öll þín bréf, komin og ókomin, bæta það upp. Ég veit líka að annriki hefur hindrað.

Elsku besta Fríða míín, afskaplega gleður það mig mikið að þú berð stöðugt fullt traust til míín, að lífið er þér nú dýrmætar en nokkru sinni áður og að þér finnst að þú elskir mig meira en nokkurn annan og að þú sért fullviss um að svo muni verða til eilifðar. Oft er nauðsynlegt að vera ákveðinn, en aldrei sem nú, þegar um stöðuga samveru bæði í gleði og sorg er að ræða. Þó ég sé eicingjarn og ég elski þig meira en ég nokkurn tíma áður hafi elskáð nokkra veru og viti það að aldrei verði þessi ást míín uppurin, hvað svo sem kæmi fyrir og fjarlægur þér, gæti ég ekki orðið hamingjusamur, þá elská ég þig alltof mikið til þess að þú færir að giftast mér, ef til vill án þess að þykja nægilega vænt um mig, því það er mér ekki nægilegt að ég verði hamingjusamur, þú verður að vera það fullkomlega líka. Hamingja míín og líf er að gera þig hamingjusama og geti ég það ekki er til einskis unnið. En að eiga fullvissu þína og hjartans sannfæringu mína um að hamingja okkar sé í því folgin að við fáum að njótast, er mér dýrmætar en nokkuð annað í lífi mínu, hjarta sálar minnar. Guð gefi að við sameiginlega veitum því lifsmagn.

Alfheiður í Khöfn. Sítur á milli Helga frænda síns Tómassonar, geðlæknis og Kristínar Bjarnadóttur frá Engey.

Mamma þín er komin á stað til Danmerkur og nú vonandi búin að ná áfangastaðnum. Ég tek sannarlega undir það með þér að ferðin megi veita henni gleði og hressingu og er ég fullviss um að svo verður. Þú ert auðvitað, þótt ég sé hvergi nærri, orðin húsmóðir á heimili. Afskaplega væri ánægjulegt að vera kominn heim og fá að vera hjá þér á heimili þínu um stund. Hvernig þætti þér það og hvernig yrði mér tekið? Það er best að vera rólegur, því nú fer tíminn að styttast, aðeins eftir $2\frac{1}{2}$ mánuður. Stefán Jóhann heimtar að ég komi heim í byrjun septembermánaðar og geri ég ráð fyrir að svo verði, nema því aðeins að eitthvað sérstakt komi fyrir, því að í mörgu verður að snúast þann mánuð, þar sem við ætlum að opna skrifstofuna í byrjun októbermánaðar. Ég þrái komu þeirrar stundar þegar við fáum á ný að vera saman og þá óhindrað.

Ég má til að segja þér skemmtilegan draum sem mig dreymdi fyrir nokkru síðan vegna þess að við vorum bæði höfuðpersónurnar. Ég veit að þú tekur lítið mark á draumum, en samt sem áður ætla ég að segja þér hann. Mér fannst ég vera kominn heim og vorum við saman einhversstaðar, einsömul; leið okkur mjög vel, eins og gefur að skilja. Kom okkur saman um, að nú væri tími kominn til að segja mömmu þínni sannleikann um samband okkar. Fórum við síðan bæði heim til þín, ógurlega nervus og segjum henni ætlun okkar. Gekk það, eða var því tekið frá hennar hlið miklu betur en við höfðum búist við, samt enginn sérstakur fögnumur.

En nokkuð sagði mamma þín sem gerði mig hálf reiðan, en skemmti mér um leið, var mér það minnisstætt þegar ég vaknaði. Hvað heldurðu að það hafi verið? Jú hún segir: "ég geri ráð fyrir því að þetta geti gengið fyrir sig ef þú steinhættir að drekka." Neitaði ég harðlega að ég drykki og sagði því að þetta losforð væri auðgefið til þess að forðast frekari málarekstur, og varð síðan allt klappað og klárt. Þú getur ekki trúað því hvað draumur þessi var greinilegur og mér minnisstæður þegar ég vaknaði og stend ég í þeiri meiningu að hann eigi eftir að rætast. Hefurðu nokkra trú á því að boðskap þessum verði svona tekið?

Frá mér er allt ágætt að fréttu. Hefi kynnst mörgu ágætisfólk sem allt vill fyrir mig gera. Er ég sérstaklega mikið með fiskkaupmanni hér á staðnum, Roy Exton að nafni, ágætismanni. Hefur ham verið á Íslandi ásamt konu sinni og var þar mjög vel tekið og vill hann, þótt ég hafi ekki á neinn hátt unnið til þess, láta mig njóta gestrisni íslendinga. Á hann bifreið og tökum við okkur oft í henni smá túra út úr bænum á kvöldin. Í gær vorum við í Blackpool, aðal skemmti- og baðstað englendinga og höfðum mjög ánægjulegt kvöld.

Annars finnst mér þessi skemmtistaður "tívolilíki", hins vegar er ströndin afskaplega falleg. Það er sama hvar ég fer eða kem, alls staðar er mér tekið sem fursta, fyrstinnuna vantar bara til þess að taka þátt í móttökunum og fullkomna ánægju mína.

Ég sendi þér, sem fyrri daginn, mynd af manni sem þú eftilvill kannast við, endaþótt hún sé ólik myndinni sem þú átt. Hélt ég að þú mundir ef til vill hafa ánægju af að eignast síðustu útgáfuna af mér. Hvernig finnst þér hún? Mér finnst hún ágæt og þyki þér hún góð ætla ég að láta reducera fleiri myndir og hafa með mér heim. Hefur þú látið taka mynd af þér síðan ég fór að heiman? Þú talaðir um að það stæði til. Sé svo, sendu mér eitt eintak, elsku vinan míín, eða þó ekki sé nema amatörmynnd.

Er þetta myndin?

Hvert ætlarðu í sumarfrí? Skemmtu þér mjög vel, elsku vinan mínn, en mundu pínulitið eftir "drengnum þínum".

Þú getur hvort heldur þú vilt sent bréf til míni 127 Lord Street, Fleetwood eða 44 Phoras Street, Fleetwood.

Vonast eftir bréfi á hverri stundu, síðasta bréf þitt er frá 23. maí. Heil og sæl.

Pinn

Geiri

P.S.

Bestu kveðjur til Eggert og Dídi.

Sami

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Fleetwood 4/7 1925

Elsku allra besta Fríða mínn!

Eg þakka þér kærlega fyrir bréfin þín síðustu, sérstaklega það fyrra, sem var sent hingað frá Svíþjóð. Var það svo afskaplega líkt þér, innilegt og lýsti svo vel tilfinningum þínum gegn mér og er mér svo óumræðilega mikil gleði að sannfærast æ betur og betur um það að ég er þér mikils virði, því sjálfur hef ég átt svo erfitt með að trúá því. Ég hef sjálfur haldið að margt væri mér í ríkara mæli gefið en máttur til þess að vinna sanna ást nokkurrar konu og það sama hélt ég að hlyti að vera með þig. Því er það mér meiri gleði en ég fæ með orðum lýst að sannfærast um það sem ég hef efast um, en um leið var mér hjartkærast af öllu, að verða mætti. Elsku ástkværa vina mínn, þú ert og verður um tíma og eilifð sól sú sem lýsir og vermir meðveru mína, en hverfir þú fyrir fullt og allt sjónum mínum verð ég myrkursins einstæðingur. Engin stúlka er þér lík, þú berð höfuð og herðar yfir þær allar. Að ég geti gleymt þér er svo fjarri öllum sanni því fyrir mér er engin stúlka til nema þú. Ég vildi óska að ég væri komin til

þín til þess að segja þér allt það sem mér býr í brjósti - hjartkæra ástin mínn, ég elskar þig nærrí alltof mikið, því það er oft sem mér líður illa, að fá ekki að vera hjá þér. Væri það önnur stúlka en þú væri það jafnvel hættulega mikið, því ég held að kyn þitt poli ekki tilbeiðslu. En þér segi ég allt það sem mér býr í brjósti, elsku ástin mínn, vegna þess að ást okkar er svo hrein, frá báðum hliðum og ekkert getur haft spíllandi áhrif á hana. Þegar ég minntist á að ég elskar þig "hættulega" mikið datt mér í hug fréttir þar sem þú segir mér frá Helga Sk. og K.B.¹. Af hverju heldurðu að hún K.B. elski hann svo óstjórnlega mikið? Jú af því að henni þykir vænt um hann og svo eykst ástin við það hvað hann er "nonchalant". Heldur þú að það sé rétt?

Lifandis ósköp hef ég orðið fyrir miklum vonbrigðum nokkra undanfarna morgna við það að vakna, því mig hefur já verið að dreyma að við værum saman og það hefur verið svo yndislegt, að ekkert hefur getað jafnast á við það, nema þín ágætu bréf. Ég hugsa svo mikið um þig á daginn að hugsanasambandið slitnar ekki þó ég sofn. Dreymir þig mig aldrei?

Héðan frá mér er fátt merkilegt að fréttta, dagarnir frekar líkir, en samt sæmilega skemmtilegir. Er ég sítalandi, því allir kunningjar míni gera það að skyldu sinni að "konversera" við mig sem mest, allt í góðri meiningu, því þeir vilja láta mig fara héðan "splendid" og eins og þú getur skilið er ég hálfgerður píslarvottur mælginnar, því ég er afarlítið gefinn fyrir stöðugt hjal. Englendingar þeir sem ég hef kynnst standa fastir á þeim hroðalega misskilningi að strax og þögn verði á samræðum þá séu þeir orðnir leiðinlegir, en það er svo heimskulegt að hugsa sem svo, betra er að þegja en stöðugt að breyta "konversant" sinn með einskisnýtu hjali.

Ég sagði þér í fyrsta bréfinu mínu héðan að ég byggi hjá stórríkri skrafssamri ekkju. Er það mælkskasta og um leið frekasta kona sem ég nokkru sinni hef komist í kynni við og endaði það líka með skilnaði, mér til mikils hugarléttis. Seinna skal ég greina þér aðalálastæðuna til ósamkomulags okkar. Þý ég nú hjá annarri kerlingu sem mér líkar ágætlega við. Stendur hún í þeiri meiningu, þrátt fyrir útskýringar mínar, að ég sé afskaplega mikill maður, þar sem ég hafi efni á því að ferðast svona langt og borga vel fyrir mig og vill hún því veita mér það sem virðingu minni sær!!! Kemur okkur prýðisvel saman.

Góða besta vertu ekki áhyggjufull og láttu þér ekki leiðast þótt mamma þín sé um stund burtu að heiman. Ég get skilið að breytingin sé mikil á heimilinu þegar

¹ Hér er átt við Helga Skúlason lækni frá Odda og Köru Sigurðardóttur Briem en þau voru bæði systkinabörn við Friede en óskyld þó. Þau giftu sig í októberlok.

hún er farin og þér sem þykir svo vænt um hana. Hugsaðu þér bara hvað hún hefur mikla gleði af ferðinni og hversu glöð og hress hún verður þegar hún kemur aftur; ég er fullviss um að (hún) verður minnst 10 árum yngri bæði í útliti og í anda en þegar hún fór. Það er svo stutt þangað til hún kemur aftur að óþarfí er að láta sér leiðast og þar sem hvergi er hægt að finna ánægjulegri stundir og staði en einmitt heima á sumrin. Ég vildi óska að ég væri kominn heim til þess að njóta sumarsins með þér. Ég hlakka afskaplega til þess að koma heim og njóta lífsins, sem þú hefur gert mér svo mikils virði, með þér.

Skilaðu kveðju til Díði og Eggerts og segðu honum að þurfi hann á hesti að halda, þá skuli hann ekki vera feiminn að hringja heim að Nesi.

Mundu eftir mér í hvert sinn er þú skrifar mömmu þinni eða jafnvel oftar.

Heil og sæl, elsku Fríða mína og guð gefi að við sjáumst hraust og söm og þegar við skildum.

Drengurinn þinn

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Fleetwood 13/7 1925

Elsku allrabesta stúlkan míni!

Pað er ekki mjög langt síðan ég skrifaði þér síðast, en þar sem ég fyrir nokkrum dögum fékk svo elskulegt bréf frá þér, get ég ekki látið vera að senda þér nokkrar línum, ef það skyldi geta orðið þér til ángæju, sem örliði endurgjald fyrir þitt ágæta bréf, en sem áreiðanlega verður skammarlega auðvirðilegt eins og mér finnst öll mína bréf vera borið saman við þín ágætu bréf, sem ég aldrei fæ nágu oft lesið. Þau eru mér svo ágætis "surrogat" eins og þú kallar það, þegar ég er svo óhamingjusamur að fá ekki að vera hjá þér. Mig minnir að síðasta bréf mitt hafi verið "voðalega vont" og bið ég þig að fyrirgefa það, svo sem öll önnur, og að þú takir viljann fyrir verkið.

Í fyrradag fékk ég sendingu frá Eggert bróður þínum, eða réttara sagt þér. Bestu þakkir eigið þið fyrir hugsunarsemina og skilaðu kveðju til hans, ef ég skyldi gleyma því í lok bréfsins. Ekki veit ég ennþá hvort ég notfæri mér íslensku póstskipin þegar ég kem heim í haust því mér er sagt að ísl. trawlarnir fari innan skamms að sigla hingað og er auðvelt að fá far með þeim. Er mjög þægilegt að ferðast með þeim, svo maður tali ekki um gróðann, sem auðveldlega má notfæra sér á annan ennþá hagkvæmari og skemmtilegri hátt. Verður það því líklega útilokað að mér veitist sú ánægja að verða samskipa mömmu þinni, sem óneitanlega væri vel viðeigandi og líklega hagkvæmt fyrir okkur bæði. Geri ég ráð fyrir að fara héðan um 20. ágúst og fara þá til London og vera þar

og sjá mig um í nokkra daga og koma síðan heim fyrst í sept., auðvitað er það dálitið komið undir skipaferðum.

Afskaplegur fögnumur grípur mig þegar ég hugsa til þess að koma heim og hitta þig aftur, leiðarljós mitt gegnum allar áhyggju- og freistaingastundir. Aldrei hefur mig getað dreymt um að til væri ást svo hrein, svo rík og svo andlega síðbætandi eins og ást min, því ég var, ég fimm það nú, elsku ástin míni, hversumoralskt veiklaður ég var áður en ég eignaðist ást þina. En nú er ég svo sterkur, að ekkert getur hrifit mig nema þú; fyrir mér er kyn þitt þú og engin önnur. Ég er svo hamingjusamur að eiga þig að; oft finnst mér það ómógulega getað verið veruleiki, það er eins og sætasti draumur; breytingin er svo mikil frá því, þá er ég hélt að ég væri þér einskisvirði, því þá varst þú stöðugt sú sem hugur minn og ást stefndu að, endaþótt ég í örvinunum og leiðindum hafi leiðst til annars. Guð gefi að sá tími komi aldrei aftur, því mér leið oft illa. Þú hefur sagt mér að slíkur tími hafi einnig komið yfir þig og hafi verið, að nokkrum leyti, eins ástatt með þig og gleður það mig mjög að sannfærast um það hversu gömul og rótgróin ást okkar er. Þú segist hafa borið snúruna sem ég gaf þér síðan hún mamma þín fór, gleður það mig mjög, því það er eitt meðal annars sem kynnir mér hug þinn gagnvart mér og tengir okkur ennþá fastar saman. Vona ég, elsku vinan mínu, að þú þurfir ekki að taka hana af hönd þinni framar, frekar en ég. Heldurðu að það væri ekki hyggilegt fyrir okkur bæði að þú segðir henni kæru mömmu þinni strax eftir að hún kemur heim frá öllu um samband okkar og fyrirætlanir áður en ég kem? Mundi það sannfæra hana um það áður en ég kem, að mér fjarverandi. Hvað heldur þú. Ef þér finnst auðveldara að "brjóta hörkuna" með mér við hlið þér eða ef betra væri að láta hana kynnast mér áður skaltu fresta því. Gerðu allt það sem þér finnst hagkvæmast því ég treysti þér svo óumræðilega vel til þess að finna bestu leiðina. Annars fæ ég ekki skilið að nokkur hætta sé á ferðinni þótt mamma þín fái að heyra sannleikann, því ekki fæ ég hugsað að vilji hennar sé ekki sá sami og þinn þegar hún hefur fundið hversu einbeittur hann er. Ég efast ekki um að allt gengur ágætlega.

Ég framkvæmdi nokkuð í gær sem þú varst búin að biðja mig um að gera ekki. Ég var í Blackpool með kunningja mínum sem er afskaplega hrifinn af því að fljúga. Stakk hann upp á því að við skyldum fá okkur smá túr og gat ég ekki neitað því, þar sem mér hefur oft dottið hið sama í hug, og mig langaði til þess, enda þótt hættan sé nokkur. Elsku besta Fríða mína, ég hugsaði ekki um hversu mikils ég hefði farið á mis við hefði illa farið og flaug því; hefði ég gert það mundi ég hafa forðast það. Allt fór vel, elsku ástin míni, og er því gleymt og fyrirgefíð; er ekki svo?

Hvernig er með hana Helgu frænku, er hún reið út í mig eða hvernig er ástatt með hana? Ég hef ekki heyrt frá henni í 3-4 mánuðum, er hún svo upptekin að hún má ekki vera að því að skrifa? Skilaðu kveðju til hennar og spurðu hana hvort ekki fari að verða tíma til þess að opna "koffortið", mjög hægt og gætilega.

Nú fer fjarverutíminn að styttast, guði sé lof, og hamingjan gefi að við fáum að hittast glöð og hraust með traust hvors til annars og á lífinu.

Mér líður ágætlega, vantar ekkert nema þig.

Kær kveðja til Dídi. Minar allra bestu kveðjur áttu og þúsund kossa.

Þinn til eilífðar

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Earby 23/7 1925

Elsku Fríða mína!

Mínar allra bestu þakkir fyrir þitt ágæta bréf sem ég fékk fyrir nokkrum dögum. Ég var nýbúinn, þegar ég fékk bréf þitt, að senda þér nokkrar línum sem ég bið þig að fyrirgefa og hefur það dregist skammarlega að svar því. Öll bréfin, elsku ástin mína, hafa glatt mig afskaplega mikið, en ekkert samt sem það síðasta, það skýrir svo vel og hreinskilmislega frá tilfinningum þínunum og ekkert er mér, nú þegar skammt er þangað til ég kem heim, eins kærkomið að -- að þú ert stöðugt söm og jöfn gagnvart mér, og jafnvel elskar mig ennþá meira en þegar við skildum. Mér fannst þegar ég las bréf þitt eins og þú værir í faðmi mínum og höfuð þitt hvíldi við brjóst mitt og ég hlustaði á öll þín fögru orð og málróð, sem ég þrái svo óumræðilega að fá að heyra á ný. Þú getur tæplega trúðað því hvað mér leið vel; mér fannst svo óliklegt að þér gæti þótt svona vænt um mig, því ég á það ekki skilið. Aldrei fæ ég nægilega þakkað hamingjunni hve hamingjusamur ég er, að hafa eignast ást þína. Oft hefur mér dottið í hug hversu gæfusamur ég var þegar ég sendi þér bréfið og bað þig um að koma á fund minn og tala við mig. Þótt illa hafi mér liðið þegar ég skrifaði það, af því ég var svo vonlítill um að það bæri nokkurn árangur, þá er ég fullviss um að aldrei á æfi minni skrifa ég eins gæfuríkt og hamingjusamt bréf. Guðm minn góður hvað ég væri gleðisnauður og einskisvirði sjálfum mér hefði ég látið það vera. Ert þú ekki fullviss um það elsku Fríða mína, að bréf það hafi verið upphaf okkar beggja gæfu? Hvernig stendur á því ástin mína að þú, síðast í bréfi þínunum, verður allt í einu svo áhyggjufull og minnist á það að þér hafi oft dottið í hug að þú mundir missa mig. Finnst þér vina mína nokkur hugsanlegur möguleiki til þess?

Ef nokkuð er til sem fyrirfram er hægt að segja að sé óhugsanlegt, fái ég að ráða mínum eigin eldheitu tilfinningum, þá er það að ég nokkurn tíma geti gleymt þér, því þú ert mér dýrmætari en mitt eigið líf og án þess get ég ekki lifað. Góða besta láttu þér aldrei detta það í hug framar því það er útilokað að ég kasti á burt lífshamingju minni sem ég svo lengi hef þráð og loksns fundið. Þegar þú minnist á þetta verð ég svo áhyggjufullur og svartsýnn og finn ekki nokkurn möguleika til þess að sigra erfíðleika þá sem fyrir mér eiga að liggja, en sem við hlið þína eru svo auðveldir viðureignar. Ég get ómógulega hugsað mér hamingjusamt líf án þín. Ég verð svo hræddur þegar þú sagðir að þér hefði dottið þetta í hug og þú vildir óska að þú gætir strax talað við mig því viðvíkjandi. Hefur eitthvað komið fyrir sem veikir traust þitt til mína? Hvað getur það verið? Elsku besta skrifaðu mér sem fyrst og segðu mér ástæðuna þar sem ég er svo óhamingjusamur að vera fjarlægur þér. Að ég af einhverjum ástæðum gæti misst þig gæti ég hugsað mér ef ég leyfði slíkar hugsanir, en að ég breytist frá því sem ég var og verð gagnvart þér getur aldrei komið fyrir.

Þú spyrð mig hvort ég fari til Frakklands áður en ég kem heim, eins og ég sagði þér að fyrir gæti komið. Nei þangað fer ég ekki fyrst um sinn því það er til einskis að fengnum upplýsingum. Það verður að bíða þangað til við fórum brúðkaupsferð okkar.

Fyrir nokkrum dögum fór ég ásamt góðkunningja mínum, verksmiðjueiganda frá Earby, nálægt Manchester, til Isle of Man. Vorum við þar í two daga og skemmtum okkur ágætlega. Er eyjan framúrskarandi falleg og hefur til að bjóða allskonar hugsanlegar skemmtanir. Urðum við, verksmiðjueigandinn og ég, á ferðalagi þessu, bestu mátar og var ekki hjá því komist að ég færi með honum heim til hans og dveldi þar nokkurn tíma, og eins og þú sérð á staðsetningu bréfsins, er ég staddir hjá honum í Earby. Er það smáorp, afskaplega fallegt, mitt inn í landinu. Er ágætt að vera hér því mr. Halsted á ágætis heimili, er mjög vel efnunum búinn og á bíl, sem eins og þú skilur spillir ekki ánaðjunni. Fórum við á hverju kvöldi tveir einir "vít og breitt" um sveitina og eins og þú sérð er það afar skemmtilegt.

EKKI VEIT ÉG HVERSU LENGI ÉG VERÐ HÉRNA EN BÝST VIÐ AÐ ÞAÐ VERÐI UPPUNDIR $1\frac{1}{2}$ mánuð. Kem ég þá til Fleetwood og dvel þar 1-2 vikur og fer þá að hugsa til heimferðar. Hefi ég mjög mikla löngun til þess að fara til London til þess að sjá Wembleysýninguna og geri fastlega ráð fyrir að ég bregði mér þangað og verði í 3-4 daga; finnst mér hálfgerð skömm að hafa ekki komið þangað eftir að hafa dvalið hér í 3 mánuðum. Síðan fer ég til Hull til að skyggnast fyrir um skipaferðir

heim, það er að segja trawlaraferðir; sé þær ekki að fá þá fer ég til Leith og tek eitthvað póstskipanna heim, því heim verð ég að vera kominn fyrst í sept.

Ég var búinn að gleyma því að á dögunum sendi ég þér helstu "foxtrotta", hélt ég að þú myndir hafa gaman af þeim því margir þeirra eru ágætir.

Elsku besta Frida míni, afskaplega hlakka ég til þess að koma heim og vera hjá þér og aldrei þurfa að yfirgefa þig framar. Það er ekkert sem ég þrái heima nema þú, líf mitt og gæfa.

Guð veri með þér og gæti þin fyrir mig.

Pinn til eilífðar

Geiri

Ásgeir Guðmundsson til Friede P. Briem

Earby 3/8 1925

Elsku Frida míni!

Aðeins örstutt kveðja til þess að láta þig vita hvernig mér líður og að ég stöðugt er með hugann hjá þér. Ástarþakkir fyrir síðasta bréf þitt sem gladdi mig mjög mikið, þó stutt væri. Það er mér svo afskaplega mikið gleðiefni að þú stöðugt hugsar til míni og sendir mér kveðju þegar þú hefur tækifaeri og að heyra að þú ert stöðugt sú sama og þegar ég kvaddi þig. Nú fer að styttast þangað til ég fæ að sjá þig aftur, hamingjunni sé lof, aðeins einn langur mánuður og síðan fæ ég óhindrað að vera hjá þér. Ég veit þú átt erfitt með að hugsa þér hvernig mér er innanbrjósts, þegar ég hugsa til þess að verða svo hamingusamur að hitta þig aftur; mér finnst ég vera í fangelsi og tíminn, sem ég fæ að sjá þig aftur, lausnarstundin. Elsku ástin míni, er mér ekki óhætt að vona að ég eigi þig og að þú takir þannig á móti að ég fái að lifa og njóta allra þeirra hamingjudrauma, sem fjarveran og ástin til þín, hefur veitt mér í svo ríkum mæli? Óskiljanlegt er mér hvernig allur þessi tími síðan ég fór að heiman hefur liðið og að það skuli eingöngu vera einn, alltof langur mánuður, þangað til ég hitti þig. Veistu hvað það er, sem hefur gert mér tímann stuttan og um leið ánægjulegan? Þín ástríku bréf og minnar eldheitu hugsanir um þig og hamingjuvonor mínar. Ætti ég ekki þig og fullviss um hamingju okkar; væri lífið einskisvirði.

Elsku vina míni, ég vildi óska að þú værir eins hamingjusöm og ég er, því þá liði þér svo vel. Ef ég nokkurntíma hef átt óskir, þá er það að ég geti gert þig hamingusama. Ég get aldrei orðið ánægður nema því aðeins að þú sem ég elskar heitara en allt annað, verði einnig hamingjunnar aðnjótandi. Ekkert er mér meiri gleði en að njóta þinnar eilífu ástar og traust þíns.

Ég er ennþá staddur á heimili verksmiðjueiganda þess sem ég sagði þér frá í síðasta bréfi mínu. Gerði ég

ekki ráð fyrir að dvelja svona lengi, hálfan mánuð í upphafi, en þar sem dvölin hefur verið sérstaklega ánægjuleg og ég ég hef verið beðinn um að vera hér svona lengi, og mikið lengur, hef ég látið tilleiðast. Rétt áðan kom frúin til míni þar sem ég var að byrja á að skrifa þér og bað mig mjög vel að dvelja til laugardags svo þau hjónin gætu fylgt mér af stað, sem "week-end" en ég varð að neita því þar sem ég hef ýmislegt að gera í Fleetwood. Ég hef ferðast mjög mikið hér um slóðir, bæði í bifreið og fótgangandi. Er húsbóndi minn afskaplega mikill göngugarpur og hefur hann smitað mig. Hef ég nú fyrst komist að raun um hversu skemmtilegt það er að ferðast fótgangandi því frekar var ég lítið gefinn fyrir það áður en ég kom hingað. Landið hér í nágrenninu er mjög fallegt, þegar komið er út úr verksmiðjubæjunum, blómlegt og um leið stórfenglegt. Hef ég óskað að þú værir komin til þess að taka þátt í ánægjustundum mínum og hefði þér hér hjá kunningja mínum áreiðanlega verið ágætlega tekið. Guð minn góður hvað það hefði verið skemmtilegt. Hef ég hér eignast ágætis vin, sem allt vill fyrir mig gera og sem ég mjög seint mun --- er mér alveg óskiljanleg hversu mikið hann heldur af mér. EKKI er ólíklegt að þú eigrir eftir að hafa þá ánægju að sjá hann, því hann hefur tekið það loforð af mér að ég heimsæki hann, liggi leið míni til Englands aftur, giftur eða ógiftur og dvelji hjá honum um stund. Einmig hefur það komið til mála, að hann síðameir heimsæki mig til Íslands, þegar hann hefur dregið sig út úr skarkala verksmiðju sinnar. Verður þess ekki lengi að bíða því hann er vellaðugur.

Á morgun fer ég aftur til Fleetwood og geri ég ráð fyrir að dvelja þar hálfan mánuð; ég vona að bréf frá þér biði míni þar. EKKI skaldu óttast að bréf þín komi ekki til skila, þótt ég fari þaðan, því þau verða send á eftir mér til Hull, sem að öllum líkindum verður síðasti áfangastaður minn áður en ég kem heim.

Að þeim tíma liðnum fer ég til Hull til þess að skyggast eftir skipaferðum þaðan heim. Hafi ég efni á því að fara til London, sem ég fastlega geri ráð fyrir, fer ég þangað og dvel þar í nokkra daga og kem síðan aftur til Hull.

Síðan kem ég heim fyrst í september til þess að vera með þér og njóta ástar þinnar og undirbúa starf mitt og vona ég að hvortveggja þessara alvarlegustu og um leið gleðiríkustu þátta lífs míns, eða réttara sagt okkar, gangi að óskum.

Vonar þú það ekki lika, elsku Frida míni?

Ég mun skrifa þér aftur mjög bráðlega. Vona að þú hafir sent mér svar við síðasta bréfi mínu.

Kær kveðja til Didí og Eggerts.

Með von um að þú heimtir mömmu þína glaða og hrausta.

Líði þér ætið sem best hjartans ástin mín.

Pinn

Geiri

Friede P. Briem til Ásgeirs Guðmundssonar

Tjarnargötu 24, Reykjavík, 1. sept. 1925
Elsku Geiri minn!

Pað vildi ég að þú værir alveg að leggja af stað heim, þegar þú færð þetta bréf, mig er farið að langa svo til að sjá þig aftur. Ég er nýkomin heim aftur úr sumarfríi, það var voða gaman og við vorum heppin með veður, eftir því sem verið hefur í sumar. Við fórum upp að Norðtungu og vorum þar í two daga, svo fórum við að Reykholti að heimsækja séra Einar sem er giftur főðursystur okkar, þar er heldur leiðinlegt að vera finnst mér, og vorum við þar bara um nóttina og eithvað fram á næsta dag og þaðan fórum við upp að Húsafelli. Ó hvað það er yndisleg leið.

Borgarfjarðarferð frændkvenna: F.v. Sofía Skúladóttir frá Odda (dóung), Þórdís, Friede og Steinunn Sivertsen (giftist Gústavi A. Jónassyni).
Myndina tók Ásta Tómasdóttir.

Ég var yfirleitt afskaplega hrifin af Borgarfirðinum, svo fórum við að Gilsbakka og niður Hvítársíðuna aftur að Norðtungu. Við voru 3 daga á þessu ferðalagi

og fengum sólskin nema rigningu á Gilsbakka. Það er bara galli að þurfa að fara yfir sjó til þess að komast þetta, það var alveg ágætt uppeftir, en heimferðin var aftur slæm. Þrátt fyrir það fannst mér reglulega gaman.

Ég er svo afskaplega spennnt að fá bréf frá þér til þess að fá að vita hvenær þú kemur, svo ég geti fyrir alvörðu farið að hlakka til að sjá þig, ég get varla haldið huganum við að lesa nokkra bók, ég veit ekki af því fyrr en ég er farin að hugsa um allt annað. Mig dreymdi þig um daginn, en ekki skaltu ímynda þér að ég hafi fengið að tala við þig, nei ég bara rétt sá þig og var alltaf að leita að þér, það er einasta skiptið sem mig hefur dreymt þig.

Mamma er að koma heim, nú þarf ég ekki að þjóta upp og fela bréfið, ekki get ég lýst því hvað ég er fegin að ég sé búin að segja henni mömmu allt, og ég er alltaf hissa að það skyldi ganga svona vel, miklu betur en ég hafði nokkurn tíma gert mér vonir um. En hvað sem mamma hefði sagt; ég hefði ekkert skipt mér af því, nema þótt það afskaplega leiðinglegt og það hefði einungis verið til að ergja alla. Það er þægilegt að vera ekki elstur. Hilda er búin að ganga á undan og ryðja veginn. Mamma vesnst þessu smátt og smátt og sér að ekki þýðir að ætla sér að vera forsjónin okkar alltaf.

Elsku Geiri minn, komdu nú fjótt, ég er óþolinmæðin uppmáluð, ég tel dagana þangað til þú kemur. Ég fæ víst ekki fleiri bréf frá þér því það eru engar skipaferðir frá Englandi.

Guð fylgi þér hjartans besti Geiri minn hvar sem þú ferð.

Pín

Fríða

Friede P. Briem. Úr viðtali í Morgunbl. 4.7.1989

Þegar ég kom heim (frá Khöfn) fór ég aftur að vinna hjá Eimskip. En sú skipan hélt ekki til frambúðar. Einn daginn hélt stjórn félagsins fund og ákvað að lengja afgreiðslutímann um eina klukkustund á degi hverjum. Ég vildi ekki una því að stjórnin fyrirskipaði að lengja vinnutíma minn án þess að ég fengi meira kaup og fór til Emils Nielsen¹ til að mótmæla en það þyddi ekki neitt. Þá sagðist ég ætla að hætta og stóð við það þegar þeir héldu sínum ákvörðunum til streitu án þess að vilja borga meira. Ég var svo heppin að fá undireins vinnu á lögfræðiskrifstofu hjá Sveini Björnssyni,² Guðmundi Ólafssyni³ og Pétri Magnússyni⁴. Sveinn hafði áður verið formaður stjórnar Eimskips og vissi að ég var góður vélritari. Mér er minnisstætt frá þessu starfi að ég fór oft með ritvélina inn til Guðmundar og hann las mér fyrir en ég skrifaði jafnóðum. Hann hafði svo slæma rithönd að ég átti í erfiðleikum með að lesa hana, svo við höfðum þennan hátt á og gekk vel.

Þetta sama sumar, 1927, gifti ég mig Ásgeiri Guðmunssyni frá Nesi við Seltjörn. Hann var lögfræðingur og einu ári eldri en ég.

Við höfðum kynnst áður en ég fór til Danmerkur, hann bauð mér oft á böll og að "koma í takt" sem merkti að fara saman á skauta. En skömmu áður en ég fór út kom til míni maður sem ég þekkti og sagði mér að Ásgeir væri alltaf á Mensa Akademika að staupa sig ásamt fleirum. Staður þessi var matstofa stúdenta og var þar sem nú er Café Strætó og áður var kaffistofan Mensa. Þessi maður sat við kaffiborði heima og nánast rakkaði Ásgeir niður í minni áheyrn mína og móður minnar. Þetta gerði mig svo hrædda að ég kvaddi Ásgeir ekki. Ég vildi ekki skipta við drykkfellda menn. En um veturninn eftir að ég kom til Danmerkur fékk ég bréf frá Ásgeiri þar sem hann bar af sér drykkjuskapinn og sagði að slikt tal væri rógor illviljaðra manna. Hann sagði jafnframt að hann vonaðist til að ég gæfi honum tækifæri til þess að hann væri ekki drykkfelldur. Ég svaraði og sagðist ekki trúa neinu illu um hann og svo varð það ekki meira fyrr en ég kom heim. Þá fékk hann tækifæri til að sanna að hann væri ekki drykkfelldur. Við vorum svo trúlofuð í nokkur ár og var það mjög skemmtilegur tími. Meðal annars fórum við eini sinni riðandi upp í Borgarfjörð með hesta sem við áttum að skila. Við gistum að Hvítárvöllum og þurftum að fara yfir Hvítá sem þá var óbrúuð.

Áður en við giftum okkur var Ásgeir búinn að stofna lögfræðiskrifstofu með Stefáni Jóhanni Stefánssyni í húsi sem kölluð var Veltan og var í eigu Kristínar Ólafsdóttur, móður Ásgeirs. Guðmundur Einarsson, faðir hans, sem var útvegsbóndi, hafði keypt það hús löngu áður. Guðmundur drukknæði þegar Ásgeir var sjö ára gamall, en húsið var áfram í eigu fjólskyldunnar. Á þessum árum giftu ábyrgir menn sig ekki fyrr en þeir þóttust þess fullvissir að geta séð fyrir fjólskyldu. Við giftum okkur í Dómkirkjunni, Jón Helgason⁵, móðurbróðir minn, gifti okkur. Á eftir var haldin stór veisla og svo gengum við niður í Tjarnargöt 24. Við hófum búskap að Vesturgötu 16. Þar var maður að byggja og hann leyfði Ásgeiri að byggja eina hæð ofan á húsið og þetta hús stendur enn. Þetta var ágætt húsnæði en því fylgdi ekkert þvottahús svo ég varð að fara með þvottinni niður í Tjarnargöt til mömmu. Ég fékk dönsk stofuhúsgögn frá mömmu í brúðargjöf. Í minni fjólskyldu tilókaðist að stúlkur fengju heimanmund og þá oftast í formi stofu og svefnherbergishúsgagna.

Á Vesturgötunni fæddist Eggert eldri sonur okkar árið 1929 en skömmu síðar leigðum við okkur hæð í nýbyggðu húsi við Bergstaðastræti. Þórhildur systir míni var þá nýflutt að Bergstaðastræti 76. Hingað fluttum við 1. desember 1930. Sama daginn sem við flytjum inn fórst togari sem annar eigandi hússins var á⁶. Skipið fórst á sjónum milli Bretlands og Íslands og með því allir sem á því voru. Nokkru síðar var húsið auglýst til sölu og við Ásgeir keyptum það. Hér leið okkur mjög vel og hér fæddist yngri sonur okkar Páll árið 1931.

Ásgeir var í nokkra mánuði í námi í París og var góður frónskumaður.

---

¹ Fyrsti forstjóri Eimskips.

² Síðar forseti.

³ Var formaður Lögmannafél. en dó í maí 1935. Þá tók Ásgeir við, en hann dó í nóv. svo félagið varð formannslaust.

⁴ frá Gilsbakka. Hann varð síðar viðskipta og fjármálaráðherra og bankastjóri.

⁵ Biskup sem bjó með fjólskyldu sinni í Tjarnargöt 26.

⁶ Hann var Jón Sigurðsson, 29 ára skipstjóri á togaranum Apríl. Áhöfnin var 16 manns og farþegar tveir.